

(อม.๒๙)

คำพิพากษา

คดีหมายเลขดำที่ อม.๒๕/๒๕๕๘, อม.๑/๒๕๕๙

คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๑๓๘/๒๕๖๐, อม.๑๓๙/๒๕๖๐

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒๕ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

ระหว่าง	อัยการสูงสุด	โจทก์
	กรมการค้าต่างประเทศ ที่ ๑	
	องค์การคลังสินค้า ที่ ๒	
	องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ที่ ๓	ผู้ร้อง
	กระทรวงพาณิชย์ ที่ ๔	
	กระทรวงการคลัง ที่ ๕	
	นายภูมิ สารผล ที่ ๑	
	นายบุญทรง เตริยาภิรมย์ ที่ ๒	
	พันตรี นพ. ดร.วีระวุฒิ หรือหมอโด่ง วัจนะพุกกะ ที่ ๓	
	นายมนัส สร้อยพลอย ที่ ๔	
	นายทิมมพร นาทรทัต ที่ ๕	
	นายอัครพงศ์ หรืออัฐฐิติพงศ์ ช่วยเกลี้ยง หรือทีปวัชระ ที่ ๖	
	นายสมคิด เอื้อนสุภา ที่ ๗	

นายรัฐนิธ โสจิระกุล ที่ ๘

นายลิตร พอใจ ที่ ๙

บริษัท สยามอินดิโก้ จำกัด ที่ ๑๐

นางสาวรัตนา แซ่เฮ้ง ที่ ๑๑

นางสาวเรืองวัน เลิศศลารักษ์ ที่ ๑๒

นางสาวสุทธิดา หรือสุธิดา ผลดี หรือจันทะเอ ที่ ๑๓

นายอภิชาติ หรือเสี้ยเปียง จันทรสกุลพร ที่ ๑๔

นายนิมล หรือโจ รักดี ที่ ๑๕

นายสุธี เชื่อมไธสง ที่ ๑๖

นางสาวสุนีย์ จันทรสกุลพร ที่ ๑๗

นายกฤษณะ สุระมนต์ ที่ ๑๘

นายสมยศ คุณจักร ที่ ๑๙

บริษัท กีธา พร็อพเพอร์ตี้ส์ จำกัด หรือบริษัทสิราลัย จำกัด ที่ ๒๐

นางสาวธัญพร หรือบงกร จันทรสกุลพร ที่ ๒๑

จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	โจทก์
		กรรมการค้าต่างประเทศ ที่ ๑	
		องค์การคลังสินค้า ที่ ๒	
		องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ที่ ๓	ผู้ร้อง
		กระทรวงพาณิชย์ ที่ ๔	
		กระทรวงการคลัง ที่ ๕	
		ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงสีกิจทวีโยโสธร ที่ ๑	
		นายทวี อัจสมรรถ ที่ ๒	
		บริษัทกิจทวีโยโสธรไรซ์ จำกัด ที่ ๓	
		บริษัทเค.เอ็ม.ซี. อินเตอร์ไรซ์ (๒๐๐๒) จำกัด ที่ ๔	
		นายปรกรณ์ ลีศิริกุล ที่ ๕	
		บริษัทเจียเม็ง จำกัด ที่ ๖	
		นางประพิศ มานะธัญญา ที่ ๗	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

คดีทั้งสองสำนวนนี้ ศาลพิจารณาคดีพิพากษารวมกัน โดยให้เรียกโจทก์ทั้งสองสำนวนว่า โจทก์ เรียกผู้ร้องที่ ๑ ถึงที่ ๕ ทั้งสองสำนวนว่า ผู้ร้องที่ ๑ ถึงที่ ๕ เรียกจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๒๑ ในสำนวนแรกว่า จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๒๑ และเรียกจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ ในสำนวนหลังว่า จำเลยที่ ๒๒ ถึงที่ ๒๘ ตามลำดับ

โจทก์ฟ้องและแก้ฟ้องทั้งสองสำนวนเป็นใจความว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยที่ ๑ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจหน้าที่สั่งหรือปฏิบัติราชการ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มอบหมาย และได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติกับประธานอนุกรรมการ

พิจารณาระบายข้าว ซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ประธานอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบการเจรจาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ (Government to Government หรือ G to G) จำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายของกระทรวงพาณิชย์ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการในกระทรวงพาณิชย์ และได้รับแต่งตั้งเป็นรองประธานกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ ต่อมาจำเลยที่ ๒ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวแทนจำเลยที่ ๑ ส่วนจำเลยที่ ๓ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์และผู้บังคับบัญชาของข้าราชการ จำเลยที่ ๓ ยังได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ และอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว ต่อมาได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ จำเลยที่ ๔ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการ ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ กับเป็นอนุกรรมการและเลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว โดยคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศเป็นผู้ดำเนินการเจรจาซื้อขายข้าวตามโครงการรับจำนำข้าวเปลือกของรัฐบาลและข้าวในสต็อกของรัฐบาลแบบรัฐต่อรัฐ กับผู้แทนของรัฐบาลต่างประเทศ จำเลยที่ ๕ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักบริหารการค้าข้าว ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว ต่อมาวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ จำเลยที่ ๖ ดำรงตำแหน่งเลขาธิการกรมการค้าต่างประเทศ ต่อมาวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักบริหารการค้าข้าว จำเลยที่ ๕ และที่ ๖ ได้รับมอบหมายจากจำเลยที่ ๔ ให้ทำหน้าที่สนับสนุนข้อมูลประกอบการเจรจาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๖ จึงมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำเลยที่ ๗ และที่ ๘ ได้รับแต่งตั้งจากบริษัทกวางตุ้งฯ หรือกวางตุ้ง นำเข้าและส่งออกสินค้าเครื่องเขียนและอุปกรณ์กีฬา หรือ Guangdong Stationery & Sporting Goods IMP. & EXP. CORP. ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจของมณฑลกวางตุ้ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ให้เป็นตัวแทนชำระเงินค่าข้าวและรับมอบข้าว ส่วนจำเลยที่ ๙ ได้รับแต่งตั้งจากบริษัทห่ายหนานหรือไหหนานหรือไหหลำ ค้าเมล็ดธัญพืชและอุตสาหกรรมน้ำมัน

หรือ Hainan Grain and oil Industrial Trading Company ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจของมณฑลไหหนาน หรือไหหลำ สาธารณรัฐประชาชนจีน ให้เป็นตัวแทนชำระเงินค่าข้าวและรับมอบข้าว จำเลยที่ ๑๐ ถึงที่ ๒๑ เป็นผู้ชำระค่าข้าวตามสัญญาซื้อขายระหว่างกรมการค้าต่างประเทศกับบริษัทกว้างตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ โดยจำเลยที่ ๑๐ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีจำเลยที่ ๑๑ ถึงที่ ๑๓ เป็นกรรมการ จำเลยที่ ๑๔ เป็นเจ้าของกิจการบริษัทจำเลยที่ ๑๐ จำเลยที่ ๑๕ ถึงที่ ๑๗ เป็นหรือเคยเป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ จำเลยที่ ๒๐ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีจำเลยที่ ๒๑ เป็นกรรมการ จำเลยที่ ๒๒ ถึงที่ ๒๘ เป็นผู้นำแคชเชียร์เช็คไปชำระค่าข้าวและรับมอบข้าวบางส่วนตามสัญญาซื้อขายระหว่างกรมการค้าต่างประเทศกับบริษัทกว้างตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ โดยจำเลยที่ ๒๒ เป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด มีจำเลยที่ ๒๓ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ จำเลยที่ ๒๔ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีจำเลยที่ ๒๓ เป็นกรรมการ จำเลยที่ ๒๕ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีจำเลยที่ ๒๖ เป็นกรรมการ และจำเลยที่ ๒๗ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีจำเลยที่ ๒๘ เป็นกรรมการ

เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา โดยมีนโยบายรับจํานำข้าวเปลือกเป็นนโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก ต่อมาวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๔ นางสาวยิ่งลักษณ์ มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๕๓/๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามโครงการรับจํานำข้าวเปลือกของรัฐบาล ๖ คณะ รวมทั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว ซึ่งมีจำเลยที่ ๑ เป็นประธานอนุกรรมการ จำเลยที่ ๓ เป็นอนุกรรมการ จำเลยที่ ๔ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และจำเลยที่ ๕ เป็นผู้ช่วยเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาหลักเกณฑ์วิธีการ ชนิด ปริมาณ และเงื่อนไขการจำหน่ายข้าวสารในโกดังกลางที่แปรสภาพจากข้าวเปลือกโครงการรับจํานำข้าวของรัฐบาล รวมทั้งข้าวเปลือกและข้าวสารอื่น ๆ ที่คงเหลือของรัฐบาลให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อตลาดโดยรวม คณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวประชุมนัดแรกเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔ จำเลยที่ ๕ ได้เสนอให้ที่ประชุมให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์การระบายข้าวในสต็อกของรัฐบาล มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า “วิธีการระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ (๑) เจรจายขายแบบรัฐต่อรัฐ (Government to Government : G to G) กับผู้แทนหน่วยงานของรัฐบาล หรือที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลของทุกประเทศรวมทั้งรัฐวิสาหกิจ”

ต่อมากระทรวงพาณิชย์มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบให้อิทธิบัตรการค้าต่างประเทศเป็นผู้ดำเนินการเจรจาซื้อขายข้าวตามโครงการรับจำนำของรัฐบาล และข้าวในสต็อกของรัฐบาลกับผู้แทนจากรัฐบาลต่างประเทศ เป็นการซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) โดยให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์การระบายข้าวในสต็อกของรัฐบาลที่ได้รับความเห็นชอบจากประธานกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติแล้ว และนำผลการเจรจาต่อรองสุดท้ายในเดือนใด ๆ เสนอประธานอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวพิจารณาให้ความเห็นชอบ และมอบหมายให้อิทธิบัตรการค้าต่างประเทศเป็นผู้ลงนามในสัญญาซื้อขายในนามของรัฐบาลไทย ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ

เมื่อระหว่างวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ทั้งเวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มีอำนาจและหน้าที่ในการอนุมัติ การพิจารณา จัดการ และการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงในการเจรจาตลอดจนการกำหนดเงื่อนไขต่อรอง การทำสัญญา การแก้ไขสัญญา และการปฏิบัติตามสัญญาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ จำเลยที่ ๓ มีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณา จัดการ และดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงในการเจรจา ส่วนจำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณา จัดการ และการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง การเข้าร่วมเจรจา การกำหนดเงื่อนไขต่อรอง การทำสัญญา และการแก้ไขสัญญา การปฏิบัติตามสัญญา การพิจารณา รับชำระค่าข้าว และส่งคลังสินค้าทำการส่งมอบข้าวตามสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๖ ร่วมกับจำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๒๑ กับพวก กระทำความผิดด้วยการแบ่งหน้าที่กันทำเป็นขั้นเป็นตอน โดยจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๖ ร่วมกันเสนอราคาซื้อข้าวเพื่อให้บริษัทกว้างตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ เป็นผู้มีส่วนทำสัญญาซื้อขายข้าวกับกรรมการค้าต่างประเทศแบบรัฐต่อรัฐในราคาต่ำกว่าท้องตลาดเป็นพิเศษ โดยแอบอ้างว่าบริษัทกว้างตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ เป็นผู้แทนของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้บริษัทกว้างตงฯ เข้าทำสัญญาซื้อขายข้าวกับกรรมการค้าต่างประเทศ ๓ ฉบับ และบริษัทห่ายหนานฯ เข้าทำสัญญาซื้อขายข้าวกับกรรมการค้าต่างประเทศ ๑ ฉบับ ความจริงแล้วบริษัทกว้างตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ ไม่ใช่ผู้แทนของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนและไม่ใช่ผู้ชำระราคาและรับมอบข้าว แต่จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๒๑ ได้ร่วมกันนำข้าวบางส่วนตามสัญญาออกขายให้ผู้ประกอบธุรกิจค้าข้าวภายในประเทศโดยข้าวบางส่วนจำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๒๑ เป็นผู้ชำระราคาและรับมอบไป ในการนี้จำเลยที่ ๓

ได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้ประกอบการค้าข้าวในประเทศเชื่อว่า จำเลยที่ ๓ มีตำแหน่งหน้าที่ในการนำข้าวออกขาย ทั้งที่จำเลยที่ ๓ มิได้มีตำแหน่งหน้าที่นั้นเพื่อแสวงหา ประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้ จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๒๑ ได้กระทำความผิดหลายกรรมต่างกันตามสัญญาซื้อขายข้าวรวม ๔ ฉบับ คือ

สัญญาฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ ระหว่างกรมการค้าต่างประเทศ กับบริษัทกว้างตงฯ ตกลงซื้อขายข้าวทุกชนิดในคลังสินค้าของรัฐบาลไทย ปีการผลิต ๒๕๔๘/๔๙ ถึง ๒๕๕๒/๕๓ ปริมาณ ๒,๑๙๕,๐๐๐ ตัน

สัญญาฉบับที่ ๒ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ ระหว่างกรมการค้าต่างประเทศ กับบริษัทกว้างตงฯ ตกลงซื้อขายข้าว ๕ เพอร์เซ็นต์ ข้าวเหนียว ๑๐๐ เพอร์เซ็นต์ ข้าวหอมมะลิหักและข้าวขาวหัก ในคลังสินค้าของรัฐบาลไทย ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ ปริมาณ ๒,๐๐๐,๐๐๐ ตัน

สัญญาฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ระหว่างกรมการค้าต่างประเทศ กับบริษัทกว้างตงฯ ตกลงซื้อขายข้าวขาว ๕ เพอร์เซ็นต์ และข้าวขาวหักแวนเลิศ ปีการผลิต ๒๕๕๕ ปริมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ ตัน ต่อมาจำเลยที่ ๔ ได้ทำบันทึกเสนอขอแก้ไขสัญญาปรับเพิ่มปริมาณข้าวขาว ๕ เพอร์เซ็นต์ อีก ๑,๓๐๐,๐๐๐ ตัน รวมเป็น ๒,๓๐๐,๐๐๐ ตัน และจำเลยที่ ๒ ได้ให้ความเห็นชอบ

สัญญาฉบับที่ ๔ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๕ ระหว่างกรมการค้าต่างประเทศกับบริษัทห่ายหนานฯ ตกลงซื้อขายข้าวเหนียวแวน ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ และ ๒๕๕๕ ปริมาณ ๖๕,๐๐๐ ตัน

ในการทำสัญญาฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ ดำเนินการโดยจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ ถึงที่ ๖ ส่วนสัญญาฉบับที่ ๓ และฉบับที่ ๔ ดำเนินการโดยจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ ถึงที่ ๖ จำเลยดังกล่าว ได้ร่วมกันใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่กรมการค้าต่างประเทศ องค์การคลังสินค้า และองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร กระทรวงพาณิชย์ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่กรมการค้าต่างประเทศ องค์การคลังสินค้า องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร และกระทรวงพาณิชย์ ส่วนจำเลยที่ ๓ ได้สนับสนุนการกระทำความผิดดังกล่าว และจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๖ กับบริษัทกว้างตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ ได้ร่วมกันในการเสนอราคาโดยให้บริษัทกว้างตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ ยื่นข้อเสนอเกี่ยวกับการซื้อข้าวของรัฐเพื่อให้เป็นผู้มีสิทธิทำสัญญา

กับกรมการค้าต่างประเทศแบบรัฐต่อรัฐในราคาต่ำกว่าท้องตลาดเป็นพิเศษโดยหลีกเลี่ยงการแข่งขันราคา
อย่างเป็นธรรมและเป็นการเอาเปรียบแก่กรมการค้าต่างประเทศอันมิใช่เป็นไปในทางการประกอบธุรกิจปกติ
โดยจำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๒๑ ได้สนับสนุนในการกระทำความผิด กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔
จำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ ทำหน้าที่เป็นคณะผู้เจรจาฝ่ายไทย ร่วมกันเจรจาซื้อขายข้าวกับบริษัทกว้างตงฯ
แล้วเสนอผลการเจรจาให้จำเลยที่ ๑ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวให้ความเห็นชอบ
ซึ่งจำเลยที่ ๑ ได้ให้ความเห็นชอบในวันเดียวกัน ครั้นวันรุ่งขึ้นจำเลยที่ ๔ ได้ลงนามในสัญญาซื้อขายข้าว
กับบริษัทกว้างตงฯตามสัญญาฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ ต่อมาจำเลยที่ ๔ ได้เสนอบันทึกขอแก้ไขสัญญา
ซื้อขายข้าวทั้งสองฉบับดังกล่าวหลายครั้ง จำเลยที่ ๑ หรือที่ ๒ ซึ่งเป็นประธานอนุกรรมการพิจารณา
ระบายข้าวในช่วงเวลานั้น ๆ ได้ให้ความเห็นชอบทุกครั้ง หลังทำสัญญามีการชำระราคาและส่งมอบข้าว
ตามสัญญาฉบับที่ ๑ ปริมาณ ๑,๘๒๐,๘๖๑ ตัน เป็นเงิน ๑๘,๒๐๘,๑๕๖,๕๘๖ บาท ตามสัญญา
ฉบับที่ ๒ ปริมาณ ๑,๔๐๒,๕๓๘ ตัน เป็นเงิน ๒๘,๙๘๘,๑๑๑,๖๕๓ บาท สำหรับการทำสัญญา
ฉบับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ ทำหน้าที่เป็นคณะผู้แทนเจรจา
ฝ่ายไทยได้ร่วมเจรจากับบริษัทกว้างตงฯ แล้วนำเสนอผลการเจรจาขอความเห็นชอบจากจำเลยที่ ๒
ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว ซึ่งจำเลยที่ ๒ ได้ให้ความเห็นชอบ ครั้นวันที่
๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๔ ลงนามในสัญญาฉบับที่ ๓ กับบริษัทกว้างตงฯ หลังทำสัญญา
มีการชำระราคาและรับมอบข้าวไป ๑,๖๕๔,๔๕๓ ตัน เป็นเงิน ๒๒,๕๐๕,๘๖๕,๓๖๙ บาท ส่วนการทำ
สัญญาฉบับที่ ๔ นั้น เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ ทำหน้าที่
เป็นคณะผู้เจรจาฝ่ายไทย ร่วมกันเจรจาซื้อขายข้าวกับบริษัทห่ายหนานฯ แล้วเสนอผลการเจรจา
ให้จำเลยที่ ๒ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวให้ความเห็นชอบ ซึ่งจำเลยที่ ๒
ได้ให้ความเห็นชอบ ครั้นวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๔ ได้ลงนามในสัญญาซื้อขายข้าวฉบับที่ ๔
กับบริษัทห่ายหนานฯ มีการชำระราคาและรับมอบข้าวไป รวม ๖๑,๓๘๓ ตัน เป็นเงิน ๘๔๓,๐๘๘,๔๐๖ บาท
ทั้งนี้จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๖ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติ การพิจารณาหรือการดำเนินการใด ๆ
เกี่ยวกับการเสนอซื้อข้าวดังกล่าว รู้หรือมีพฤติการณ์ปรากฏแจ้งชัดว่าควรรู้ว่าการเสนอราคาซื้อข้าวไทย
ตามสัญญาทั้งสี่ฉบับมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคา

ต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่ละวันไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการยกเลิกการเสนอราคาดังกล่าว โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมเพื่อเอื้ออำนวยแก่บริษัทกว้างขวางๆ และบริษัทหายหนานๆ เป็นผู้มีสิทธิทำสัญญาซื้อขายข้าวไทยกับกรมการค้าต่างประเทศ โดยจำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๒๑ สนับสนุน ในการกระทำความผิดดังกล่าว

เมื่อระหว่างวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๒๒ ถึงที่ ๒๘ ซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจค้าข้าวรู้ดีอยู่แล้วว่ามีการทุจริตนำข้าวที่ทำสัญญาซื้อข้าวแบบรัฐต่อรัฐมาขาย ให้ผู้ประกอบธุรกิจค้าข้าวภายในประเทศ ได้ร่วมกันซื้อข้าวและรับมอบข้าวบางส่วนตามสัญญาซื้อขายข้าว แบบรัฐต่อรัฐจากกลุ่มของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๒๑ หลายครั้ง อันเป็นการสนับสนุนจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๖ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ ผู้มีหน้าที่จัดการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ รักษาสินค้าข้าว ตลอดจนดูแลการรับชำระค่าข้าวและส่งมอบข้าว ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหาย แก่กรมการค้าต่างประเทศ องค์การคลังสินค้า องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร กระทรวงพาณิชย์ และปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติโดยมิชอบ และใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหาย แก่กรมการค้าต่างประเทศ องค์การคลังสินค้า องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร กระทรวงพาณิชย์ และเป็น การปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ทั้งนี้จำเลยที่ ๒๒ ถึงที่ ๒๘ ซื้อข้าวและชำระค่าข้าวด้วยแคชเชียร์เช็ค ให้จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๒๑ พร้อมรับมอบข้าวไป กล่าวคือ จำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๓ ชำระค่าข้าว ด้วยแคชเชียร์เช็คธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔ ฉบับ ฉบับที่ ๑ จำนวนเงิน ๔๒๔,๗๓๔,๕๔๐.๔๘ บาท ฉบับที่ ๒ จำนวนเงิน ๓๕,๙๒๐,๒๗๙.๐๓ บาท ฉบับที่ ๓ จำนวนเงิน ๖,๒๗๕,๘๐๒ บาท และฉบับที่ ๔ จำนวนเงิน ๑,๗๕๕,๙๘๑ บาท จำเลยที่ ๒๓ และที่ ๒๔ ชำระค่าข้าวด้วยแคชเชียร์เช็คธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ๒ ฉบับ ฉบับที่ ๑ จำนวนเงิน ๓๖๐,๑๖๕,๐๒๒.๓๕ บาท และฉบับที่ ๒ จำนวนเงิน ๘,๖๔๒,๙๒๗.๒๑ บาท จำเลยที่ ๒๕ และที่ ๒๖ ชำระค่าข้าวด้วยแคชเชียร์เช็คธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จำนวนเงิน ๖๕,๙๔๓,๐๘๕.๕๐ บาท จำเลยที่ ๒๗ และที่ ๒๘ ชำระค่าข้าวด้วยแคชเชียร์เช็คธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จำนวน ๑๖๕,๑๐๐,๐๐๐ บาท

โจทก์ขอถือจำนวนเงินที่มีการรับมอบข้าวตามสัญญาทั้งสิ้นฉบับ รวม ๗๐,๕๔๙,๒๒๒,๐๑๔ บาท เป็นฐานในการคำนวณค่าปรับร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญา เป็นเงินค่าปรับ ๓๕,๒๗๔,๖๑๑,๐๐๗ บาท

เหตุเกิดที่ทำเนียบรัฐบาล แขวงและเขตดุสิต โรงแรมโซฟิเทล เซ็นทาราแกรนด์ แขวงและเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร กรมการค้าต่างประเทศ องค์การคลังสินค้า และกระทรวงพาณิชย์ ตำบลบางกระสอบ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี และท้องที่รับมอบข้าวจากองค์การคลังสินค้าและองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ตำบลวังแฉม อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร ตำบลนากลาง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ตำบลสุขสำราญ อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ตำบลบางคูวัด อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี และอีกหลายท้องที่ทั่วราชอาณาจักร เกี่ยวพันกัน จำเลยที่ ๑๔ เป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๓๓๓๑ - ๓๓๓๒/๒๕๕๗ และคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๓๓๓๓ - ๓๓๓๔/๒๕๕๗ ของศาลแขวงสมุทรปราการ ซึ่งศาลพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยที่ ๒ คดีละ ๓ ปี ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๘๖, ๙๑, ๑๕๑, ๑๕๗ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔, ๙, ๑๐, ๑๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔, ๑๒๓, ๑๒๓/๑ ปรับจำเลยที่ ๑ เป็นเงินร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญา ๒ ฉบับแรก ค่าปรับจำนวน ๒๓,๕๙๘,๑๓๔,๑๑๙ บาท และปรับจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๒๑ เป็นเงินร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญา ๔ ฉบับ ค่าปรับจำนวน ๓๕,๒๗๔,๖๑๑,๐๐๗ บาท และนับโทษจำคุกของจำเลยที่ ๑๔ ต่อจากโทษจำคุกของจำเลยที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๓๓๓๑ - ๓๓๓๒/๒๕๕๗ และคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๓๓๓๓ - ๓๓๓๔/๒๕๕๗ ของศาลแขวงสมุทรปราการ

จำเลยที่ ๓ และที่ ๑๖ หลบหนี ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีชั่วคราว

จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ ถึงที่ ๑๕ ที่ ๑๗ ถึงที่ ๒๘ ให้การปฏิเสธ แต่จำเลยที่ ๑๔ ระบุว่า เป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยที่ ๒ ในคดีที่โจทก์ขอให้นับโทษต่อ

ระหว่างพิจารณา ผู้ร้องทั้งห้ายื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องว่า ผู้ร้องทั้งห้าเป็นหน่วยงานของรัฐ และมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ผู้ร้องที่ ๑ ได้ทำสัญญาขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐซึ่งเป็นข้าวในโครงการรับจำนำ ผู้ร้องที่ ๒ และที่ ๓ มีหน้าที่ดูแลรักษาข้าวในคลังสินค้าและเบิกจ่ายข้าวแก่ผู้ซื้อ ผู้ร้องที่ ๔ เป็นหน่วยงานกำกับดูแลผู้ร้องที่ ๑ ส่วนผู้ร้องที่ ๕ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินการคลังของแผ่นดิน ผู้ร้องที่ ๑ ทำสัญญาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐกับบริษัทต่าง ๆ และบริษัทห้างร้าน

ต่ำกว่าราคาในท้องตลาดอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยทั้งสี่สืบแปด ทำให้ผู้ร้องที่ ๑ ชำระเงินค่าข้าวแก่ผู้ร้องที่ ๒ และที่ ๓ ต่ำกว่าราคาในท้องตลาด การกระทำของจำเลยทั้งสี่สืบแปด เป็นการจงใจทำละเมิดต่อผู้ร้องทั้งห้าโดยผิดกฎหมาย ทำให้ผู้ร้องทั้งห้าได้รับความเสียหาย ๒ ส่วน คือ ส่วนต่างของราคาข้าวตามสัญญา กับราคาข้าวในท้องตลาด ณ วันที่ทำสัญญาซื้อขาย และส่วนต่างของมูลค่าข้าวตามสัญญากับจำนวนเงินที่มีการชำระราคา พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันที่ได้รับมอบข้าวอันเป็นวันทำละเมิด แยกคำนวณตามสัญญาแต่ละฉบับ ดังนี้ ค่าเสียหายตามสัญญาฉบับที่ ๑ เป็นข้าวเก่าทุกชนิดที่มีอยู่ในสต็อกประกอบด้วย ข้าวหอมมะลิ ๑๐๐ เพอร์เซ็นต์ ชั้น ๒ ปีการผลิต ๒๕๕๑/๕๒ และปีการผลิต ๒๕๕๒/๕๓ มีการรับมอบ ๔๙,๕๔๐ ตัน ข้าวหอมจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๕๒ ปีการผลิต ๒๕๕๑/๕๒ และปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ มีการรับมอบ ๕๑,๙๔๙.๕๗ ตัน ข้าวปทุมธานี ปีการผลิต ๒๕๕๑ ปีการผลิต ๒๕๕๑/๕๒ ปีการผลิต ๒๕๕๒ ปีการผลิต ๒๕๕๒/๕๓ และปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ มีการรับมอบ ๑๖๑,๙๒๘.๒๗ ตัน ข้าวขาว ๕ เพอร์เซ็นต์ ปีการผลิต ๒๕๕๙ ปีการผลิต ๒๕๕๑ ปีการผลิต ๒๕๕๑/๕๒ ปีการผลิต ๒๕๕๑/๕๓ ปีการผลิต ๒๕๕๒ และปีการผลิต ๒๕๕๒/๕๓ มีการรับมอบ ๑,๕๑๕,๗๙๕.๖๘ ตัน ข้าวขาว ๑๐ เพอร์เซ็นต์ ปีการผลิต ๒๕๕๑/๕๒ มีการรับมอบ ๒,๕๕๑.๔๖ ตัน ข้าวขาว ๑๕ เพอร์เซ็นต์ ปีการผลิต ๒๕๕๑/๕๒ มีการรับมอบ ๒๐๐ ตัน ข้าวขาว ๒๕ เพอร์เซ็นต์ เลิศ ปีการผลิต ๒๕๕๘/๕๙ มีการรับมอบ ๑๘,๑๗๖ ตัน และข้าวเหนียวขาว ๑๐ เพอร์เซ็นต์ ปีการผลิต ๒๕๕๑/๕๒ ปีการผลิต ๒๕๕๒ และปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ มีการรับมอบ ๒๐,๖๗๔.๖๘ ตัน รวมค่าเสียหาย ๑๐,๙๙๑,๗๓๖,๑๓๙.๙๐ บาท ดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันรับมอบข้าว คือวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงวันยื่นคำร้อง รวมเป็นต้นเงินและดอกเบี้ย ๑๔,๗๑๑,๖๑๐,๖๗๘.๗๖ บาท ค่าเสียหายตามสัญญาฉบับที่ ๒ เป็นข้าว ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ ประกอบด้วย ข้าวหอมมะลิ ๑๐๐ เพอร์เซ็นต์ ชั้น ๒ มีการรับมอบ ๕๘๔,๔๙๗.๓๐ ตัน ข้าวขาว ๕ เพอร์เซ็นต์ มีการรับมอบ ๓๒๑,๑๒๘.๒๓ ตัน ข้าวท่อนหอมมะลิ มีการรับมอบ ๓๐,๑๕๗.๖๔ ตัน ปลายข้าวหอมมะลิ มีการรับมอบ ๒๘๐,๙๘๒.๙๙ ตัน ปลายข้าวขาวเอวันเลิศ มีการรับมอบ ๑๕๖,๖๑๐.๓๑ ตัน และข้าวขาว ๑๐ เพอร์เซ็นต์ มีการรับมอบ ๒๙,๑๖๑.๓๙ ตัน รวมค่าเสียหาย ๒,๑๓๕,๖๓๒,๔๘๓.๘๗ บาท ดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันรับมอบข้าว คือ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ถึงวันยื่นคำร้องรวมต้นเงินและดอกเบี้ย ๒,๗๘๙,๙๒๕,๙๑๕.๔๐ บาท

ค่าเสียหายตามสัญญาฉบับที่ ๓ เป็นข้าวนาปรัง ปีการผลิต ๒๕๕๕ ประกอบด้วยข้าวขาว ๕ เปอร์เซนต์ มีการรับมอบ ๑,๓๕๐,๙๘๖.๒๕ ตัน และปลายข้าวขาวเอวันเลิศ มีการรับมอบ ๓๐๓,๔๖๖.๘๘ ตัน รวมค่าเสียหาย ๖,๖๘๗,๔๑๙,๙๙๔.๐๙ บาท ดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันรับมอบข้าว คือวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ถึงวันยื่นคำร้องเป็นต้นเงินและดอกเบี้ย ๘,๕๕๔,๘๕๙,๑๒๕.๓๒ บาท ค่าเสียหายตามสัญญาฉบับที่ ๔ คือ เป็นปลายข้าวเหนียวเอวัน ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ มีการรับมอบ ๔๙,๑๕๑.๕๔ ตัน และปลายข้าวเหนียวเอวัน ปีการผลิต ๒๕๕๕ มีการรับมอบ ๑๒,๒๓๑.๖๘ ตัน รวมค่าเสียหาย ๑๙๙,๔๙๕,๔๙๕.๓๐ บาท ดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันรับมอบข้าว คือวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๕ ถึงวันยื่นคำร้องรวมต้นเงินและดอกเบี้ย ๒๕๓,๕๖๔,๒๔๐.๑๖ บาท ส่วนความเสียหายที่เกิดจากการชำระเงินน้อยกว่ามูลค่าข้าวที่รับไปตามสัญญา แยกเป็นสัญญาฉบับที่ ๑ จำนวน ๑๑๓.๖๔ บาท สัญญาฉบับที่ ๒ จำนวน ๔๓,๔๓๘,๑๒๓.๙๒ บาท สัญญาฉบับที่ ๓ จำนวน ๑,๓๘๐.๖๔ บาท และสัญญาฉบับที่ ๔ จำนวน ๓๐.๓๐ บาท รวมต้นเงินค่าเสียหายตามสัญญาทั้งสี่ฉบับ ๔๓,๔๓๙,๖๔๘.๕๐ บาท ขอให้บังคับจำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๑๕ และที่ ๑๗ ถึงที่ ๒๘ ร่วมกันคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ร้องทั้งห้า โดยให้จำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๑๕ และที่ ๑๗ ถึงที่ ๒๑ ร่วมกันชำระเงิน ๒๖,๓๖๖,๗๐๘,๑๗๒.๔๒ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี ของต้นเงินค่าเสียหาย ๒๐,๐๕๗,๗๒๓,๗๖๑.๖๖ บาท นับถัดจากวันยื่นคำร้องไปจนกว่าจะชำระเสร็จ โดยให้จำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๓ ร่วมรับผิดชอบชำระเงิน ๗๘,๗๓๘,๔๕๕.๓๑ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของต้นเงินค่าเสียหาย ๖๐,๕๔๘,๔๔๑.๕๒ บาท นับถัดจากวันยื่นคำร้องไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ให้จำเลยที่ ๒๓ และที่ ๒๔ ร่วมรับผิดชอบชำระเงิน ๑๓๙,๘๙๐,๐๔๑.๐๑ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของต้นเงิน ๑๐๘,๕๗๐,๐๖๓.๒๓ บาท นับถัดจากวันยื่นคำร้องไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ให้จำเลยที่ ๒๕ และที่ ๒๖ ร่วมรับผิดชอบชำระเงิน ๔๑,๔๕๑,๙๓๓.๗๑ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของต้นเงินค่าเสียหาย ๓๐,๙๗๐,๖๘๘.๙๒ บาท นับถัดจากวันยื่นคำร้องไปจนกว่าจะชำระเสร็จ และให้จำเลยที่ ๒๗ และที่ ๒๘ ร่วมรับผิดชอบชำระเงิน ๑๖๓,๔๒๔,๙๖๔.๔๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินค่าเสียหาย ๑๒๒,๓๑๓,๗๔๙.๕๐ บาท นับถัดจากวันยื่นคำร้องจนกว่าจะชำระเสร็จ

จำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๑๕ และที่ ๑๗ ถึงที่ ๒๑ ให้การคดีส่วนแบ่งว่า ผู้ร้องที่ ๑ ทำสัญญาซื้อขายข้าว กับบริษัทกว้างตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ โดยชอบซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของผู้ร้องที่ ๑ หากเกิดความเสียหายก็เป็นความผิดพลาดของผู้ร้องที่ ๑ เอง ผู้ร้องที่ ๑ จึงไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย ผู้ร้องที่ ๒ และที่ ๓ มีหน้าที่ดูแลเก็บรักษาข้าวเท่านั้น ย่อมไม่ได้รับความเสียหาย ผู้ร้องที่ ๔ เป็นหน่วยงานกำกับดูแล การยื่นคำร้องของผู้ร้องที่ ๔ เป็นการใช้สิทธิที่ซ้ำซ้อนกับผู้ร้องอื่น ส่วนผู้ร้องที่ ๕ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงินการคลังของแผ่นดิน เป็นผู้บริหารงบประมาณแผ่นดินเท่านั้น ผู้ร้องทั้งห้า ไม่ใช่เจ้าของข้าว จึงไม่ใช่ผู้เสียหายที่มีอำนาจยื่นคำร้องได้ และเรียกค่าเสียหายสูงเกินจริง จำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๑๕ และที่ ๑๗ ถึงที่ ๒๑ ไม่ได้ร่วมกัน หรือสนับสนุนให้บริษัทกว้างตงฯ บริษัทห่ายหนานฯ หรือบุคคลอื่นกระทำความผิดต่อผู้ร้องทั้งห้า เหตุตามคำร้องเกิดจากมูลละเมิด มีกำหนดอายุความ ๑ ปี นับแต่ทำสัญญาหรือวันส่งมอบข้าว ทั้งไม่อาจนำอายุความทางอาญาที่ยาวกว่ามาใช้เนื่องจากจำเลย มิได้กระทำความผิดตามคำฟ้อง คดีของผู้ร้องทั้งห้าจึงขาดอายุความ คำร้องขอชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ต้องยื่นก่อนเริ่มสืบพยาน ผู้ร้องทั้งห้ายื่นคำร้องเกินกำหนดระยะเวลาตามกฎหมายแล้ว และเป็นการยื่น คำร้องโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งให้นำประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้สำหรับข้อหาความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติเท่านั้น แต่คดีนี้โจทก์มิได้ฟ้องจำเลยในข้อหาความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ผู้ร้องทั้งห้า จึงไม่มีสิทธิยื่นคำร้องและศาลไม่มีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณา คำร้องของผู้ร้องทั้งห้าไม่ได้บรรยายว่า จำเลยแต่ละคนร่วมกับพวกกระทำความผิดอย่างไร ทำละเมิดเมื่อใด ต้นเงินค่าเสียหายและดอกเบี้ย จำนวนเท่าใด ผิดนัดเมื่อใด จึงเป็นคำร้องที่เคลือบคลุม ทั้งตามคำร้องของผู้ร้องทั้งห้ากล่าวอ้างว่า เป็นการกระทำความผิดกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับเป็นการละเมิดต่อผู้ร้องทั้งห้าซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ทำให้ได้รับความเสียหายอันเป็นข้อพิพาทระหว่างรัฐกับเอกชน คดีอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง จำเลยที่ ๗ เป็นพนักงานส่งเอกสาร ทำหน้าที่ซื้อแซชเชียร์เซ็คนำไปมอบให้เจ้าหน้าที่ของผู้ร้องที่ ๑ อันเป็นการประกอบอาชีพตามปกติโดยสุจริต จำเลยที่ ๘ รับจ้างบริษัทกว้างตงฯ จัดส่งเอกสารและติดต่อ เจ้าหน้าที่ของรัฐภายหลังมีการทำสัญญาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐซึ่งจำเลยที่ ๘ เชื่อโดยสุจริตและชอบด้วยกฎหมาย ส่วนจำเลยที่ ๙ เป็นผู้รับมอบอำนาจของบริษัทห่ายหนานฯ แต่ไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการเจรจาซื้อขายข้าว

แบบรัฐต่อรัฐ จำเลยที่ ๑๐ ประกอบกิจการค้าข้าวตามกฎหมาย มีฐานะทางการเงินที่มั่นคง ส่งออกข้าวไปจำหน่ายยังต่างประเทศปีละหลายล้านตัน มูลค่าไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท จำเลยที่ ๑๐ ซื้อข้าวบางส่วนตามฟ้องจากบริษัทไฟน์ คอนติเนนตัล เทรดิง จำกัด ซึ่งเป็นนายหน้าหรือตัวแทนการค้าในสาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยเป็นข้าวที่บริษัทกว้างตงฯ ซื้อมาจากรัฐบาลไทยโดยสุจริตตามทางการค้าปกติ มีข้อตกลงให้จำเลยที่ ๑๐ ชำระค่าข้าวแก่ผู้ร้องที่ ๑ และรับมอบข้าวจากผู้ร้องที่ ๒ และที่ ๓ จำเลยที่ ๑๐ ชำระราคาและรับมอบข้าว คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท จำเลยที่ ๑๑ และที่ ๑๒ เป็นกรรมการของจำเลยที่ ๑๐ กระทำการภายในขอบวัตถุประสงค์และบริหารงานภายใต้นโยบายที่กำหนดโดยคณะกรรมการหรือมติที่ประชุมของผู้ถือหุ้น ส่วนจำเลยที่ ๑๓ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๑๐ ตำแหน่งฝ่ายจัดซื้อ มีหน้าที่จัดซื้อบรรจุภัณฑ์ เพิ่งได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการของจำเลยที่ ๑๐ ภายหลังจากทำสัญญาซื้อขายข้าวทั้งสี่ฉบับแล้ว และได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ดูแลเฉพาะเรื่องการจดทะเบียนและการรับรองรายชื่อผู้ถือหุ้นเท่านั้น จำเลยที่ ๑๔ ไม่ใช่เจ้าของหรือผู้ถือหุ้นของจำเลยที่ ๑๐ ได้ลาออกจากการเป็นกรรมการและโอนขายหุ้นให้บุคคลอื่นตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ หลังจากนั้นไม่เคยเกี่ยวข้องกับการบริหารหรือสั่งการในกิจการของจำเลยที่ ๑๐ จำเลยที่ ๑๕ เคยเป็นพนักงานของบริษัทเพรซิเดนทอกรี เทรดิง จำกัด ตำแหน่งพนักงานทั่วไป ทำหน้าที่ขายข้าวเปลือกและข้าวสาร ต่อมาปี ๒๕๕๐ ได้ลาออกมาประกอบธุรกิจค้าข้าว และไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการระบายข้าวในโครงการรับจำนำข้าวเปลือก จำเลยที่ ๑๗ เป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ ในตำแหน่งผู้จัดการทั่วไป จำเลยที่ ๑๐ สั่งจำเลยที่ ๑๗ เปิดบัญชีในนามของจำเลยที่ ๑๗ เพื่อรับเงินซื้อข้าวและเบิกเงินไปซื้อแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวในกิจการของจำเลยที่ ๑๐ เพื่อจำเลยที่ ๑๐ จะได้ไม่ถูกธนาคารหักเงินฝากไปชำระหนี้ตามข้อตกลงในการขอสินเชื่อ ทั้งการซื้อแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวเกิดขึ้นภายหลังทำสัญญาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐแล้ว จำเลยที่ ๑๗ จึงไม่อาจเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดตามฟ้อง จำเลยที่ ๑๘ ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัท และเป็นผู้ซื้อแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวบางฉบับโดยการไหว้วานเป็นครั้งคราวจากจำเลยที่ ๗ ซึ่งรู้จักคุ้นเคยกันมาก่อน โดยไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลประโยชน์จากการซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ จำเลยที่ ๑๙ ประกอบอาชีพรับราชการเป็นนายแพทย์ด้านโสต ศอ นาสิก ประจำโรงพยาบาลรามธิบดี ไม่เคยเกี่ยวข้องกับการค้าข้าวมาก่อน จำเลยที่ ๑๙ ให้จำเลยที่ ๑๑ กู้ยืมเงินส่วนตัวระยะสั้น ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยจำเลยที่ ๑๑ ขอให้ส่งจ่ายเช็คเงินสดฝากไว้ที่

เคาน์เตอร์แล้วจะส่งคนมารับเช็ค การที่จำเลยที่ ๗ นำเช็คของจำเลยที่ ๑๙ ไปเบิกถอนแล้วรวมกับเงินสดอื่นอีก ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ไปซื้อแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวให้ผู้ร้องที่ ๑ นั้น จำเลยที่ ๑๙ ไม่ได้เกี่ยวข้องด้วย จำเลยที่ ๒๐ เพิ่งจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๕ อันเป็นเวลาภายหลังจากมีการทำสัญญาซื้อขายข้าวแล้ว มีจำเลยที่ ๒๑ เป็นกรรมการ มีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการอสังหาริมทรัพย์ ได้ลงทุนก่อสร้างอาคารชุดเพื่อขาย ๓ โครงการ รวมมูลค่าโครงการ ๔,๔๗๙,๙๓๐,๐๖๕.๐๒ บาท แคชเชียร์เช็คธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน ๗๓๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท ที่นำไปชำระค่าข้าวซึ่งปรากฏว่าเงินซื้อแคชเชียร์เช็คดังกล่าวถูกถอนมาจากบัญชีของจำเลยที่ ๒๑ นั้นสืบเนื่องมาจากจำเลยที่ ๒๑ กุ้ยืมเงินจากจำเลยที่ ๑๐ จำนวน ๗๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท มาใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนชั่วคราว ต่อมาจำเลยที่ ๒๐ ชำระคืนเงินกู้แก่จำเลยที่ ๑๐ แล้ว ทั้งนี้จำเลยที่ ๑๐ กับจำเลยที่ ๒๑ มีการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเป็นการชั่วคราวระหว่างกัน มีวงเงินกว่า ๗,๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท มีการจ่ายผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ย ขอให้ยกคำร้อง

จำเลยที่ ๒๒ ถึงที่ ๒๔ ให้การคดีส่วนแบ่งว่า ผู้ร้องที่ ๑ ถึงที่ ๔ มีส่วนก่อให้เกิดการกระทำผิดผิดจึงไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิรนัย ผู้ร้องที่ ๕ มีหน้าที่บริหารงบประมาณแผ่นดินต้องไปไล่เบี้ยจากผู้ร้องที่ ๑ ถึงที่ ๔ ผู้ร้องทั้งห้าไม่ได้รับความเสียหาย จึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้อง จำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๔ ประกอบการค้าข้าวแต่ไม่เคยซื้อข้าวจากหน่วยงานของรัฐ การดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกของรัฐบาลทำให้ขาดแคลนข้าวเปลือกในตลาด จำเลยที่ ๒๓ ไม่สามารถหาซื้อข้าวได้ แต่ผู้ประกอบการค้าข้าวรายใหญ่ยังคงดำเนินธุรกิจได้ตามปกติ จำเลยที่ ๒๓ สอบถามผู้ประกอบการค้าข้าวถึงแหล่งซื้อข้าวได้รับแจ้งว่าสามารถติดต่อซื้อข้าวของรัฐบาลจากจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ จนกระทั่งเมื่อประมาณเดือนสิงหาคม ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๑๕ โทรศัพท์มาเสนอขายข้าวของรัฐบาลที่เก็บอยู่ในคลังสินค้าของจำเลยที่ ๒๒ แต่จำเลยที่ ๒๓ ไม่เชื่อมั่นเนื่องจากไม่เคยติดต่อค้าขายกับจำเลยที่ ๑๕ มาก่อน จำเลยที่ ๑๕ จึงขอให้จำเลยที่ ๒๓ ติดต่อกับจำเลยที่ ๓ จำเลยที่ ๒๓ โทรศัพท์ติดต่อจำเลยที่ ๓ ได้รับการยืนยันว่าสามารถซื้อข้าวของรัฐบาลได้ โดยมีเงื่อนไขให้ส่งจ่ายแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวในนามของผู้ร้องที่ ๑ แล้วนำแคชเชียร์เช็คไปมอบให้จำเลยที่ ๓ เพื่อจัดทำเอกสารการรับข้าว จำเลยที่ ๒๓ ยังได้สอบถามหัวหน้าคลังสินค้ากลางจังหวัดยโสธรก็ได้รับการยืนยันว่ากระบวนการซื้อขายถูกต้อง จำเลยที่ ๒๓ ไม่เคยซื้อข้าวของรัฐบาลมาก่อน และไม่ทราบจำเลยที่ ๓ นำข้าวตามสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐมาขายให้

จึงโทรศัพท์ต่อรองราคาซื้อขายข้าวกับจำเลยที่ ๓ จนได้ข้อยุติ โดยจำเลยที่ ๒๒ ตกลงซื้อข้าวหอมมะลิ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ชั้น ๒ จำนวน ๑๔,๗๔๗.๗๒๗๑ ตัน ราคาตันละ ๒๘,๘๐๐ บาท เป็นเงิน ๔๒๔,๗๓๔,๕๔๐.๔๘ บาท ข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ จำนวน ๒,๒๐๓.๗๐๐ ตัน ราคาตันละ ๑๖,๓๐๐ บาท เป็นเงิน ๓๕,๙๒๐,๒๗๙.๐๓ บาท ข้าวเหนียว ๑๐ เปอร์เซ็นต์ จำนวน ๓๔๒.๙๔๐ ตัน ราคาตันละ ๑๘,๓๐๐ บาท เป็นเงิน ๖,๒๗๕,๘๐๒ บาท และปลายข้าวเหนียวเอวัน จำนวน ๑๑๔.๗๗๐ ตัน ราคาตันละ ๑๕,๓๐๐ บาท เป็นเงิน ๑,๗๕๕,๙๘๑ บาท สำหรับจำเลยที่ ๒๔ ตกลงซื้อข้าวเป็นข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ จำนวน ๑๗,๗๙๖.๕๓๑ ตัน ราคาตันละ ๑๖,๓๐๐ บาท เป็นเงิน ๒๙๐,๐๘๓,๔๖๕.๐๘ บาท ปลายข้าวขาวเอวันเลิศ จำนวน ๔,๖๓๐.๙๒๐ ตัน ราคาตันละ ๑๕,๓๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๗๐,๘๕๓,๐๗๖ บาท ข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ จำนวน ๑๙๖.๐๓๔ ตัน ราคาตันละ ๑๖,๓๐๐ บาท และข้าวหอมมะลิ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ชั้น ๒ จำนวน ๑๖๒.๓๖๐ ตัน ราคาตันละ ๒๘,๘๐๐ บาท เป็นเงิน ๔,๖๗๕,๙๖๘ บาท ซึ่งเป็นราคาตลาดใกล้เคียงกับราคากลางที่กรมการค้าภายในและสมาคมโรงสีข้าวไทยกำหนด จำเลยที่ ๒๓ ซื้อแคชเชียร์ชำระราคาข้าวแก่ผู้ร้องที่ ๑ จำนวน ๖ ฉบับ โดยนำแคชเชียร์เช็คไปมอบให้จำเลยที่ ๗ ตามที่ได้รับแจ้งจากจำเลยที่ ๓ และจำเลยที่ ๑๕ โทรศัพท์มาสอบถามชื่อผู้รับมอบอำนาจที่จะไปรับมอบข้าว หลังจากนั้น ๒ ถึง ๓ วัน จำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๔ ได้รับเอกสารการรับมอบข้าวส่งมาทางไปรษณีย์ ส่วนที่โจทก์และผู้ร้องทั้งห้ากล่าวหาว่า มีการนำแคชเชียร์เช็คของจำเลยที่ ๒๓ ไปรับมอบข้าวจากคลังสินค้าอื่นนั้น จำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๔ ไม่เคยได้รับมอบข้าวดังกล่าว จำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๔ ซื้อข้าวในราคาตลาดไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ร้องทั้งห้า ทั้งผู้ร้องทั้งห้าไม่ได้รับความเสียหาย จำเลยที่ ๒๓ กระทำในฐานะผู้แทนและภายในขอบวัตถุประสงค์ของจำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๔ ย่อมไม่ต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัว ขอให้ยกคำร้อง

จำเลยที่ ๒๕ และที่ ๒๖ ให้การคดีส่วนแบ่งว่า จำเลยที่ ๒๕ และที่ ๒๖ ไม่ได้กระทำละเมิดต่อผู้ร้องทั้งห้า จำเลยที่ ๒๕ ตกลงซื้อข้าวหอมมะลิ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ชั้น ๒ ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ ที่เก็บรักษาในคลังสินค้าของบริษัทชัยมงคลรุ่งเรืองการเกษตร จำกัด ๒,๒๗๓.๘๙๙๕ ตัน ราคาตันละ ๒๙,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๖๕,๙๔๓,๐๘๕.๕๐ บาท จากจำเลยที่ ๑๕ ในราคาตลาดตามทางการค้าปกติ โดยเข้าใจว่าเป็นข้าวที่เอกชนซื้อมาจากรัฐบาลโดยถูกต้องแล้วนำมาขายต่อผ่านนายหน้า ทั้งเป็นการซื้อรวมน้ำหนักกระสอบในราคา ๒๙ บาทต่อกิโลกรัม ต้องเสียค่าขนส่งประมาณ ๒๕๐ บาทต่อตัน

และต้องเสียค่าใช้จ่ายปรับปรุง ๑,๕๐๐ บาทต่อตัน จึงจะสามารถส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศได้
จำเลยที่ ๒๕ ไม่ได้รับมอบข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ ตามสัญญาขายข้าวฉบับที่ ๑ หากมีการนำแคชเชียร์เช็ค
ของจำเลยที่ ๒๕ ไปชำระค่าข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ ก็เป็นเรื่องนอกเหนือเจตนาของจำเลยที่ ๒๕ ขอให้ยกคำร้อง

จำเลยที่ ๒๗ และที่ ๒๘ ให้การคดีส่วนแพ่งว่า จำเลยที่ ๒๗ ไม่ได้ร่วมกระทำความผิด
หรือสนับสนุนการกระทำความผิดตามฟ้อง จึงมิได้กระทำละเมิดต่อผู้ร้องทั้งห้า จำเลยที่ ๒๗ ตกลง
ซื้อข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ นาปรังปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑๒,๗๐๐ ตัน ในราคาตันละ ๑๓,๐๐๐ บาท
รวมเป็นเงิน ๑๖๕,๑๐๐,๐๐๐ บาท จากจำเลยที่ ๑๐ ในราคาตลาดตามทางการค้าปกติ โดยชำระ
ค่าข้าวให้ผู้ร้องที่ ๑ ด้วยแคชเชียร์เช็ค แต่จำเลยที่ ๒๗ ไม่ได้ซื้อข้าวนาปรัง ชนิดข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์
จำนวน ๒๒,๙๐๐ ตัน และข้าวหอมมะลิ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ชั้น ๒ จำนวน ๒,๘๘๕.๑๗ ตัน ตามที่
ผู้ร้องทั้งห้ากล่าวอ้าง ที่ผู้ร้องทั้งห้าคิดดอกเบี้ยนับแต่วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ ไม่ถูกต้องเพราะ
จำเลยที่ ๒๗ และที่ ๒๘ เพิ่งซื้อข้าวเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๖ ผู้ร้องคิดค่าเสื่อมและราคาข้าว
ไม่ถูกต้อง ขอให้ยกคำร้อง

พิเคราะห์คำฟ้อง คำร้อง คำให้การ รายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงคณะกรรมการ ป.ป.ช.
ตลอดจนพยานหลักฐานที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไต่สวนเพิ่มเติมแล้ว
ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า จำเลยที่ ๑ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ตั้งแต่วันที่
๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ ตามประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี
ประกาศให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีและแต่งตั้งรัฐมนตรีเอกสารหมายเลข ๖๔๑ หน้า ๑๐๔๒
ถึง ๑๐๔๖ จำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังตั้งแต่วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔
พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ ในวันเดียวกันจำเลยที่ ๒ ได้รับโปรดเกล้าฯ
ให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๖
ตามประกาศให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีและแต่งตั้งรัฐมนตรีเอกสารหมายเลข ๖๔๑ หน้า ๑๐๔๒
ถึง ๑๐๔๔ และ ๖๔๒ หน้า ๑๐๕๐ ถึง ๑๐๕๖ จำเลยที่ ๓ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยเลขาธิการ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ต่อมาวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕
ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ตามคำสั่งกระทรวงพาณิชย์
เอกสารหมายเลข ๖๔๓ หน้า ๑๐๕๗ และ ๑๗๕๙ จำเลยที่ ๔ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมการค้า

ต่างประเทศตั้งแต่วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จนเกษียณอายุราชการในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕
จำเลยที่ ๕ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักบริหารการค้าข้าว กรมการค้าต่างประเทศ
เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ ต่อมาวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
รองอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ จำเลยที่ ๖ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขานุการกรมการค้า
ต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ ต่อมาวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ ได้รับแต่งตั้งให้
ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักบริหารการค้าข้าว กรมการค้าต่างประเทศ ตามเอกสารหมาย จ.๔๔
หน้า ๑๐๗๖ ถึง ๑๐๙๔ จำเลยที่ ๑๐ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีจำเลยที่ ๑๑ ถึงที่ ๑๓
เป็นกรรมการตามหนังสือรับรองเอกสารหมาย จ.๑๕ หน้า ๖๘๑ จำเลยที่ ๒๐ เป็นนิติบุคคลประเภท
บริษัทจำกัด จดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๕ มีจำเลยที่ ๒๑ เป็นกรรมการ ตามหนังสือ
รับรองเอกสารหมาย จ.๒๖ หน้า ๘๕๓ จำเลยที่ ๒๒ เป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด
มีจำเลยที่ ๒๓ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ตามหนังสือรับรองเอกสารหมาย จ.๘๓๒ หน้า ๗๑๕๘๙ จำเลยที่ ๒๔
เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีจำเลยที่ ๒๓ กับพวกเป็นกรรมการ ตามหนังสือรับรองเอกสารหมาย
จ.๘๓๔ หน้า ๗๒๑๔๕ จำเลยที่ ๒๕ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีจำเลยที่ ๒๖ กับพวกเป็นกรรมการ
ตามหนังสือรับรองเอกสารหมาย จ.๘๖๑ หน้า ๗๗๒๖๑ และจำเลยที่ ๒๗ เป็นนิติบุคคลประเภท
บริษัทจำกัด มีจำเลยที่ ๒๘ กับพวกเป็นกรรมการ ตามหนังสือรับรองเอกสารหมาย จ.๘๘๖ หน้า ๘๓๘๓๔
ส่วนบริษัทกวางตงฯและบริษัทห่ายหนานฯเป็นรัฐวิสาหกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีน ตามบันทึกข้อความ
ของสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองกวางโจว เอกสารหมาย จ.๖๑ หน้า ๓๗๐๙

เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบาย
ของคณะรัฐมนตรีต่อที่ประชุมรัฐสภา โดยมีนโยบายนำระบบจำนำสินค้าเกษตรมาใช้ในการสร้างความมั่นคง
ด้านรายได้ให้แก่เกษตรกร โดยกำหนดราคารับจำนำสำหรับข้าวเปลือกเจ้า ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ และข้าวเปลือก
หอมมะลิ (๔๒ กรัม) ความชื้นไม่เกินร้อยละ ๑๕ ที่ราคาเกวียนละ ๑๕,๐๐๐ บาท และ ๒๐,๐๐๐ บาท
เป็นนโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก ครั้นวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๔ นางสาวยิ่งลักษณ์
มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๕๓/๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ (กขช.)
ให้มีอำนาจหน้าที่จัดการข้าวรวมถึงการเสนอกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าวต่อคณะรัฐมนตรี
ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อให้การจัดการข้าวสอดคล้องกันทั้งระบบและมีการพัฒนาต่อเนื่อง

การอนุมัติแผนงานโครงการ และมาตรการเกี่ยวกับการผลิตและการตลาดข้าว แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน คณะที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการด้านการผลิต การตลาด และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับข้าว โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรองประธานกรรมการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ จำเลยที่ ๓ และกรรมการอื่นรวม ๒๔ คน เป็นกรรมการ โดยมีปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นกรรมการและเลขานุการ อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีเอกสารหมายเลข จ.๔๖ หน้า ๑๑๓๒ ถึง ๑๑๓๓ มีการประชุม กชช. ครั้งแรก เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๔ โดย นางสาวยิ่งลักษณ์ เป็นประธานการประชุม และจำเลยที่ ๑ ที่ ๓ ถึงที่ ๖ ได้เข้าร่วมประชุมด้วย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ รัฐบาลมีข้าวสารในโกดังกลางตามโครงการ แทรกแซงของรัฐรวม ๒,๑๘๙,๐๑๕.๖๗ ตัน และมีข้าวเปลือกในยุ้งฉางกลาง ๕๗,๖๕๐.๙๓ ตัน และจำเลยที่ ๔ รายงานที่ประชุมว่าข้าวสารดังกล่าวมีข้าวเสื่อมสภาพ ๘,๐๐๐ ตัน ได้ขายเป็นอาหารสัตว์ ส่วนข้าวสารอีก ๒,๑๐๐,๐๐๐ ตัน ยังมีสภาพใช้ได้แต่ต้องมีการปรับปรุง ตามรายงานการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เอกสารหมายเลข จ.๔๖

วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๔ นางสาวยิ่งลักษณ์ ในฐานะประธานกรรมการ กชช. มีคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติงานโครงการรับจำนำข้าวเปลือกกรรม ๖ คณะ คือ (๑) คณะอนุกรรมการ นโยบายข้าวแห่งชาติด้านการผลิต (๒) คณะอนุกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติด้านการตลาด (๓) คณะอนุกรรมการติดตามกำกับดูแลการรับจำนำระดับจังหวัด (๔) คณะอนุกรรมการกำกับดูแล การรับจำนำข้าว (๕) คณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว (๖) คณะอนุกรรมการตรวจสอบและติดตาม การรับจำนำข้าว จำเลยที่ ๑ ได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานอนุกรรมการด้านการตลาด ประธานอนุกรรมการ ติดตามกำกับดูแลการรับจำนำข้าว ประธานอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว และประธานอนุกรรมการ ตรวจสอบและติดตามการรับจำนำข้าว ส่วนจำเลยที่ ๓ ได้รับการแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการทั้งสี่คณะ ดังกล่าวเช่นกัน ตามคำสั่ง กชช. ที่ ๒/๒๕๕๔ ที่ ๔/๒๕๕๔ ที่ ๕/๒๕๕๔ และที่ ๖/๒๕๕๔ เอกสารหมายเลข จ.๔๖ ต่อมาวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ นางสาวยิ่งลักษณ์ นายกรัฐมนตรี มีคำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๔๒/๒๕๕๕ ปรับปรุงและแต่งตั้งกรรมการ กชช.(เพิ่มเติม) โดยให้รองนายกรัฐมนตรี

และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง) พ้นจากตำแหน่งรองประธานกรรมการ ให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์และจำเลยที่ ๓ พ้นจากตำแหน่งกรรมการ กขช. และแต่งตั้ง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นรองประธานกรรมการ และเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นกรรมการ มีผลให้จำเลยที่ ๑ พ้นจากตำแหน่งกรรมการ กขช. และจำเลยที่ ๒ ได้รับแต่งตั้ง เป็นรองประธานกรรมการ กขช. ส่วนจำเลยที่ ๓ แม้จะพ้นจากตำแหน่งกรรมการ กขช. ในฐานะส่วนบุคคล แต่ก็ได้รับการแต่งตั้งให้กลับมาดำรงตำแหน่งกรรมการ กขช. ในฐานะที่จำเลยที่ ๓ ดำรงตำแหน่ง เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีเอกสารหมายเลข จ.๔๖ แพ้ม ๔ หน้า ๑๑๖๘ ต่อมาวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ นางสาวยิ่งลักษณ์ มีคำสั่ง กขช. ที่ ๒/๒๕๕๕ ที่ ๓/๒๕๕๕ ที่ ๔/๒๕๕๕ และที่ ๑๑/๒๕๕๕ ปรับปรุงและแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการตลาด (เพิ่มเติม) คณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว (เพิ่มเติม) โดยให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ และผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์พ้นจากตำแหน่ง และแต่งตั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นประธานและเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นอนุกรรมการทั้งสี่คณะ มีผลให้จำเลยที่ ๑ พ้นจากตำแหน่งประธานคณะอนุกรรมการทั้งสี่คณะ โดยมีจำเลยที่ ๒ เป็นประธานคณะอนุกรรมการแทน ส่วนจำเลยที่ ๓ ยังคงได้รับแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการทั้งสี่คณะในฐานะเป็นเลขานุการรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงพาณิชย์ และให้รองอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศที่อธิบดีมอบหมายเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ ในคณะอนุกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติด้านการตลาด และคณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว ตามคำสั่ง กขช. เอกสารหมายเลข จ.๔๖ หน้า ๑๑๗๐ และ ๑๑๗๒

คณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว มีอำนาจหน้าที่พิจารณาหลักเกณฑ์ วิธีการ ชนิด ปริมาณ และเงื่อนไขการจำหน่ายข้าวสารในโกดังกลางที่แปรสภาพจากข้าวเปลือกในโครงการรับจำนำข้าว ของรัฐบาล รวมทั้งข้าวเปลือกและข้าวสารอื่น ๆ ที่คงเหลือของรัฐบาลเพื่อให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ ต่อตลาดโดยรวม ตลอดจนกำกับดูแลแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการระบายข้าว กำหนดวิธีการ ระบายข้าวได้ตามความจำเป็น รวมทั้งการระบายข้าวสารในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า (AFET) ให้เป็นไปตามแผนการระบายข้าว และคำนึงถึงผลกระทบต่อราคาตลาด โดยใช้ระบบการส่งออกเป็นสำคัญ และรายงานผลการดำเนินงานต่อ กขช. ในการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔ ฝ่ายเลขานุการได้จัดเตรียมร่างยุทธศาสตร์การระบายข้าวในสต็อก

ของรัฐบาลนำเสนอต่อที่ประชุม ที่ประชุมมีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์การระบายข้าวในสต็อกของรัฐบาล ซึ่งกำหนดให้ระบายข้าวด้วย ๕ วิธี คือ ๑) เจริญขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) กับผู้แทนหน่วยงานของรัฐบาลหรือที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลของทุกประเทศรวมทั้งรัฐวิสาหกิจ ๒) ในตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย (AFET) ๓) ขายเป็นการทั่วไปให้แก่ผู้ประกอบการในประเทศ ๔) ขายให้แก่องค์กรและหน่วยงานในและต่างประเทศเพื่อสาธารณประโยชน์ ๕) บริจาคในกรณีที่เหมาะสม เพื่อรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ และที่ประชุมยังมีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการระบายข้าว มีอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศเป็นประธานคณะทำงาน ผู้แทนกรมการค้าภายใน ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้แทนองค์การคลังสินค้า และรองอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศที่ได้รับมอบหมายเป็นคณะทำงานและเลขานุการ ผู้อำนวยการสำนักบริหารการค้าข้าว เป็นผู้ช่วยเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการระบายข้าวเปลือกและข้าวสารอื่น ๆ รวมถึงการเจรจาต่อรองการเสนอซื้อให้ได้ราคาและปริมาณเป็นข้อยุติ แล้วนำเสนอประธานอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว ให้ความเห็นชอบ ตามรายงานการประชุมของคณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวเอกสารหมายเลข จ.๔๐๕ หน้า ๗๐๙๘๖ ถึง ๗๐๙๙๙ วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๔ จำเลยที่ ๑ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการระบายข้าวซึ่งมีองค์ประกอบตามที่คณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวได้มีมติเห็นชอบ ตามเอกสารหมายเลข ล.๑๘๑ หน้า ๗๐๖ ในวันเดียวกันนั้นจำเลยที่ ๑ มีหนังสือเสนอยุทธศาสตร์การระบายข้าวให้ นางสาวยิ่งลักษณ์ ในฐานะประธานกรรมการ กชช. พิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่ง นางสาวยิ่งลักษณ์ ได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๔ ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๖๓ หน้า ๖๔๖๓๕ ต่อมากระทรวงพาณิชย์ มีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๔ และวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๔ เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบให้อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ เป็นผู้ดำเนินการเจรจการค้าข้าวตามโครงการรับจำนำของรัฐบาลและข้าวในสต็อกของรัฐบาล กับผู้แทนหน่วยงานของรัฐบาลหรือที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลของทุกประเทศ โดยให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์การระบายข้าวในสต็อกของรัฐบาลที่ได้รับความเห็นชอบจากประธานกรรมการ กชช. แล้ว โดยให้อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศนำผลการเจรจาต่อรองสุดท้ายในเรื่องนี้ต่าง ๆ เช่น ปริมาณ ราคา การชำระเงิน การส่งมอบ และค่าประกันภัยสินค้า เป็นต้น เสนอให้ประธานอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวให้ความเห็นชอบ กับขอให้มอบหมายให้อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศเป็นผู้ลงนามในสัญญาซื้อขายในนามของรัฐบาลไทย

วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอตามเอกสารหมายเลข ๖๑ วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือแจ้งมติคณะรัฐมนตรีให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ทราบ ตามเอกสารหมายเลข ๔๔ หน้า ๑๐๖๓

โครงการรับจำนำข้าวเปลือกของรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ เริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการรับจำนำ คือ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรที่จะเข้าโครงการจะต้องมีหนังสือรับรองเกษตรกรจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเป็นลูกค้าของ ธ.ก.ส. โดยให้องค์การคลังสินค้าและองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรทำหน้าที่เป็นนายคลังสินค้ารับฝากข้าวเปลือกและออกไปประหวนสินค้าให้แก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร นำไปประหวนสินค้าไปจำนำกับ ธ.ก.ส. และ ธ.ก.ส. จะจ่ายเงินแก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรภายใน ๓ วันทำการ มีกำหนดไถ่ถอนภายใน ๔ เดือน ทั้งนี้ กษช. ได้มีมติเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกรวม ๔ โครงการ ๕ ฤดูกาลผลิต คือ ๑) โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ มีเกษตรกรนำข้าวเปลือกเข้าร่วมโครงการ ๖.๘๘ ล้านตัน ใช้เงินรับจำนำ ๑๑๘,๐๓๓.๓๒ ล้านบาท ๒) โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปรัง ปีการผลิต ๒๕๕๕ มีเกษตรกรนำข้าวเปลือกเข้าร่วมโครงการ ๑๔.๗ ล้านตัน ใช้เงินรับจำนำ ๒๑๘,๕๕๐.๘๗ ล้านบาท ๓) โครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ ครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ มีเกษตรกรนำข้าวเปลือกเข้าร่วมโครงการ ๒๒ ล้านตัน ใช้เงินรับจำนำ ๓๕๐,๕๑๗.๒๒ ล้านบาท ๔) โครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๖/๕๗ (ครั้งที่ ๑) มีเกษตรกรนำข้าวเปลือกเข้าร่วมโครงการ ๑๖.๕ ล้านตัน ใช้เงินรับจำนำ ๑๙๑,๒๑๔.๓๒ ล้านบาท

สำหรับการทำสัญญาขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐตามพ้องนั้น เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ บริษัทฯ มีหนังสือถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศขอซื้อข้าวที่มีอยู่ในคลังและข้าวที่กำลังจะเก็บเกี่ยวในโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ตามเอกสารหมายเลข ๕๕๙ หน้า ๓๓๗๔ ต่อมาวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ บริษัทฯ มีหนังสือถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศขอกำหนดหมายเจรจาในวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ตามเอกสารหมายเลข ๖๒ หน้า ๓๘๗๙ ในวันเดียวกันนั้น จำเลยที่ ๔ ได้มีบันทึกถึงผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองกวังโจว ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า บริษัทฯ เป็นรัฐวิสาหกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือไม่ พร้อมตรวจสอบรายชื่อบุคคลผู้มีอำนาจลงนาม ตามเอกสารหมายเลข ๙๐๒ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ จำเลยที่ ๔ ทำบันทึก

ขอความเห็นชอบผลการเจรจา อ้างว่ามีการเจรจากับบริษัทกว้างตงฯ ตามกำหนดนัดหมายโดยจำเลยที่ ๔ ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะผู้เจรจาได้ข้อสรุปว่า บริษัทกว้างตงฯ ตกลงซื้อข้าวจากไทยโดยจะทำสัญญาแยกเป็น ๒ ฉบับ คือ ฉบับที่ ๑ ข้าวปีการผลิตเก่าทั้งหมดทุกชนิดข้าวในสต็อกของรัฐบาลรวมประมาณ ๒ ล้านตัน ฝ่ายจีนเสนอซื้อในราคาเฉลี่ยราคาเดียวที่ตันละ ๑๐,๐๐๐ บาท กำหนดระยะเวลารับมือภายใน ๑๐ เดือน ส่วนฝ่ายไทยเสนอขายในราคาเฉลี่ยราคาเดียวที่ตันละ ๑๑,๕๐๐ บาท กำหนดระยะเวลารับมือภายใน ๖ เดือน ส่วนฉบับที่ ๒ ข้าวปีการผลิตใหม่ ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ ที่ยังไม่ถึงกำหนดเก็บเกี่ยว และรัฐบาลจะเริ่มโครงการรับจำนำข้าวเปลือกในวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ ประกอบด้วยข้าว ๔ ชนิด คือ ข้าวขาว ข้าวหนึ่ง ปลายข้าวขาว และปลายข้าวหอมมะลิ รวมประมาณ ๒ ล้านตัน เริ่มการรับมือภายใน ๓๐ วัน นับแต่เปิด L/C ในปริมาณอย่างน้อย ๒๐๐,๐๐๐ ตันต่อเดือน เป็นระยะเวลา ๑๐ เดือน ฝ่ายจีนเสนอซื้อโดยใช้ราคาขายส่งข้าวในตลาดกรุงเทพฯของกรมการค้าภายใน ๑ วันก่อนลงนามในสัญญา ส่วนฝ่ายไทยเสนอราคาขายโดยใช้ราคาขายส่งข้าวในตลาดกรุงเทพฯมหานครของกรมการค้าภายในนับจากวันที่ลงนามในสัญญา ๓๐ วัน ในวันเดิมนั้นจำเลยที่ ๑ ได้ให้ความเห็นชอบในราคาและเงื่อนไขตามข้อเสนอของบริษัทกว้างตงฯ ตามบันทึกข้อความเอกสารหมายเลข จ.๖๑ หน้า ๓๓๖๘ ถึง ๓๓๗๒ ต่อมาในวันรุ่งขึ้นจำเลยที่ ๔ ได้ลงนามในสัญญากับบริษัทกว้างตงฯ ๒ ฉบับ คือ

ฉบับที่ ๑ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ ขายข้าวไทยทุกชนิดที่มีอยู่ในสต็อกทั้งหมดรวมปริมาณ ๒,๑๙๕,๐๐๐ ตัน บวก/ลบ ร้อยละ ๑๐ เป็นข้าวนาปี ปีการผลิตเก่า ประกอบด้วยปีการผลิต ๒๕๔๘/๔๙ ถึงปีการผลิต ๒๕๕๒/๕๓ และข้าวนาปรังปี ๒๕๔๙ ถึงนาปรังปี ๒๕๕๒ กับบริษัทกว้างตงฯ ราคา ณ หน้าคลังสินค้า (Ex - warehouse) ถัวเฉลี่ยทุกชนิดข้าวตันละ ๑๐,๐๐๐ บาท การชำระเงินเป็นแบบ L/C ชนิดเพิกถอนไม่ได้เต็มจำนวนครอบคลุมมูลค่าข้าวตามสัญญาทั้งหมด กำหนดส่งมอบ ๑๐ เดือน มีข้อตกลงว่าข้าวที่ส่งมอบต้องใช้ในการบริโภคภายในประเทศของผู้ซื้อเป็นหลัก แต่ผู้ซื้ออาจจัดส่งข้าวให้ประเทศที่สามในรูปแบบการค้าหรือการบริจาคได้เช่นกัน ตามสัญญาซื้อขายข้าวไทยพร้อมคำแปลเอกสารหมายเลข จ.๖๑ หน้า ๓๖๐๐ ถึง ๓๖๐๕

สัญญาฉบับที่ ๒ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ ขายข้าวนาปี ปีการผลิตใหม่ ๒๕๕๔/๕๕ กับบริษัทกว้างตงฯ ปริมาณ ๒,๐๐๐,๐๐๐ ตัน บวก/ลบ ร้อยละ ๑๐ ราคารวมน้ำหนักกระสอบ ณ หน้าคลังสินค้า (Ex - warehouse) ประกอบด้วยข้าวขาว ๕ เปอร์เซนต์ ตันละ ๑๖,๙๕๐ บาท

ข้าวหนึ่ง ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ต้นละ ๑๗,๒๕๐ บาท ปลายข้าวหอมมะลิ ต้นละ ๑๔,๖๕๐ บาท และปลายข้าวขาว ต้นละ ๑๓,๖๕๐ บาท เงื่อนไขการชำระเงินเป็นแบบ L/C ชนิดเพิกถอนไม่ได้ เต็มจำนวนครอบคลุมมูลค่าข้าวตามสัญญาทั้งหมด กำหนดส่งมอบภายใน ๑๐ เดือน ตามสัญญาซื้อขาย ข้าวไทยพร้อมคำแปลเอกสารหมาย จ.๖๑ หน้า ๓๖๐๖ ถึง ๓๖๑๑ จ.๖๔

ต่อมาวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ บริษัทกว้างตงฯ มีหนังสือถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ แจ้งให้ทราบว่า ได้แต่งตั้งให้จำเลยที่ ๘ เป็นผู้แทนรับมอบอำนาจในการชำระค่าข้าว การรับมอบข้าว และการจัดทำเอกสารต่าง ๆ ตามเอกสารหมาย จ.๙๓ หน้า ๑๑๕๘๑ วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๔ จำเลยที่ ๔ ทำบันทึกขอความเห็นชอบให้แก่ไขสัญญาฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ อ้างว่าบริษัทกว้างตงฯ ขอเพิ่มวิธีการชำระเงินอีก ๒ วิธี คือการชำระเงินล่วงหน้า โดยโอนเงินผ่านธนาคาร (SWIFT) หรือชำระด้วยแคชเชียร์เช็คในรูปเงินบาทออกโดยธนาคารที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย โดยจำเลยที่ ๔ เสนอความเห็นว่าเป็นวิธีการชำระเงินล่วงหน้าตามที่บริษัทกว้างตงฯ เสนอเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายไทยมากขึ้น จำเลยที่ ๑ ได้ให้ความเห็นชอบ ตามบันทึกข้อความเอกสารหมาย จ.๖๑ หน้า ๓๕๔๓ ถึง ๓๕๔๕ วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ จำเลยที่ ๔ ทำบันทึกขอความเห็นชอบให้แก่ไขสัญญาฉบับที่ ๒ อ้างว่าบริษัทกว้างตงฯ ขอเพิ่มปริมาณปลายข้าวหอมอีก ๒๕๐,๐๐๐ ตัน รวมเป็น ๒,๒๕๐,๐๐๐ ตัน และขอเพิ่มระยะเวลารับมอบข้าวอีก ๒.๕ เดือน จำเลยที่ ๑ ได้ให้ความเห็นชอบ ตามบันทึกข้อความเอกสารหมาย จ.๖๑ หน้า ๓๕๖๕ ถึง ๓๕๖๘ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ จำเลยที่ ๔ ทำบันทึกขอความเห็นชอบให้แก่ไขสัญญาฉบับที่ ๑ อ้างว่าบริษัทกว้างตงฯ ขอผ่อนผันเงื่อนไขเกี่ยวกับปริมาณการรับมอบข้าว ระหว่างวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๕ ซึ่งตามสัญญากำหนดให้รับมอบข้าว อย่างน้อยเดือนละ ๒๐๐,๐๐๐ ตัน เป็นไม่กำหนดปริมาณการรับมอบข้าวขั้นต่ำ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากอุทกภัยเป็นอุปสรรคต่อการขนส่ง จำเลยที่ ๑ ได้ให้ความเห็นชอบ ตามบันทึกข้อความเอกสารหมาย จ.๖๑ หน้า ๓๕๙๑ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ บริษัทกว้างตงฯ มีหนังสือถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศแจ้งให้ทราบว่า ได้แต่งตั้งให้จำเลยที่ ๗ และที่ ๘ เป็นผู้แทนรับมอบอำนาจในการชำระค่าข้าว การรับมอบข้าว และการดำเนินการด้านเอกสารต่าง ๆ ตามเอกสารหมาย จ.๖๔ หน้า ๔๒๘๒ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๔ ทำบันทึกขอความเห็นชอบให้แก่ไขสัญญาฉบับที่ ๑ อ้างว่าบริษัทกว้างตงฯ ขอแก้ไขเงื่อนไขเรื่องปริมาณการรับมอบข้าว ๒๐๐,๐๐๐ ตันต่อเดือน

เป็น ๑๕๐,๐๐๐ ต้นต่อเดือน และขอขยายเวลารับมอบข้าวเพิ่มอีก ๔ เดือน สิ้นสุดวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ อ้างเหตุอุทกภัยที่เกิดขึ้นในประเทศไทยช่วงเดือนตุลาคมถึงธันวาคม ๒๕๕๔ จำเลยที่ ๔ เสนอความเห็นให้ปรับลดปริมาณการรับมอบข้าวเป็น ๑๘๐,๐๐๐ ต้นต่อเดือน และขยายเวลารับมอบข้าวออกไป ๓ เดือน จำเลยที่ ๑ ให้ความเห็นชอบตามความเห็นของจำเลยที่ ๔ ตามเอกสารหมาย จ.๖๑ หน้า ๓๖๒๑ ถึง ๓๖๒๓ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๔ ทำบันทึกขอความเห็นชอบให้แก่ไขสัญญาฉบับที่ ๒ อ้างว่าบริษัทกว้างตงฯ ขอเพิ่มชนิดข้าวหอมมะลิ ๕๐๐,๐๐๐ ต้น โดยให้รวมอยู่ในปริมาณตามสัญญา และขอขยายระยะเวลารับมอบอีก ๑ เดือน จำเลยที่ ๒ ได้ให้ความเห็นชอบตามเอกสารหมาย จ.๕๐๗ หน้า ๓๖๖๐ ถึง ๓๖๖๒ และเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๔ ทำบันทึกขอความเห็นชอบให้แก่ไขสัญญาฉบับที่ ๒ อ้างว่าบริษัทกว้างตงฯ ขอเพิ่มชนิดข้าวขาว ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ปริมาณ ๕๐,๐๐๐ ต้น โดยให้รวมอยู่ในปริมาณตามสัญญาเดิม เสนอซื้อในราคา ต้นละ ๑๓,๘๖๐ บาท โดยที่ราคาตลาดในขณะนั้นต้นละ ๑๖,๙๕๐ บาท จำเลยที่ ๒ ให้ความเห็นชอบในราคาตามข้อเสนอของบริษัทกว้างตงฯ ตามเอกสารหมาย ล.๓๔๐ หน้า ๑๓๙๒๖ ถึง ๑๓๙๒๙ หลังจากจำเลยที่ ๔ เกษียณอายุราชการแล้ว นางปราณี ศิริพันธ์ มาดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ ได้เสนอขอความเห็นชอบให้แก่ไขสัญญาฉบับที่ ๑ ขยายระยะเวลารับมอบข้าว โดยจำเลยที่ ๒ ให้ความเห็นชอบให้แก่ไขทั้งสองครั้ง มีการแก้ไขเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ และวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๕ ตามเอกสารหมาย ล.๒๘๖ และ ล.๒๘๗ หน้า ๑๓๐๒๙ ถึง ๑๓๐๓๕

สำหรับการทำสัญญาฉบับที่ ๓ นั้น จำเลยที่ ๔ ทำบันทึกลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๕ เสนอจำเลยที่ ๒ อ้างว่าบริษัทกว้างตงฯ มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ ถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศเสนอขอทำสัญญาฉบับใหม่ขอซื้อข้าวนาปรัง ปีการผลิต ๒๕๕๕ ประกอบด้วยข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ และปลายข้าวขาวเอวันเลิศ ชนิดละ ๕๐๐,๐๐๐ ต้น เสนอราคาซื้อต้นละ ๑๑,๕๐๐ และ ๙,๐๐๐ บาท ตามลำดับ กำหนดระยะเวลารับมอบ ๑๐ เดือน โดยราคาตลาดในขณะนั้น ข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ ต้นละ ๑๗,๖๕๐ บาท ปลายข้าวขาวเอวันเลิศ ต้นละ ๑๖,๒๕๐ บาท จำเลยที่ ๔ เสนอความเห็นให้กำหนดระยะเวลารับมอบ ๕ เดือน ส่วนราคาให้เทียบราคาส่งออกของประเทศคู่แข่ง ราคาข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ คำนวณได้ต้นละ ๑๓,๘๖๐ บาท และปลายข้าวขาวเอวันเลิศ ต้นละ ๑๒,๔๖๐ บาท จำเลยที่ ๒ ให้ความเห็นชอบในราคาตามข้อเสนอของจำเลยที่ ๔ ส่วนกำหนด

ระยะเวลาส่งมอบได้ให้ความเห็นชอบตามข้อเสนอของบริษัทกว้างตงฯ ทั้งนี้ในทางใต้สวนไม่ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวันเวลาและสถานที่ตลอดจนบุคคลผู้เข้าร่วมเจรจาทั้งของฝ่ายไทยและฝ่ายบริษัทกว้างตงฯ ต่อมาวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๔ ลงนามในสัญญาฉบับที่ ๓ กับบริษัทกว้างตงฯ ขายข้าวนาปรัง ปีการผลิต ๒๕๕๕ ข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ ปริมาณ ๕๐๐,๐๐๐ ตัน และปลายข้าวขาวเอวันเลิศ ปริมาณ ๕๐๐,๐๐๐ ตัน รวมปริมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ ตัน กับบริษัทกว้างตงฯ ราคาหน้าคลังสินค้า ข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ ตันละ ๑๓,๘๖๐ บาท ปลายข้าวขาวเอวันเลิศ ตันละ ๑๒,๔๖๐ บาท เงื่อนไขการชำระเงิน ๓ วิธี คือ ชำระแบบ L/C ชนิดเพิกถอนไม่ได้หรือโอนเงินผ่านธนาคารหรือแคชเชียร์เช็ค กำหนดการส่งมอบข้าวภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่ระบุในการเปิด L/C หรือนับจากวันที่ผู้ขายได้รับการโอนเงินหรือแคชเชียร์เช็คจากผู้ซื้อและให้เสร็จสิ้นภายใน ๑๐ เดือน ปริมาณการรับมอบขั้นต่ำ ๑๐๐,๐๐๐ ตันต่อเดือน ข้าวที่ส่งมอบตามสัญญาเพื่อการบริโภคภายในประเทศของผู้ซื้อเป็นหลัก แต่ผู้ซื้ออาจส่งข้าวให้แก่ประเทศที่สามในรูปแบบการค้าหรือการบริจาคได้ ตามสัญญาซื้อขายข้าวไทยพร้อมคำแปลเอกสารหมายเลข จ.๖๔ หน้า ๔๒๗๕ ถึง ๔๒๘๑ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๔ ทำบันทึกขอความเห็นชอบให้แก่สัญญาฉบับที่ ๓ อ้างว่าบริษัทกว้างตงฯ ขอเพิ่มข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์อีก ๑,๓๐๐,๐๐๐ ตัน รวมเป็น ๒,๓๐๐,๐๐๐ ตัน จำเลยที่ ๒ ได้ให้ความเห็นชอบ ตามบันทึกข้อความเอกสารหมายเลข จ.๙๐๖ หน้า ๘๗๗๒๔ ถึง ๘๗๗๒๖

ส่วนการทำสัญญาฉบับที่ ๔ จำเลยที่ ๔ ได้ทำบันทึกข้อความลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ ถึงผู้อำนวยการส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองกวางโจว ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับสถานะความเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจของบริษัทห่ายหนานฯ พร้อมรายชื่อบุคคล ผู้มีอำนาจลงนามผูกพัน ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๑ หน้า ๓๗๐๘ ต่อมาวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๔ ได้ทำบันทึกขอความเห็นชอบกรอบแนวทางการเจรจาอ้างว่าบริษัทห่ายหนานฯ เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจของมณฑลห่ายหนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน มีหนังสือลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๕ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ แจ้งความประสงค์ขอซื้อปลายข้าวเหนียวในสต็อกของรัฐบาล ซึ่งกรมการค้าต่างประเทศได้ประสานงานเป็นการภายในได้รับแจ้งว่าบริษัทห่ายหนานฯ จะส่งคณะผู้แทนเดินทางมาเจรจาซื้อปลายข้าวเหนียวแบบรัฐต่อรัฐกับกรมการค้าต่างประเทศในวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๕ จึงขอความเห็นชอบกรอบแนวทางการเจรจาในเรื่องชนิดข้าว ปีการผลิต ปริมาณ รูปแบบการชำระเงิน และราคาขาย จำเลยที่ ๒

ให้ความเห็นชอบตามที่เสนอตามเอกสารหมายเลข จ.๖๑ หน้า ๓๗๐๕ ถึง ๓๗๐๗ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองกวางโจว มีบันทึกลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕ ถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศแจ้งผลการตรวจสอบว่าดำเนินการตรวจสอบแล้วได้รับแจ้งจากหน่วยงานคณะกรรมการควบคุมและบริหารทรัพย์สินแห่งรัฐบาลประชาชนจีน มณฑลห่ายหนานว่า บริษัทห่ายหนานฯ เป็นรัฐวิสาหกิจ ผู้มีอำนาจลงนาม คือ นายเซี่ยเหมียน ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๑ หน้า ๓๗๐๙ ต่อมาจำเลยที่ ๔ ทำบันทึกลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ขอความเห็นชอบผลการเจรจาอ้างว่า เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๕ คณะผู้แทนของบริษัทห่ายหนานฯ นำโดย นายเซี่ยเหมียน ได้เดินทางมาประเทศไทยเพื่อเจรจาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐกับรัฐบาลไทย โดยมีอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศเป็นหัวหน้าคณะผู้เจรจา ผลการเจรจาได้ข้อสรุปว่า บริษัทห่ายหนานฯ ประสงค์ขอซื้อปลายข้าวเหนียวปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ และปีการผลิต ๒๕๕๕ ปริมาณ ๘๐,๐๐๐ ตัน แต่ฝ่ายไทยแจ้งว่ามีข้าวเหนียวในสต็อกทั้งสิ้น ๖๕,๙๖๓ ตัน สามารถจำหน่ายให้ได้ ๕๐,๐๐๐ ตัน ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องกันในเรื่องปริมาณปลายข้าวเหนียวที่ ๕๐,๐๐๐ ตัน กำหนดระยะเวลารับมอบภายใน ๑ เดือน บริษัทห่ายหนานฯ เสนอราคาซื้อตันละ ๑๓,๘๐๐ บาท แต่ฝ่ายไทยเสนอราคาขายตันละ ๑๔,๒๓๐ บาท ต่อมาเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๒ ให้ความเห็นชอบในราคาตามข้อเสนอของบริษัทห่ายหนานฯ ตามเอกสารหมายเลข จ.๕๙ หน้า ๓๓๘๖ ถึง ๓๓๙๐ ในวันเดียวกันหลังจากจำเลยที่ ๒ ให้ความเห็นชอบผลการเจรจา จำเลยที่ ๔ ทำบันทึกเสนอจำเลยที่ ๒ อ้างว่า ในวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๕ นั้นเอง บริษัทห่ายหนานฯ ได้ประสานแจ้งขอปรับเพิ่มปริมาณปลายข้าวเหนียวอีก ๑๕,๐๐๐ ตัน จึงขอความเห็นชอบให้ปรับเพิ่มปลายข้าวเหนียวและขอปรับแก้ไขบันทึกผลสรุปการเจรจาระหว่างบริษัทห่ายหนานฯ กับกรมการค้าต่างประเทศเกี่ยวกับปริมาณปลายข้าวเหนียวจาก ๕๐,๐๐๐ ตัน เป็น ๖๕,๐๐๐ ตัน และจำเลยที่ ๒ ให้ความเห็นชอบในวันเดียวกัน ตามเอกสารหมายเลข ล.๓๘๕ หน้า ๑๔๓๓๖ วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๕ บริษัทห่ายหนานฯ มีหนังสือถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศแจ้งให้ทราบว่า ได้แต่งตั้งให้จำเลยที่ ๙ เป็นผู้แทนรับมอบอำนาจในการชำระค่าข้าวและการดำเนินการด้านต่าง ๆ ตามเอกสารหมายเลข จ.๙๓ หน้า ๑๓๑๒๔ ต่อมาวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๔ ลงนามในสัญญาฉบับที่ ๔ ซื้อขายปลายข้าวเหนียวปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ และ ๒๕๕๕ กับบริษัทห่ายหนานฯ ปริมาณ ๖๕,๐๐๐ ตัน ราคา ณ หน้าคลังสินค้า (Ex - warehouse) ตันละ ๑๓,๘๐๐ บาท

เงื่อนไขการชำระเงิน ๓ วิธี คือ ชำระแบบ L/C ชนิดเพิกถอนไม่ได้ หรือโอนเงินผ่านธนาคาร หรือแคชเชียร์เช็ค กำหนดมอบให้แล้วเสร็จภายใน ๑ เดือน นับจากวันส่งมอบครั้งแรก โดยข้าวตามสัญญาจะต้องใช้บริโภคภายในประเทศของผู้ซื้อเป็นหลัก แต่ผู้ซื้ออาจส่งข้าวให้ประเทศที่สามในรูปแบบการค้าหรือการบริจาคได้ ตามสัญญาซื้อขายข้าวไทยพร้อมค่าแปล เอกสารหมาย จ.๖๔ หน้า ๔๒๘๔

ในการรับมอบข้าวตามสัญญาซื้อขายข้าวทั้งสี่ฉบับ มีจำเลยที่ ๗ และที่ ๘ เป็นตัวแทนชำระเงิน และรับมอบข้าวตามสัญญาฉบับที่ ๑ ถึงที่ ๓ ส่วนสัญญาฉบับที่ ๔ มีจำเลยที่ ๙ เป็นตัวแทนชำระเงิน ค่าข้าวและรับมอบข้าว มีการชำระค่าข้าวทั้งสี่สัญญาด้วยแคชเชียร์เช็คหลายร้อยฉบับ และรับมอบข้าวตามสัญญาฉบับที่ ๑ จำนวน ๑,๘๒๐,๘๑๕.๖๖๐ ตัน สัญญาฉบับที่ ๒ จำนวน ๑,๔๐๒,๕๓๗.๘๖๐ ตัน สัญญาฉบับที่ ๓ จำนวน ๑,๖๕๔,๔๕๓.๑๓๐ ตัน สัญญาฉบับที่ ๔ จำนวน ๖๑,๓๘๓.๒๒๐ ตัน ตามรายการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ เอกสารหมาย จ.๙๓๕

ก่อนเริ่มดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีให้ขยายตลาดเดิม และเจาะตลาดใหม่ ๆ ในตลาดโลก ให้สำรวจและรายงานประมาณข้าวเปลือกและข้าวสารคงค้างทั้งหมด ตรวจสอบคุณภาพและจัดทำข้อมูลให้ชัดเจน จัดเตรียมแผนงานระบายข้าวจากโครงการรับจำนำข้าวเปลือกโดยเร็ว ตามเอกสารหมาย จ.๙๗๙ และในการจัดหาเงินทุนเพื่อโครงการรับจำนำข้าวเปลือกทั้ง ๔ โครงการ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือถึงหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ให้เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ซึ่งกระทรวงการคลังได้เสนอความเห็นให้เร่งระบายผลผลิตเพื่อลดความเสี่ยง โดยให้กระทรวงพาณิชย์กำกับ ติดตาม ควบคุม รายงานความคืบหน้าการระบายข้าวสาร ปริมาณ มูลค่าคงเหลือ ปัญหาและอุปสรรคให้คณะรัฐมนตรีและกระทรวงการคลังทราบทุกวันที่ ๗ ของเดือนถัดไป โดยเสนอความเห็นเดิมซ้ำ ๆ หลายครั้งหลายคราว เช่น หนังสือลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕ วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๕ วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๕ และวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ ตามเอกสารหมาย จ.๕๔ และ จ.๕๕ ส่วนสำนักงบประมาณมีหนังสือลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี ขอให้กระทรวงพาณิชย์ เร่งระบายข้าวอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันข้าวเสื่อมและลดภาระงบประมาณ ให้องค์การคลังสินค้า และองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรรมรายงานปริมาณ มูลค่าการระบายข้าวสาร ปริมาณและมูลค่าคงเหลือ

ของข่าวสารปีการผลิต ๒๕๕๑/๕๒ ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ ให้สำนักงานประมงทราบ โดยให้กระทรวงพาณิชย์ กำกับ ติดตาม ควบคุม รายงานความคืบหน้าการระบายข่าวสาร ปริมาณ มูลค่าคงเหลือ ปัญหา และอุปสรรคให้คณะรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง และสำนักงานประมงทราบทุกวันที่ ๗ ของเดือน คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ว่าให้เสนอความเห็นของกระทรวงการคลัง และสำนักงานประมงให้ กชช. พิจารณาก่อนแล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป ต่อมา กระทรวงการคลังมีหนังสือลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ เสนอให้ กชช. พิจารณาข้อเสนอแนะดังกล่าว ซึ่งต่อมา กชช. ได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ให้กระทรวงพาณิชย์โดยกรมการค้าต่างประเทศ รายงานผลความคืบหน้าในการระบายข้าวให้คณะรัฐมนตรีทราบเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม เนื่องจากเป็นเรื่องละเอียดอ่อนอาจส่งผลกระทบต่อระบบการค้า ต่อมากระทรวงการคลังมีหนังสือลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๕ เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีว่า ให้กระทรวงพาณิชย์โดยกรมการค้าต่างประเทศ รายงานผลความคืบหน้าในการระบายข้าว ปริมาณและมูลค่าสินค้าคงเหลือ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรค ให้คณะรัฐมนตรีทราบเป็นครั้งคราวตามความเห็นของ กชช. หรือตามที่เห็นเหมาะสมไม่น้อยกว่า ๓ ครั้งต่อปี เพื่อให้คณะรัฐมนตรีมีข้อมูลในการตัดสินใจได้ทันที โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ สำนักงานประมง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกระทรวงพาณิชย์ ต่างเห็นด้วยกับข้อเสนอของกระทรวงพาณิชย์ และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เห็นชอบตามข้อเสนอดังกล่าวของกระทรวงการคลัง นอกจากนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ ถึงนายกรัฐมนตรีว่าการระบายข้าวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หลายกรณี มีพฤติการณ์ที่ปรากฏต่อสาธารณะทางสื่อมวลชนส่อไปในทางไม่โปร่งใส โดยอ้างว่าการระบายข้าวของรัฐบาลไปสู่ต่างประเทศจะต้องเป็นความลับเพราะเกรงว่าหากต่างประเทศทราบว่า ประเทศไทยมีข้าวจำนวนมากแล้วจะกดราคาให้ต่ำลงซึ่งไม่เป็นความจริง เนื่องจากต่างประเทศทราบปริมาณข้าว ที่ประเทศไทยมีอยู่ในความครอบครอง และได้เสนอแนะว่าการระบายข้าวสมควรมอบหมายให้หน่วยงาน รับผิดชอบกำหนดแผนการบริหารจัดการระบายข้าวอย่างเป็นระบบ และรายงานผลการดำเนินการให้ กชช. พิจารณาโดยเร็วและต่อเนื่อง ทั้งนี้หลักเกณฑ์ วิธีการ และรายละเอียดการระบายหรือจำหน่าย ข่าวสารขององค์การคลังสินค้าและองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ให้ประกาศเปิดเผยและดำเนินการ โดยโปร่งใส และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอความเห็น ประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ปรากฏว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย กระทรวงเกษตร

และสหกรณ์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานประมาณ และกระทรวงการคลังต่างเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยเฉพาะกระทรวงการคลัง ยังเสนอว่าข้อเสนอเรื่องกำหนดแผนการบริการจัดการระบายข้าวควรนำมาใช้อย่างเร่งด่วน คณะรัฐมนตรี ได้มีการประชุมเมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๕ มีมติยืนยันว่าการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในการยกระดับราคาพืชผลทางการเกษตร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีมาตรการ และกลไกควบคุมดูแลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ มีระบบการตรวจสอบให้การดำเนินการ เป็นไปด้วยความโปร่งใส แต่ไม่ได้มีมติในส่วนที่เกี่ยวกับข้อเสนอของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ให้กำหนด แผนการบริหารจัดการระบายข้าว

นอกจากนี้ยังมีการตั้งกระทู้ถามนายกรัฐมนตรีและอภิปรายในสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับการระบายข้าว หลายครั้ง โดยเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๕ นายอลงกรณ์ พลบุตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ ได้ตั้งกระทู้ถามนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ ว่ามีปริมาณการรับจำนำข้าวเปลือกจำนวนเท่าใด เก็บเป็นข้าวสารเข้าสต็อกและการขาย แบบรัฐต่อรัฐหรือการประมูลจำนวนเท่าใด โดยมีจำเลยที่ ๑ ซึ่งแจ้งว่าปริมาณการระบายข้าวสารแบบรัฐต่อรัฐ เป็นความลับไม่สามารถเปิดเผยได้ ต่อมา มีการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีระหว่างวันที่ ๒๕ ถึงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ โดย นายวรงค์ เดชกิจวิกรม อภิปรายว่ามีการทุจริตในการขายข้าว แบบรัฐต่อรัฐเนื่องจากบริษัทกวางตงฯ ที่เป็นผู้ซื้อนั้นได้แต่งตั้งจำเลยที่ ๘ เป็นผู้รับมอบอำนาจรับข้าว และจำเลยที่ ๘ มอบอำนาจช่วงให้จำเลยที่ ๑๕ ไปรับข้าวตามสัญญาแบบรัฐต่อรัฐแล้วนำไปขายต่อ ภายในประเทศโดยไม่ได้ส่งออกแต่อย่างใด และแคชเชียร์เช็คที่ชำระค่าข้าวก็มาจากธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) มีจำเลยที่ ๗ ซึ่งเป็นพนักงานของบริษัทจำเลยที่ ๑๐ เป็นผู้ซื้อเช็ค โดยจำเลยที่ ๑๔ เคยมอบอำนาจให้จำเลยที่ ๗ ไปจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ ๑๐ เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๗ จำเลยที่ ๒ ได้ตอบข้ออภิปรายว่าการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐไม่มีเบื้องหน้าเบื้องหลัง ข้ออภิปรายเป็นการจินตนาการ ของผู้อภิปราย ข้อมูลการระบายข้าวของรัฐบาลที่ผ่าน ๆ มา ล้วนแต่เก็บเป็นความลับทางการค้า การเปิดให้รัฐบาลต่างประเทศมาเสนอซื้อข้าวนั้น กรมการค้าต่างประเทศได้ตรวจสอบผ่านสถานทูตจีน ตรวจสอบไปถึงรัฐบาลของจีน ซึ่งได้รับการยืนยันว่าหน่วยงานที่มาติดต่อซื้อข้าวเป็นรัฐวิสาหกิจที่รัฐบาลจีน ถือหุ้น ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ส่วนรัฐวิสาหกิจผู้ซื้อจะมอบหมายให้ใครเป็นผู้ดำเนินการรับข้าวเป็นสิทธิของผู้ซื้อ จำเลยที่ ๒ ไม่มีอำนาจไปก้าวก้าว ตามเอกสารหมาย จ.๓๙๖

หลังอภิปรายไม่ไว้วางใจ วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๒ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงการจำหน่ายข้าวสารในสต็อกของรัฐบาลโดยมี นางวัชรี วิมุกตายน ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เป็นประธานกรรมการ คณะกรรมการได้รายงานผลการตรวจสอบให้จำเลยที่ ๒ ทราบเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ ว่ากรณีการขายแบบรัฐต่อรัฐโดยเฉพาะกรณีของบริษัทกวางตงฯ มีการดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้โดยครบถ้วนถูกต้อง ไม่พบข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานว่ามีการปฏิบัติผิดหรือฝ่าฝืนต่อสัญญา ตามเอกสารหมายเลข ล.๑๘๔ หน้า ๗๑๔ ถึง ๗๒๗ จำเลยที่ ๒ สั่งการให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า มีการนำข้าวที่ขายแบบรัฐต่อรัฐวนกลับมารับจำหน่ายหรือไม่ และการชำระค่าข้าวตามสัญญาแบบรัฐต่อรัฐจำเป็นต้องเปิด L/C หรือไม่ คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ทำการตรวจสอบเพิ่มเติมและรายงานผลการตรวจสอบเมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๖ ว่ามีการวางมาตรการป้องกันการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกอย่างเป็นระบบ จากการตรวจสอบ ๔ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการไม่พบว่าการนำข้าวสารวนกลับมาจำหน่ายอีก ส่วนการรับชำระค่าข้าวตามสัญญาแบบรัฐต่อรัฐตามหลักการค้าระหว่างประเทศโดยทั่วไปสามารถชำระด้วยวิธี L/C การโอนเงินผ่านธนาคารหรือการชำระด้วยแคชเชียร์เช็ค การเลือกวิธีชำระด้วยการโอนเงินผ่านธนาคารและแคชเชียร์เช็ค เป็นวิธีที่รัฐบาลไทยได้รับประโยชน์สูงสุด ตามเอกสารหมายเลข จ.๔๗ ประเด็นการระบายข้าวได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนทั้งหนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์ได้เริ่มนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ก่อนมีการอภิปรายไม่ไว้วางใจตลอดจนภายหลังจากนั้น สื่อมวลชนก็ยังนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐอย่างต่อเนื่องในทำนองไม่เชื่อว่าเป็นการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐจริง จำเลยที่ ๒ ให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนว่าการระบายข้าวดำเนินการด้วยความโปร่งใส ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๒๙ และ จ.๙๘๔

ในระหว่างปลายปี ๒๕๕๕ ถึงกลางปี ๒๕๕๖ นายสมศักดิ์ โกศัยสุข หัวหน้าพรรคการเมืองใหม่ นายวรรงค์ เดชกิจวิกรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพิษณุโลก เขต ๑ พรรคประชาธิปัตย์ และ นายมงคลกิตต์ สุขสินธารานนท์ เลขาธิการคณะกรรมการภาคีเครือข่ายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันของชาติ ต่างยื่นหนังสือต่อประธานกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวหาว่ามีการทุจริตในโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกและการทุจริตในการระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐว่า ขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐให้แก่ผู้ที่ไม่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลต่างประเทศและชำระค่าข้าวแก่กรมการค้าต่างประเทศด้วยแคชเชียร์เช็คที่ออกโดยธนาคารที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย ไม่ได้ชำระด้วยวิธีเปิด L/C ตามที่ถือปฏิบัติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการทำการไต่สวน

ข้อเท็จจริงแล้วพบว่าไม่มีการส่งข้าวออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่นำมาเวียนขายให้ผู้ประกอบธุรกิจค้าข้าวภายในประเทศและชำระค่าข้าวด้วยแคชเชียร์เช็คของธนาคารในประเทศไทย ๖ ธนาคาร โดยมีจำเลยที่ ๗ ที่ ๘ และที่ ๑๘ เป็นผู้ซื้อแคชเชียร์เช็ค และเงินที่ใช้ซื้อแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวมาจากบัญชีของจำเลยหลายคน กล่าวคือ จำเลยที่ ๑๐ จำนวน ๑๘๖ ฉบับ เป็นเงิน ๑๐,๕๖๖,๙๙๗,๗๕๐.๔๓ บาท จำเลยที่ ๑๒ จำนวน ๕๕ ฉบับ เป็นเงิน ๓,๐๕๒,๘๗๐,๙๒๗.๓๔ บาท จำเลยที่ ๑๕ จำนวน ๘๘๖ ฉบับ เป็นเงิน ๒๒,๐๐๔,๗๐๙,๓๕๑.๖๘ บาท จำเลยที่ ๑๖ จำนวน ๖๒ ฉบับ เป็นเงิน ๕,๕๙๙,๔๗๓,๕๘๒.๑๗ บาท จำเลยที่ ๑๗ จำนวน ๑๓ ฉบับ เป็นเงิน ๒๓๗,๗๒๓,๘๓๐.๐๐ บาท จำเลยที่ ๑๙ จำนวน ๑ ฉบับ เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท จำเลยที่ ๒๐ จำนวน ๑ ฉบับ เป็นเงิน ๗๓๙,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท จำเลยที่ ๒๒ จำนวน ๔ ฉบับ เป็นเงิน ๔๖๘,๖๘๖,๖๐๒.๕๑ บาท จำเลยที่ ๒๔ จำนวน ๒ ฉบับ เป็นเงิน ๓๖๘,๘๐๗,๙๔๙.๕๖ บาท จำเลยที่ ๒๕ จำนวน ๑ ฉบับ เป็นเงิน ๖๕,๙๔๓,๐๘๕.๕๐ บาท จำเลยที่ ๒๗ จำนวน ๑ ฉบับ เป็นเงิน ๑๖๕,๑๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท และเป็นเงินของผู้ประกอบธุรกิจค้าข้าวในประเทศทั้งนิติบุคคลและบุคคลธรรมดาอีก ๑๔ ราย แคชเชียร์เช็คเป็นเงิน ๓๑,๙๑๙,๑๖๓,๘๘๐.๑๓ บาท เมื่อคดีเสร็จการไต่สวน คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติให้ส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุด เพื่อฟ้องจำเลยที่ยี่สิบแปด บริษัทกวางตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ กับพวกรวม ๗ ราย ต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หน้า ๖๗๖๕๐ ถึง ๖๗๖๕๑

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ และคดีอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ โดยจำเลยที่ ๘ ถึงที่ ๑๓ ที่ ๑๘ และที่ ๑๙ ให้การต่อสู้ว่าตนมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและมีได้เป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดตามฟ้อง เห็นว่า ข้อเท็จจริงได้ความว่า มีผู้กล่าวหาจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และตามรายงานการไต่สวนปรากฏว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเอกฉันท์ว่าการกระทำของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มีมูลความผิดทางอาญาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔, ๑๐, ๑๒ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑, ๑๕๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ คดีของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ย่อมต้องด้วยพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ (๑) ที่ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่านายรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น แม้จำเลยที่ ๘ ถึงที่ ๑๓ ที่ ๑๔ และที่ ๑๕ มิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ (๒) ให้อำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลอื่นเป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณายานหลักฐานจากการไต่สวนแล้วมีความเห็นว่า จำเลยที่ ๘ ถึงที่ ๑๓ ที่ ๑๔ และที่ ๑๕ มีมูลความผิดทางอาญา ฐานเป็นผู้สนับสนุนจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กระทำความผิดดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่าจำเลยดังกล่าวเป็นผู้สนับสนุนจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กระทำความผิด โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษา

จำเลยที่ ๘ ถึงที่ ๑๕ ที่ ๑๘ ที่ ๒๐ และที่ ๒๑ ให้การต่อสู้ในประการต่อมาว่า ฟ้องโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากบรรยายไม่ครบองค์ประกอบความผิดและเคลือบคลุมนั้น เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ให้ศาลยึดรายงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณา และอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร การพิจารณาคดีในระบบไต่สวนศาลมีอำนาจอย่างกว้างขวางในการค้นหาความจริงเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ คู่ความจึงไม่อาจยกข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับวิธีพิจารณาขึ้นต่อสู้เพื่อให้ศาลยกฟ้องได้ เพราะจะเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายในระบบไต่สวน แม้ว่าข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือ มีข้อความตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ และต้องมีข้อความเป็นการกล่าวหาเกี่ยวกับเรื่องการร่ำรวยผิดปกติ การกระทำความผิดเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

และต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ากระทำผิดพร้อมทั้งชี้ช่องพยานหลักฐานให้ชัดเจนพอที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้ ก็เป็นเรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์ในการบรรยายคำฟ้องของโจทก์เพื่อให้จำเลยต่อสู้คดีได้ถูกต้องและศาลจะได้ใช้ประกอบเป็นแนวทางในการไต่สวนเท่านั้น หากจำเลยเห็นว่าคำฟ้องโจทก์ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดดังกล่าว ทำให้จำเลยไม่เข้าใจข้อหาแห่งคำฟ้อง จำเลยย่อมมีสิทธิแถลงต่อศาล เพื่อศาลจะได้สั่งให้โจทก์ชี้แจงข้อหาตามคำฟ้องหรือเพิ่มเติมรายละเอียดแห่งคำฟ้องจนจำเลยเข้าใจ สำหรับคดีนี้จำเลยที่ ๘ ถึงที่ ๑๕ ที่ ๑๘ ที่ ๒๐ และที่ ๒๑ มิได้แถลงต่อศาลเพื่อสั่งให้โจทก์ชี้แจงหรือเพิ่มเติมรายละเอียดแห่งข้อหาตามฟ้องแต่อย่างใด จึงไม่อาจยกเรื่องฟ้องไม่ครบองค์ประกอบความผิดหรือเคลือบคลุมมาเป็นข้อต่อสู้

จำเลยที่ ๑๐ ถึงที่ ๑๔ ที่ ๑๗ ที่ ๑๘ ที่ ๒๐ และที่ ๒๑ ให้การต่อสู้ดีกว่า การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยไม่ไต่สวนพยานหลักฐานเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ของจำเลย และจำเลยที่ ๑๐ ถึงที่ ๑๓ ที่ ๑๘ ที่ ๒๐ และที่ ๒๑ ต่อสู้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. เลือกปฏิบัติไม่ดำเนินคดีแก่ผู้ประกอบการค้าข้าวรายอื่นที่ถูกแจ้งข้อกล่าวหาว่าร่วมกระทำความผิดในคดีด้วย เห็นว่าตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ว่าด้วยการไต่สวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๒๒ ข้อ ๒๖ ข้อ ๓๘ ข้อ ๔๑ และข้อ ๔๒ กำหนดให้คณะอนุกรรมการไต่สวนมีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือมูลความผิด หากเห็นว่าการไต่สวนได้ข้อเท็จจริงเพียงพอต่อการวินิจฉัยมูลความผิดของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ให้วินิจฉัยความผิดของผู้ถูกกล่าวหาโดยเร็ว จึงเป็นดุลพินิจของคณะอนุกรรมการไต่สวนที่พิจารณาว่าสมควรจะไต่สวนพยานหลักฐานใดในการพิสูจน์ความผิด คดีนี้จำเลยที่ ๑๐ ให้การต่อสู้ว่าคณะอนุกรรมการไต่สวนไม่เรียกสัญญาซื้อขายข้าวระหว่างจำเลยที่ ๑๐ กับบริษัทพีเอ็น คอนติเนนตัล เทรดดิ้ง จำกัด ซึ่งอยู่ที่สาธารณรัฐสิงคโปร์มานั้น เห็นว่า จำเลยที่ ๑๐ ในฐานะคู่สัญญาย่อมสามารถนำสัญญาคู่ฉบับมาส่งมอบให้คณะอนุกรรมการไต่สวนอยู่แล้ว คณะอนุกรรมการไต่สวนย่อมไม่จำเป็นต้องเรียกจากคู่สัญญาแต่อย่างใด สำหรับข้อต่อสู้ว่าคณะอนุกรรมการไต่สวนมุ่งไต่สวนพยานหลักฐานที่เอาผิดกับจำเลย แต่ไม่ไต่สวนพยานหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของจำเลยนั้นก็เป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ ไม่ปรากฏว่าพยานหลักฐานใดที่มุ่งเอาผิดหรือที่สามารถพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของจำเลยตามที่อ้าง เมื่อคณะอนุกรรมการไต่สวนพิจารณาพยานหลักฐานแล้วมีความเห็นว่ามีข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่สวนเพียงพอที่จะวินิจฉัยมูลความผิดของผู้ถูกกล่าวหา จึงมีดุลพินิจที่จะ

ไม่ทำการไต่สวนพยานเพิ่มเติมตามที่ผู้ถูกกล่าวหาร้องขอได้ ส่วนกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ดำเนินคดีแก่ผู้ถูกกล่าวหาว่าร่วมกระทำความผิดโดยกันไว้เป็นพยานนั้น ในเรื่องนี้ได้ความว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติครั้งที่ ๕๙๕ - ๖๓/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ ให้กันผู้ถูกกล่าวหาทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลรวม ๑๓ ราย ไว้เป็นพยานเนื่องจากคำให้การของผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวเป็นประโยชน์ในการพิสูจน์ความผิดและสามารถที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำความผิดของผู้ถูกกล่าวหารายอื่น ๆ ที่เป็นตัวการสำคัญได้ หากไม่กันไว้เป็นพยาน อาจมีน้ำหนักไม่เพียงพอให้รับฟังทั้งไม่อาจแสวงหาพยานหลักฐานอื่นแทนได้ การกันผู้ถูกกล่าวหาบางรายไว้เป็นพยาน จึงเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการกันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นพยานไม่ดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๕๔ หากใช่เป็นการเลือกปฏิบัติไม่ทำการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงขอด้วยกฎหมาย ส่วนที่จำเลยที่ ๑๕ ให้การต่อสู้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ให้ความเป็นธรรมและโอกาสจำเลยที่ ๑๕ ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา มีผลทำให้การฟ้องคดีของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ข้อเท็จจริงได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ คณะอนุกรรมการไต่สวนได้แจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลยที่ ๑๕ กำหนดให้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๗๔ ต่อมาจำเลยที่ ๑๕ ยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาออกไป ๔๕ วัน เห็นว่า การที่คณะอนุกรรมการไต่สวนอนุญาตให้ขยายระยะเวลาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ๑๕ วัน นับว่าเป็นการให้ระยะเวลาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาพอสมควรแล้ว ต่อมาจำเลยที่ ๑๕ ยื่นคำร้องลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๗ ขอขยายระยะเวลาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาออกไปอีก ๔๕ วัน อ้างว่าไม่สามารถคัดถ่ายพยานหลักฐานได้ทำให้ไม่อาจชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ก็ปรากฏว่าสาเหตุที่ไม่สามารถคัดถ่ายพยานหลักฐานได้เป็นเพราะจำเลยที่ ๑๕ ไม่มาตรวจพยานหลักฐานเอง ข้อต่อสู้ของจำเลยที่ ๑๕ ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ ถึงที่ ๑๕ และที่ ๑๗ ถึงที่ ๒๘ กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ข้อเท็จจริงได้ความจาก นางสาวชุตินา บุญประภัสร์ ว่าเมื่อปี ๒๕๕๒ ขณะพยานดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ คณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้เป็นประธานคณะกรรมการจัดทำร่างกรอบยุทธศาสตร์การระบายน้ำมันสำปะหลัง มีการประชุมคณะอนุกรรมการนโยบายน้ำมันสำปะหลังในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๒ พยานเป็นผู้เสนอที่ประชุมว่า คำว่า G หรือ Government ของสาธารณรัฐประชาชนจีนให้รวมถึงรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายด้วย ซึ่งที่ประชุมมีมติว่า การเจรจาขายแบบรัฐต่อรัฐนั้น

G ของประเทศผู้ซื้อให้ครอบคลุมถึงรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากประเทศผู้ซื้อนั้นด้วย ตามเอกสารหมายเลข ๓๒ พยานได้ส่งตัวอย่างร่างสัญญาขายมันสำปะหลังแบบรัฐต่อรัฐไปหรือคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าเป็นสัญญาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ วรรคสอง หรือไม่ ต่อมาได้รับการตอบข้อหารือโดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีความเห็นว่าเป็นร่างสัญญาซื้อขายมันสำปะหลังระหว่างรัฐต่อรัฐที่กระทรวงพาณิชย์ส่งมาให้พิจารณา เป็นข้อตกลงเป็นหนังสือระหว่างรัฐผู้ซื้อกับรัฐผู้ขาย แม้จะยังไม่มียรายละเอียดเกี่ยวกับผู้มีอำนาจลงนามในนามผู้ซื้อและผู้ขาย แต่โดยที่เป็นสัญญาซื้อขายระหว่างรัฐต่อรัฐ ผู้ลงนามในสัญญาจึงต้องเป็นผู้ได้รับมอบอำนาจให้ลงนามแทนรัฐ แต่ร่างสัญญาดังกล่าวไม่ครบองค์ประกอบเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามเอกสารหมายเลข ๕๙๕ และ นายปกรณ์ นิลประพันธ์ นักกฎหมายกฤษฎีกาทรงคุณวุฒิ ประจำสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ให้ถ้อยคำต่อคณะอนุกรรมการไต่สวนว่า ในกรณีสัญญาแบบรัฐต่อรัฐ โดยธรรมชาติต้องเป็นผู้มีอำนาจลงนามแทนรัฐ ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือผู้ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ในขณะเดียวกันฝ่ายที่เป็นคู่สัญญาต้องมีฐานะในทางกฎหมายเท่าเทียมกันด้วย ทั้งนี้สามารถเทียบเคียงได้จากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่วินิจฉัยเกี่ยวกับผู้มีอำนาจลงนามในสนธิสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ นอกจากนี้ นายเกริกไกร จีระแพทย์ ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ก็ให้ถ้อยคำต่อคณะอนุกรรมการไต่สวนว่า สัญญาระหว่างรัฐต่อรัฐ คู่สัญญาต้องเป็นตัวแทนของรัฐผู้ซื้อโดยแท้จริง นางอรนุช โอสถานนท์ อธิบดีอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ และ นายสกล หาญสุทธิวารินทร์ อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวงพาณิชย์ต่างเปิดเผยความยืนยันว่าการซื้อขายข้าวระหว่างรัฐต่อรัฐ คู่สัญญาต้องกระทำในนามหรือเป็นตัวแทนของรัฐเป็นสำคัญ ตัวแทนของรัฐอาจเป็นรัฐมนตรีหรือหน่วยงานหรือองค์กรหรือรัฐวิสาหกิจก็สามารถกระทำได้ เมื่อพิจารณาความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบความเห็นของข้าราชการระดับสูงของกระทรวงพาณิชย์ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบแล้ว เห็นว่า มีความสอดคล้องกันทั้งยังได้ความว่าแนวปฏิบัติของกรมการค้าต่างประเทศในการทำสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐก็เป็นการทำสัญญาซื้อขายกับองค์กร หน่วยงาน หรือรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่โดยตรงที่ได้รับมอบหมายจากรัฐผู้ซื้อมาโดยตลอด พยานดังกล่าวล้วนเป็นอดีตข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เคยรับราชการตำแหน่งอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ

ปลัดกระทรวงพาณิชย์ และตำแหน่งรัฐมนตรีซึ่งดูแลกระทรวงพาณิชย์ ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่ามีมูลเหตุจูงใจที่จะให้ถ้อยคำหรือเบิกความให้ร้ายฝ่ายจำเลย ประการสำคัญผลแห่งสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐย่อมก่อให้เกิดผลผูกพันต่อรัฐคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายที่จะต้องปฏิบัติตามสัญญา ดังนั้นผู้มีอำนาจลงนามในสัญญาแบบรัฐต่อรัฐจึงต้องได้รับมอบหมายจากรัฐคู่สัญญาด้วย นอกจากนี้ยังได้ความจาก นายเกริกไกร นางอรนุช และ นางสาวชุตินา ว่าการทำสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐก็ด้วยวัตถุประสงค์สำคัญต้องการระบายข้าวออกนอกประเทศเพื่อให้ข้าวไปตกอยู่แก่รัฐผู้ซื้อประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งคือต้องการให้เงินตราต่างประเทศเข้ามายังประเทศไทย จากพยานหลักฐานดังกล่าว การทำสัญญาแบบรัฐต่อรัฐ ผู้มีอำนาจลงนามในสัญญาต้องเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐผู้ซื้อโดยอาจเป็นการมอบหมายให้บุคคล หน่วยงาน องค์กร หรือรัฐวิสาหกิจ และมีวัตถุประสงค์ในการระบายสินค้าที่ตกลงซื้อขายออกนอกประเทศเพื่อนำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศ โดยวิธีการซื้อขายเกิดจากการเจรจาระหว่างผู้แทนของแต่ละฝ่าย ไม่ต้องมีการประมูลแข่งขันกัน และบางครั้งอาจตกลงซื้อขายในราคาต่ำกว่าตลาด เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

สำหรับการซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐกับสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น ได้ความจาก นายวิชัย ศรีประเสริฐ นายกิตติมงคลดีสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย และประธานกรรมการบริษัท ไรซ์แลนด์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด ซึ่งประกอบธุรกิจส่งออกข้าวตั้งแต่ปี ๒๕๒๐ จนถึงปัจจุบันว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนใช้หน่วยงานชื่อ China National Cereals, Oil and Foodstuff Import and Export Corporation (COFCO) เป็นตัวแทนในการลงนามในสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ แนวปฏิบัติที่ผ่านมากรมการค้าต่างประเทศจะมอบหมายให้สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยไปจัดสรรโควตาให้ผู้ประกอบธุรกิจค้าข้าวตามสถิติการส่งออกย้อนหลัง ๓ ปี บางครั้งก็เปิดประมูลให้ผู้ส่งออกข้าวแข่งขันกันทำให้สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยประสานงานกับ COFCO มาโดยตลอดและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เมื่อเจ้าหน้าที่ของ COFCO เดินทางมาประเทศไทยก็จะมาพบปะสมาชิกของสมาคม พยานมีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ของ COFCO หลายคน เช่น มาตามหยางหงส์ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ระดับสูง หลังเกิดเหตุคดีนี้พยานได้ติดต่อมาตามหยางหงส์กับ นายอเล็กซ์ ลี ซึ่งเป็นผู้ช่วยของมาตามหยางหงส์ ได้ข้อมูลมาว่า การนำเข้าข้าวของสาธารณรัฐประชาชนจีนจะมีคณะกรรมการปฏิรูปและพัฒนาแห่งชาติ (National Development and Reform Commission (NDRC)) เป็นผู้กำหนดสัดส่วนหรือโควตาการนำเข้า โดย NDRC ได้แบ่งสัดส่วนการนำเข้าข้าวให้ COFCO เพียงหน่วยงานเดียว เป็นผู้นำเข้าข้าวแบบรัฐต่อรัฐ ส่วนองค์กรหรือหน่วยงานอื่นที่ NDRC กำหนดสัดส่วนหรือโควตา

การนำเข้าข้าวในลักษณะของเอกชน หลายปีที่ผ่านมา NDRC กำหนดโควตาการนำเข้าข้าว ๕.๓ ล้านตัน เป็นข้าวเมล็ดยาวครึ่งหนึ่ง และข้าวเมล็ดสั้นครึ่งหนึ่ง การนำเข้าภายใต้โควตาเสียภาษีนำเข้าเพียงร้อยละ ๑ นอกโควตาเสียภาษีนำเข้าร้อยละ ๖๕ โดยเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๖ นายอเล็กซ์ ลี ได้ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แจ้งพยานว่า การนำเข้าข้าวของสาธารณรัฐประชาชนจีนแบบรัฐต่อรัฐ ให้ดูประกาศในเว็บไซต์ขององค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งระบุว่าการค้าของสาธารณรัฐประชาชนจีน ในเรื่องการนำเข้าสินค้าของภาครัฐในเอกสารแนบ ๒ A1 สำหรับสินค้าธัญพืชทุกชนิดในรายการที่ ๑ - ๑๘ หน่วยงานที่มีอำนาจดำเนินการในฐานะตัวแทนของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้แก่ National Development and Reform Commission (NDRC) หรือ COFCO เท่านั้น ข้อเท็จจริงตามที่ได้ความดังกล่าวสอดคล้องถ้อยคำของรองศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร ที่ให้การต่อคณะกรรมการไต่สวนว่า เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๖ รองศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ ได้เข้าร่วมประชุมทางวิชาการที่จัดโดยองค์การอาหารเกษตรสหประชาชาติ (FAO) ที่สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ความว่ารัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน มีนโยบายผลิตข้าวเพื่อเลี้ยงตนเอง เมื่อจะเข้าเป็นสมาชิก WTO ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้ประเทศสมาชิก เปิดการค้าเสรี สาธารณรัฐประชาชนจีนจึงได้กำหนดโควตาการนำเข้าข้าวเป็น ๒ กรณี คือ รัฐบาลนำเข้าเองโดยมอบหมายให้ COFCO เป็นผู้นำเข้าแบบรัฐต่อรัฐกึ่งหนึ่ง กรณีนำเข้าแบบรัฐต่อรัฐ โดยรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ จะต้องได้รับการจัดสรรโควตาจาก COFCO ส่วนอีกกึ่งหนึ่งให้เอกชนเป็นผู้นำเข้า ซึ่งกรณีการนำเข้าของเอกชนไม่ถือเป็นการนำเข้าแบบรัฐต่อรัฐ ยิ่งกว่านั้นกรรมการค้าต่างประเทศมีบันทึก ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๘ ไปยังเอกอัครราชทูตคณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก ขอให้ตรวจสอบข้อมูลหน่วยงานนำเข้าข้าวของสาธารณรัฐประชาชนจีนล่าสุดที่ได้รายงานต่อ WTO ได้รับแจ้งจาก นายพิทักษ์ อุดมวิชัยวัฒน์ อัครราชทูต ปฏิบัติราชการแทนเอกอัครราชทูตคณะผู้แทนถาวรไทย ประจำองค์การการค้าโลกว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนมีการแจ้งเรื่องการค้าภาครัฐ (State Trading) และการบริหารจัดการโควตาภาษีครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๖ (เอกสารแนบ ๑) และเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖ (เอกสารแนบ ๒) ตามลำดับ โดยระบุว่า China National Cereals, Oil and Foodstuff Import and Export Corporation (COFCO) เป็นรัฐวิสาหกิจการค้าภาครัฐที่นำเข้าผลิตภัณฑ์ธัญพืชของสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งรวมถึงข้าว ตามเอกสารหมายเลข จ.๔๒๙ หน้า ๗๖๔๖๖ ถึง ๗๖๔๖๘ นอกจากนี้ นายเกริกไกร นางอรนุช นางสาวชุตินิมา และ นายสกล อติตข้าราชการระดับสูงของกรมการค้า

ต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ผู้มีประสบการณ์รับผิดชอบดำเนินการเจรจาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐกับประเทศต่าง ๆ ล้วนยืนยันว่า การขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐกับสาธารณรัฐประชาชนจีนจะเจรจาขายผ่าน COFCO เท่านั้น โดยประเทศไทยไม่เคยขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐกับรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ ของสาธารณรัฐประชาชนจีนแต่อย่างใด สอดรับกับข้อเท็จจริงที่ได้ความว่า หลังจากจำเลยที่ ๒ ถูกปรับออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ มี นายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล มาดำรงตำแหน่งแทน ได้มีการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐให้สาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ปริมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ ตัน โดยสาธารณรัฐประชาชนจีนใช้ COFCO เป็นหน่วยงานมาเจรจาและลงนามในสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐกับกรมการค้าต่างประเทศตามเอกสารหมายเลข จ.๔๓๓ ส่วนที่จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๖ ให้การและนำสืบว่า หลังจากสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้กระจายอำนาจให้รัฐวิสาหกิจแต่ละมณฑลรวมถึงบริษัทกว้างตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ สามารถขออนุญาตนำเข้าข้าวได้ โดย NDRC กำหนดโควตาให้ COFCO นำเข้าครึ่งหนึ่ง ส่วนที่เหลืออีกครึ่งหนึ่งได้จัดสรรให้รัฐวิสาหกิจอื่นนำเข้า แต่จะต้องยื่นขอโควตาจาก NDRC นั้น ข้อต่อสู้ของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๖ กลับเจือสมกับพยานโจทก์ว่า รัฐวิสาหกิจอื่นนอกจาก COFCO สามารถนำเข้าข้าวได้โดยการขออนุญาตนำเข้าจาก NDRC แต่เป็นการนำเข้าของเอกชน มิใช่เป็นการนำเข้าแบบรัฐต่อรัฐ จึงไม่มีน้ำหนักเพียงพอให้รับฟังหักล้างพยานโจทก์ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า การทำสัญญาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐกับสาธารณรัฐประชาชนจีนต้องดำเนินการโดย COFCO เท่านั้น

มีปัญหาต้องพิจารณาต่อไปว่า สัญญาขายข้าวตามฟ้องทั้งสองฉบับ เป็นสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐหรือไม่ ข้อเท็จจริงรับฟังได้เป็นยุติว่า บริษัทกว้างตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ ไม่ได้รับมอบหมายจากสาธารณรัฐประชาชนจีนให้มาทำสัญญาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐกับกรมการค้าต่างประเทศ หลังทำสัญญากับบริษัทกว้างตงฯ มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ ถึงกรมการค้าต่างประเทศแจ้งว่า มีการส่งข้าวไปยังทวีปแอฟริกา ๑,๙๐๐,๐๐๐ ตัน ทวีปเอเชีย ๘๐๐,๐๐๐ ตัน ตะวันออกกลาง ๕๐๐,๐๐๐ ตัน สหภาพยุโรปและอื่น ๆ ๓๐๐,๐๐๐ ตัน แต่ไม่มีเอกสารหรือหลักฐานยืนยันว่าได้มีการส่งออกจากประเทศไทยจริง ส่วนบริษัทห่ายหนานฯ ไม่เคยรายงานการส่งข้าวออกไปยังต่างประเทศ ในเรื่องนี้ได้ความจาก นายชูชัย อุดมโภชน์ รองอธิบดีกรมศุลกากรว่า สถิติข้าวส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ส่งโดยภาครัฐและภาคเอกชน ปี ๒๕๕๔ มีปริมาณส่งออก ๙๒,๗๕๙.๔๐๙ ตัน ปี ๒๕๕๕ จำนวน ๑๗๖,๒๑๓.๗๑๓ ตัน

และเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๕๖ จำนวน ๑๐๖,๒๘๕.๑๗๐ ตัน ข้อที่จำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ อ้างว่า บริษัททวงตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ ได้ว่าจ้างผู้ประกอบการค้าข้าวทำการปรับปรุงแล้วส่งออก ในนามของเอกชนนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจส่งออกข้าวต่างยืนยันว่าไม่เคยรับจ้างบริษัททวงตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ ส่งออกข้าวไปยังต่างประเทศ อีกทั้งการส่งออกข้าวไม่ว่าจะส่งออกโดยภาครัฐ หรือเอกชนเป็นผู้ส่งออกจะต้องมีใบอนุญาต (แบบ อ.๔) ที่ออกโดยกรมการค้าต่างประเทศและต้องผ่าน พิธีการศุลกากร แต่จากการไต่สวนไม่ปรากฏหลักฐานว่าบริษัททั้งสองดังกล่าวได้มีการส่งออก ย่อมแสดงให้เห็นว่าการทำสัญญาทั้งสี่ฉบับตามฟ้อง มิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการระบายข้าวไปยังต่างประเทศมาตั้งแต่แรก สัญญาซื้อขายข้าวทั้งสี่ฉบับจึงมิใช่เป็นสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ

ข้อเท็จจริงได้ความต่อไปว่า หลังจากจำเลยที่ ๑ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานอนุกรรมการ พิจารณาระบายข้าวเพียง ๒ วัน มีการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวครั้งแรกในวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔ โดยมีการเสนอที่ประชุมพิจารณาให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์การระบายข้าว และแนบร่างยุทธศาสตร์การระบายข้าว ฉบับลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๔ ส่งมาพร้อมระเบียบวาระ การประชุม ตามเอกสารหมายเลข จ.๔๐๕ หน้า ๗๐๙๘๐ ซึ่งมีข้อความว่า ๑) เจริญขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) กับรัฐบาลต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย บังคลาเทศ...” แต่ยุทธศาสตร์การระบายข้าว ฉบับที่ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากที่ประชุมของคณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว ตามเอกสารหมายเลข จ.๙๖๔ กลับมีข้อความว่า “๑) เจริญขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) กับผู้แทนหน่วยงานของรัฐบาล หรือที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลทุกประเทศรวมทั้งรัฐวิสาหกิจ เช่น มาเลเซีย...” ซึ่งแตกต่างจากฉบับ ที่เสนอให้ที่ประชุมเห็นชอบ และรายงานการประชุมเอกสารหมายเลข จ.๔๐๕ หน้า ๗๐๙๘๔ จำเลยที่ ๕ เป็นผู้นำเสนอให้ที่ประชุมเห็นชอบยุทธศาสตร์การระบายข้าวว่า ๑) เจริญขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) กับผู้แทนหน่วยงานของรัฐบาลหรือที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลทุกประเทศรวมทั้งรัฐวิสาหกิจ เช่น มาเลเซีย...อันเป็นการเพิ่มเติมถ้อยคำแตกต่างจากร่างยุทธศาสตร์ที่แนบท้ายระเบียบวาระการประชุม เป็นข้อพิรุฑ ข้อที่จำเลยที่ ๔ และที่ ๕ ต่อสู้ว่าการจัดทำยุทธศาสตร์การระบายข้าวเสนอที่ประชุม คณะอนุกรรมการระบายข้าว ยึดตามแบบยุทธศาสตร์ระบายมันสำปะหลังของรัฐบาลชุดก่อนตามเอกสารหมายเลข จ.๑๐๕ หน้า ๔๖๐ ถึง ๔๗๔ นั้น ข้อเท็จจริงได้ความว่า เอกสารที่จำเลยที่ ๔ และที่ ๕ กล่าวอ้าง เป็นรายงานการประชุมของคณะอนุกรรมการด้านการตลาดมันสำปะหลัง ครั้งที่ ๖/๒๕๕๒ วันที่

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๒ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบกรอบยุทธศาสตร์การระบายผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ตามที่คณะทำงานเสนอ โดยคณะอนุกรรมการด้านการตลาดมันสำปะหลัง มีข้อสังเกตเพิ่มเติม ประกอบการนำเสนอคณะกรรมการนโยบายมันสำปะหลังว่า การระบายโดยรัฐต่อรัฐ (G to G) โดย G ของประเทศผู้ซื้อให้ครอบคลุมถึงรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานที่แปรรูปจากรัฐวิสาหกิจของประเทศผู้ซื้อด้วย ดังนั้นข้อที่จำเลยที่ ๔ ที่ ๕ อ้างว่า ได้จัดทำยุทธศาสตร์การระบายข้าวตามยุทธศาสตร์การระบาย มันสำปะหลังของรัฐบาลชุดก่อนซึ่งให้รวมถึงรัฐวิสาหกิจของประเทศผู้ซื้อด้วยนั้น แท้จริงแล้วเป็นเพียง ข้อสังเกตของอนุกรรมการด้านการตลาดมันสำปะหลังเท่านั้น หลังจากการประชุมคณะอนุกรรมการ ด้านการตลาดมันสำปะหลัง ในวันรุ่งขึ้นได้มีการนำเสนอร่างยุทธศาสตร์การระบายมันสำปะหลังที่ผ่าน ความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการด้านการตลาดมันสำปะหลังเสนอคณะกรรมการนโยบายมันสำปะหลัง พิจารณา ในที่ประชุม นางสาวชุตินา อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศในฐานะประธานคณะทำงานจัดทำ ร่างยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้อธิบายชี้แจงว่า ช่วงที่ผ่านมาไม่เคยขายผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังแบบ G to G ... ทั้งนี้คำว่า G ของสาธารณรัฐประชาชนจีนให้รวมถึงรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานของรัฐบาลที่ได้รับมอบหมายด้วย ที่ประชุมมีมติเห็นชอบกรอบยุทธศาสตร์การระบายผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ซึ่งกรณีการขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) โดย G ของประเทศผู้ซื้อให้ครอบคลุมถึงรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ของประเทศผู้ซื้อด้วย ตามเอกสารหมายเลข จ.๔๓๔ หน้า ๗๘๑๙๙ ถึง ๗๘๒๐๒ และกรอบยุทธศาสตร์ การระบายผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายมันสำปะหลัง ตามเอกสารหมายเลข จ.๔๓๔ หน้า ๓๘๒๓ ถึง ๓๘๒๗ กรณีการขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ก็ไม่มี ข้อความตอนใดระบุว่า ให้รวมถึงรัฐวิสาหกิจโดยไม่ต้องได้รับมอบหมายจากประเทศผู้ซื้อแต่อย่างใด

ข้อเท็จจริงได้ความว่า การทำสัญญาฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ บริษัทกว้างตงฯ มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ ถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศขอซื้อข้าวจากรัฐบาลไทย หลังจากนั้นเพียง ๒ วัน บริษัทกว้างตงฯ มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ ถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศขออนัดหมายเจรจา ในวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ โดยระบุในหนังสือว่าได้มอบหมายให้จำเลยที่ ๘ เป็นผู้ประสานงาน แต่ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่ามีข้าราชการคนใดเป็นผู้ประสานงานกับบริษัทกว้างตงฯ ทั้งไม่ปรากฏหลักฐาน ในการติดต่อเพื่อกำหนดวันนัดหมายวันเจรจาและสถานที่เจรจาในเรื่องนี้คณะอนุกรรมการได้สวนมีหนังสือ ถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศขอให้ชี้แจงที่มาของหนังสือดังกล่าว ซึ่งปลัดกระทรวงพาณิชย์มีหนังสือ

ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ ซึ่งแจ้งว่า บริษัทกว้างตงฯ ได้มายื่นหนังสือแสดงเจตจำนง (Letter of intent) ขอซื้อข้าวในสต็อกของรัฐบาลไทยที่สำนักอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ แต่คำชี้แจงของปลัดกระทรวงพาณิชย์ ขัดแย้งกับคำชี้แจง ข้อกล่าวหาของจำเลยที่ ๔ และที่ ๕ ที่อ้างว่าหนังสือของบริษัทกว้างตงฯ ถูกส่งมาทางไปรษณีย์ ในเรื่องการประสานงานก่อนการเจรจา นั้น ได้ความจาก นางอรนุช ว่าการซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ เป็นเรื่องระหว่างประเทศจำต้องมีที่มาที่ไป อาจเริ่มต้นพูดคุยในระดับรัฐมนตรีในเวทีระหว่างประเทศ หรือการประสานงานในทางการทูต หรือเป็นตัวแทนของรัฐที่เคยเป็นคู่ค้ากันมาก่อนจนมั่นใจได้ว่าเป็นตัวแทนรับมอบอำนาจเต็มของรัฐในการเป็นคู่สัญญา การที่รัฐวิสาหกิจต่างประเทศมีหนังสือขอเข้ามาทำสัญญาซื้อขายสินค้าจากประเทศไทยในรูปแบบรัฐต่อรัฐโดยไม่มีที่มาที่ไปถือว่าเป็นเรื่องผิดปกติ ดังนั้น หนังสือของบริษัทกว้างตงฯ ที่ขอซื้อข้าวจนนำไปสู่การทำสัญญาฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ ผิดไปจากแนวปฏิบัติที่ผ่านมาเป็นข้อพิรุณ สำหรับที่มาของการทำสัญญาฉบับที่ ๓ ได้ความว่าบริษัทกว้างตงฯ มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ ถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ ขอทำสัญญาซื้อขายข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ และปลายข้าวขาวเอวันเลิศชนิดละ ๕๐๐,๐๐๐ ตัน แต่ไม่ปรากฏว่าหนังสือถูกส่งมาโดยวิธีใด ข้าราชการผู้ใดเป็นผู้รับหนังสือ ไม่ปรากฏว่ามีการนำหนังสือไปลงทะเบียนงานสารบรรณ ทั้งที่เป็นหนังสือสำคัญ ส่วนสัญญาฉบับที่ ๔ ได้ความว่า บริษัทห่ายหนานฯ มีหนังสือลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๕ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ขอซื้อปลายข้าวเหนียว ซึ่งปลัดกระทรวงพาณิชย์ ได้มีหนังสือชี้แจงคณะกรรมการไต่สวนว่า จำเลยที่ ๓ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้ส่งหนังสือของบริษัทห่ายหนานฯ มาให้อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศพิจารณา ดำเนินการ ดังนั้น การทำสัญญาทั้งสองฉบับ นอกจากไม่มีการทาบทามเหมือนเช่นประเพณีที่เคยปฏิบัติแล้ว บริษัทกว้างตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ ก็ไม่ได้รับมอบหมายจากสาธารณรัฐประชาชนจีนอีกด้วย

สำหรับข้อตกลงตามสัญญาทั้งสองฉบับ มีข้อพิรุณหลายประการ กล่าวคือ ประการที่ ๑ ตกลงขายเป็นเงินบาทซึ่งไม่ใช่สกุลเงินที่นิยมใช้ตกลงซื้อขายกันระหว่างประเทศ และการส่งมอบเป็นแบบหน้าคลังสินค้า (Ex - warehouse) แทนที่จะเป็นแบบการส่งมอบที่ทำเรือของผู้ซื้อ (FOB) หรือส่งมอบที่เมืองท่าของผู้ขาย (CIF) เนื่องจากข้าวที่ตกลงซื้อขายจะต้องผ่านการปรับปรุงก่อนนำไปบริโภค ดังนั้นแม้ว่าการส่งมอบ Ex - warehouse จะเป็น Incoterms 2012 ใช้สำหรับการค้าระหว่างประเทศก็ตาม แต่รัฐบาลของประเทศผู้ซื้อย่อมไม่สะดวกที่จะขนย้ายข้าวไปปรับปรุงก่อนลงเรือส่งออกไปยังประเทศปลายทาง

การกำหนดส่งมอบแบบ Ex - warehouse จึงเป็นการเปิดช่องทางให้นำข้าวมาเวียนขายภายในประเทศได้ เพราะกรณีขายข้าวแบบ Ex - warehouse ให้ผู้ประกอบการภายในประเทศเพื่อส่งออก คณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว ได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ชนะการประมูลต้องส่งข้าวออกภายใน ๓๐ วัน พร้อมรายงานการส่งออกทุกครั้ง คือ สำเนาใบขนสินค้าที่กรมศุลกากรประทับตราว่าได้ตรวจปล่อยส่งสินค้าออก สำเนาใบรับรองจากบริษัทเรือส่งให้ผู้ส่งออกที่ขนส่งสินค้าขึ้นเรือ (MATE'S RECEIPT) ใบตราส่ง (BILL OF LADING : B/L) และสำเนาการชำระเงินจากต่างประเทศ (CREDIT ADVICE) แต่การขายข้าวให้บริษัทกว้างตงฯ กลับไม่กำหนดให้ส่งหลักฐานใด ๆ ที่แสดงว่ามีการส่งออก ส่วนที่ฝ่ายจำเลยอ้างว่า กรมการค้าต่างประเทศเคยขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐให้สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีเมื่อปี ๒๕๔๔ กำหนดส่งมอบแบบ Ex - warehouse ตามเอกสารหมาย ล.๕๔๑ ข้อเท็จจริงได้ความจาก นายสกล ว่าสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีมีเงินจ่ายเฉพาะค่าขนส่ง ส่วนค่าข้าวของจ่ายเป็นเงินเชื่อภายใน ๗๒๐ วัน รัฐบาลไทยในขณะนั้นไม่ประสงค์ให้วงเงินสินเชื่อจำนวนมาก จึงตกลงขายในราคาแบบ Ex - warehouse แต่รัฐบาลไทยส่งมอบข้าวที่ทำเรือหรือ FOB โดยรัฐบาลเกาหลีเหนือต้องชำระค่าใช้จ่ายปรับปรุงข้าวและค่าขนส่งจากหน้าคลังสินค้าไปที่ท่าเรือ จึงยังไม่อาจฟังได้ว่าสัญญาขายข้าวให้สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีมีข้อตกลงส่งมอบแบบ Ex - warehouse หรือ FOB อีกทั้งสัญญาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลีก็ชำระเงินด้วยวิธีเปิด L/C ซึ่งแตกต่างกับคดีนี้ที่ชำระเงินด้วยแคชเชียร์เช็ค หากการส่งมอบแบบ Ex - warehouse เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายไทยตามที่กล่าวอ้างก็น่าจะมีการนำมาใช้ในการซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ แต่สัญญาแบบรัฐต่อรัฐที่ผ่านมานี้ไม่เคยกำหนดการส่งมอบแบบ Ex - warehouse ประการที่ ๒ รัฐบาลมีสต็อกข้าว ๒.๑๘๙ ล้านตัน แต่ตกลงขายข้าวปริมาณ ๒.๑๙๕ ล้านตัน มากกว่าที่มีอยู่ในสต็อกซึ่งไม่น่าจะเกิดขึ้นสำหรับการขายแบบรัฐต่อรัฐที่คู่สัญญาต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษในการปฏิบัติตามสัญญา หากมีข้าวไม่เพียงพอส่งมอบอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ข้ออ้างของจำเลยที่ ๔ ว่าตามข้อตกลงสามารถเพิ่มหรือลดลงร้อยละ ๑๐ จึงเป็นเหตุให้ตกลงขายข้าวแก่มากกว่าที่มีอยู่ในสต็อกนั้นไม่มีน้ำหนักให้รับฟังได้ ประการที่ ๓ การตกลงซื้อขายข้าวปริมาณมากหลายล้านตันโดยไม่แยกชนิดข้าว ทั้งที่ข้าวในสต็อกของรัฐบาลประกอบด้วยข้าวหลายชนิด ราคาแต่ละชนิดแตกต่างกันมาก เช่น ข้าวหอมมะลิกับปลายข้าวขาวมีราคาห่างกันกว่าเท่าตัว แต่ตกลงขายในราคาเฉลี่ยตันละ ๑๐,๐๐๐ บาท เป็นการเปิดช่องให้ผู้ซื้อเลือกรับชนิดข้าวที่มีราคาสูงกว่า ดังปรากฏว่าภายหลังการทำสัญญา ในระยะเริ่มแรกบริษัทกว้างตงฯ รับแต่ข้าวหอมมะลิตั้งแต่วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ จนถึงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ไปจนหมดคลัง

แต่ไม่ได้รับข้าวทั้งหมดตามสัญญาโดยรับไปเพียง ๑,๘๘๒,๕๐๐ ตัน จากข้าวทั้งหมดตามสัญญา ๒.๑๙๕ ล้านตัน ประการที่ ๔ การตกลงขายข้าวปริมาณหลายล้านตันและระยะเวลาส่งมอบนาน ๑๐ เดือน แต่กำหนดราคาข้าวทั้งหมดตั้งแต่ขณะทำสัญญาเนื่องจากราคาข้าวย่อมนั้นขึ้นลงตามภาวะตลาดเป็นรายสัปดาห์ ดังจะเห็นได้ว่าการฉ้อโกงการค้าต่างประเทศขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐให้ COFCO เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ปริมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ ตัน ตกลงส่งมอบระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๕๖ ถึงธันวาคม ๒๕๕๗ กำหนดส่งมอบเป็น ๓ ช่วงเวลา ช่วงที่ ๑ ระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๕๖ ถึงเดือนเมษายน ๒๕๕๗ ช่วงที่ ๒ ระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนตุลาคม ๒๕๕๗ และช่วงที่ ๓ ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม ๒๕๕๗ แต่ตกลงราคาเฉพาะข้าวที่ต้องส่งมอบช่วงแรกเท่านั้น ส่วนข้าวที่ส่งมอบช่วงที่ ๒ และช่วงที่ ๓ คู่สัญญาจะตกลงราคาเมื่อถึงเวลาส่งมอบ ประการที่ ๕ การกำหนดคุณภาพข้าวที่ตกลงซื้อขายว่า สำหรับคนบริโภค (for human consumption) ทั้งที่กระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศกำหนดมาตรฐานข้าวไทยไว้แล้ว ซึ่งในวงการค้าข้าวและกรรมการค้าต่างประเทศถือปฏิบัติโดยใช้มาตรฐานของกระทรวงพาณิชย์มาตลอด ดังเช่นสัญญาขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐให้ COFCO หรือกรณีขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐให้สาธารณรัฐโกตดิวัวร์ ข้อตกลงตามสัญญาที่ระบุให้ใช้คุณภาพข้าวสำหรับคนบริโภค ย่อมไม่สื่อถึงคุณภาพหรือมาตรฐานของข้าว และอาจก่อให้เกิดปัญหาการตีความ ประการที่ ๖ สัญญาฉบับที่ ๒ กำหนดข้าว ๔ ชนิด แต่ไม่กำหนดปริมาณข้าวแต่ละชนิดและไม่กำหนดระยะเวลาส่งมอบข้าวแต่ละชนิดในแต่ละเดือนให้ชัดเจน กระทบต่อการบริหารจัดการและการจัดเตรียมข้าวเพื่อการส่งมอบ เพราะราคาข้าวแต่ละช่วงเวลาย่อมแตกต่างกัน เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บและรักษาคุณภาพข้าว ส่งผลให้ฝ่ายไทยซึ่งเป็นผู้ขายเสียเปรียบ ประการที่ ๗ ตามสัญญาไม่มีข้อตกลงชดเชยค่าเสียหายกรณีผิดสัญญาและการระงับข้อพิพาทระหว่างคู่สัญญา แตกต่างจากสัญญาที่กรรมการค้าต่างประเทศใช้ในกรณีทั่วไป เช่น สัญญาที่ทำกับ COFCO หรือสาธารณรัฐโกตดิวัวร์ ดังจะเห็นได้ว่าในที่สุดบริษัทฯ ว่างตงฯ รับข้าวไม่ครบตามสัญญาทั้งสามฉบับ โดยฝ่ายไทยไม่สามารถบังคับให้รับมอบข้าวตามสัญญาได้ ประการสุดท้าย ราคาขายข้าวทั้ง ๔ สัญญาต่ำกว่าราคาท้องตลาด โดยเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ ๒๐ เป็นราคาที่ต่ำผิดปกติ ซึ่งในเรื่องราคาขายข้าวนี้ได้รับความจาก นายวิชัย ว่า ปัจจุบันสาธารณรัฐประชาชนจีนมีเศรษฐกิจขนาดใหญ่กว่าประเทศไทย จึงไม่มีเหตุต้องขายข้าวในราคามิตรภาพ ดังจะเห็นได้ว่าการขายข้าวให้สาธารณรัฐประชาชนจีนผ่าน COFCO เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ สมัย นายนิวัฒน์ธำรง เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ก็ตกลงขายในราคาตลาด

สำหรับปัญหาว่า จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่นั้น เห็นว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยที่ ๑ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจหน้าที่สั่งหรือปฏิบัติราชการ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มอบหมาย ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ในขณะนั้นได้มอบหมาย ให้กำกับดูแลกรรมการค้าต่างประเทศ และจำเลยที่ ๑ ยังได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ ส่วนจำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๐ กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ ของกระทรวงพาณิชย์ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีได้แถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการในกระทรวงพาณิชย์ และจำเลยที่ ๒ ยังได้รับแต่งตั้งเป็นรองประธาน กรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติอีกด้วย จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานอนุกรรมการ พิจารณาระบายข้าว มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาหลักเกณฑ์ วิธีการ ชนิด ปริมาณ และเงื่อนไข การจำหน่ายข้าวสารในโกดังกลางที่แปรสภาพจากข้าวเปลือกในโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล รวมทั้งข้าวเปลือก และข้าวสารอื่น ๆ ที่คงเหลือของรัฐบาลเพื่อให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อตลาดโดยรวม ตลอดจน กำกับดูแลแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการระบายข้าว กำหนดวิธีการระบายข้าวได้ตามความจำเป็น ให้เป็นไปตามแผนการระบายข้าว ซึ่งนอกจากคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ประธานอนุกรรมการพิจารณา ระบายข้าวเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบการเจรจาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ (Government to Government หรือ G to G) แล้ว ตามยุทธศาสตร์การระบายข้าวยังมอบหมายให้ประธานอนุกรรมการพิจารณา ระบายข้าวเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบอนุมัติผลการเจรจาต่อรองการจำหน่ายข้าวของคณะทำงาน ดำเนินการระบายข้าวในกรณีการขายข้าวเป็นการทั่วไปให้ผู้ประกอบการภายในประเทศด้วย จำเลยทั้งสอง จึงเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จัดการทรัพย์สินตามความในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และเป็น เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจหรือหน้าที่ในการอนุมัติ การพิจารณา หรือการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสนอราคาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐

ข้อเท็จจริงได้ความว่า จำเลยที่ ๑ ทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุมอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์การระบายข้าวในกรณีการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ ให้รวมถึงรัฐวิสาหกิจ และในเรื่องเกณฑ์ราคาให้สามารถเจรจาขายเป็นราคา Ex - warehouse ซึ่งไม่เคย

ปรากฏในยุทธศาสตร์การระบายข้าวฉบับใดมาก่อน ที่ประชุมยังมีมติให้เสนอยุทธศาสตร์การระบายข้าว ให้ประธานกรรมการ กชช. เห็นชอบ แทนที่จะเสนอให้ กชช.เห็นชอบเพื่อให้เกิดมุมมองที่หลากหลาย ความรอบคอบ และรัดกุม หลังจากการประชุมในวันรุ่งขึ้นจำเลยที่ ๑ ได้เสนอยุทธศาสตร์การระบายข้าว ให้ นางสาวยิ่งลักษณ์ ในฐานะประธานกรรมการ กชช. ให้ความเห็นชอบ อันเป็นการปฏิบัติแตกต่างไปจาก ที่ผ่านมาซึ่งจะเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเนื่องจากยุทธศาสตร์การระบายข้าวเป็นเรื่องสำคัญ มีผลต่อความสำเร็จในการระบายข้าวตลอดจนการรักษาระดับราคาข้าวในประเทศ หลังจากประธาน กรรมการ กชช. เห็นชอบยุทธศาสตร์การระบายข้าวเพียง ๕ วัน บริษัทกว้างตงฯ รัฐวิสาหกิจมณฑล ของสาธารณรัฐประชาชนจีนก็มีหนังสือถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศขอซื้อข้าว ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ การระบายข้าวดังกล่าวอย่างเหมาะสมพอดี ยิ่งกว่านั้นนอกจากบริษัทกว้างตงฯ ขอซื้อข้าวในสต็อกทั้งหมด ปริมาณมากกว่าสองล้านตันอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ยังขอซื้อข้าวในท้องนาที่ยังไม่ถึงกำหนดเก็บเกี่ยว ปริมาณสองล้านตันอีกด้วย ซึ่งตรงกับระยะเวลาการเริ่มต้นดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกของรัฐบาล ที่กำหนดราคารับจำนำสูงกว่าราคาท้องตลาดกว่าร้อยละ ๕๐ อย่างพอดีบพอดี สอดคล้องให้เห็นว่า มีการเตรียมการจัดทำยุทธศาสตร์การระบายข้าวเพื่อรองรับรัฐวิสาหกิจของต่างประเทศให้มาซื้อข้าว จากรัฐบาลไทยได้โดยที่รัฐวิสาหกิจนั้นไม่ต้องได้รับมอบหมายจากรัฐบาลของตน หลังจากนั้นเพียง ๒ วัน บริษัทกว้างตงฯ ก็มีหนังสือฉบับที่ ๒ ถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศขออนัดหมายวันเจรจาในวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ซึ่งโดยปกติแล้วกระบวนการและขั้นตอนทางปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ ของกรมการค้าต่างประเทศจะต้องเสนอขอความเห็นชอบประกอบการเจรจาในเรื่องปริมาณ ราคา เงื่อนไขอื่น ๆ ต่อจำเลยที่ ๑ ก่อนไปดำเนินการเจรจา แต่ไม่มีการขออนุมัติประกอบการเจรจา ทั้งการเจรจาได้ข้อสรุป และขอความเห็นชอบผลการเจรจาภายในวันเดียว จำเลยที่ ๑ ก็ให้ความเห็นชอบตามเงื่อนไขของบริษัทกว้างตงฯ ในวันเดียวกันนั้นแล้วมีการลงนามสัญญาในวันรุ่งขึ้น รวมระยะเวลาตั้งแต่บริษัทกว้างตงฯ มีหนังสือถึง อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศจนถึงจำเลยที่ ๑ ให้ความเห็นชอบผลการเจรจาใช้ระยะเวลาเพียง ๙ วัน ทั้งที่สัญญามีมูลค่าสูงหลายหมื่นล้านบาทและผลการเจรจาปรากฏข้อพิรุณหหลายประการดังวินิจฉัยข้างต้นแล้ว โดยเฉพาะประเด็นในเรื่องราคาขายซึ่งตามบันทึกขอความเห็นชอบผลการเจรจาระบุว่าคำนวณราคาเฉลี่ย สำหรับข้าวทุกชนิดได้ตันละ ๑๓,๙๔๑ บาท หากขายราคาตันละ ๑๐,๐๐๐ บาท ตามข้อเสนอ ของบริษัทกว้างตงฯ จะทำให้ภาครัฐสูญเสียทันที ๖,๓๕๐ ล้านบาท ในบันทึกยังระบุไว้อีกว่าหากข้อมูล

การเจรจาแพร่กระจายออกสู่สาธารณชนอาจถูกวิพากษ์วิจารณ์จากผู้ประกอบการในประเทศว่าขายราคาต่ำเกินไปและไม่เหมาะสมกับตลาดสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ได้ความจาก นายวิชัย ว่าในภาวะปกติภาคเอกชนสามารถทำกำไรจากการส่งออกข้าวเพียงร้อยละ ๑ ถึง ๒ เท่านั้น ทั้งยังมีข้อพิรุณเกี่ยวกับเงื่อนไขการขายที่ระบุให้ผู้ซื้อคือบริษัทกว้างตงฯ สามารถนำข้าวที่ซื้อส่งไปยังประเทศที่สามในลักษณะเป็นการพาณิชย์ได้ โดยไม่เคยปรากฏว่ามีเงื่อนไขเช่นนี้มาก่อนในการทำสัญญาแบบรัฐต่อรัฐเพราะมีผลกระทบต่อราคาแข่งขันในตลาดข้าวซึ่งย่อมเป็นผลเสียต่อประเทศไทย แต่จำเลยที่ ๑ ก็ได้ให้ความเห็นชอบโดยอ้างเพียงว่าไม่ทราบเพราะจำเลยที่ ๔ ไม่แจ้งให้ทราบ ยิ่งแสดงให้เห็นข้อพิรุณถึงความไม่สมเหตุสมผล จำเลยที่ ๑ ย่อมทราบถึงความเสียหายจากการขายข้าวในราคาต่ำมากโดยไม่มีเหตุผลสมควร แต่ไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการรักษาประโยชน์ของประเทศชาติตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย กลับให้ความเห็นชอบผลการเจรจาในวันนั้นเอง ยิ่งไปกว่านั้นในการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔ จำเลยที่ ๕ ได้รายงานสถานการณ์ของประเทศผู้นำเข้าว่าปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ คาดว่าผลผลิตข้าวของสาธารณรัฐประชาชนจีนจะเพิ่มขึ้นส่งผลให้นำเข้าข้าวลดลงจาก ๐.๖ ล้านตัน ในปี ๒๕๕๔ เหลือ ๐.๔ ล้านตันในปี ๒๕๕๕ และยังรายงานถึงสต็อกข้าว ณ วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ มีปริมาณ ๒,๑๘๘,๑๘๕ ตัน จำเลยที่ ๑ ย่อมทราบถึงสถิติการนำเข้าข้าวของสาธารณรัฐประชาชนจีนและทราบปริมาณข้าวในสต็อกของรัฐบาล แต่จำเลยที่ ๑ กลับให้ความเห็นชอบขายข้าวในสต็อกให้บริษัทกว้างตงฯ ปริมาณ ๒.๑๘๕ ล้านตัน มากกว่าที่มีอยู่ในสต็อก ข้อที่จำเลยที่ ๑ ต่อสู้ว่าเพิ่งเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการค้าขายข้าวในภาครัฐ ก็ปรากฏว่ามีคำสั่งกระทรวงพาณิชย์ ที่ ๔๓๒/๒๕๕๔ แต่งตั้ง นายชัยวัฒน์ ทรัพย์รวงทอง เป็นที่ปรึกษาของจำเลยที่ ๑ หากไม่แน่ใจในความถูกต้องของผลการเจรจา จำเลยที่ ๑ ย่อมสามารถขอความคิดเห็นจากที่ปรึกษาหรือสั่งการให้ที่ปรึกษาไปทำการตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือสอบถามให้แน่ชัดจากข้าราชการผู้เกี่ยวข้องก่อนตัดสินใจในเรื่องสำคัญที่กระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศชาติแต่หาได้ทำไม่ หลังจากทำสัญญาเพียง ๗ วัน จำเลยที่ ๑ ยังให้ความเห็นชอบให้แก่สัญญาฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ โดยเพิ่มวิธีการชำระค่าข้าวด้วยวิธีโอนเงินผ่านธนาคารและชำระด้วยแคชเชียร์เช็ค ซึ่งไม่ใช่วิธีที่ใช้สำหรับการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐเป็นผลให้มีการนำข้าวตามสัญญามาเวียนขายกันภายในประเทศ จำเลยที่ ๑ ยังเห็นชอบให้แก่สัญญาทั้งสองฉบับหลายครั้งในเรื่องผ่อนผันปริมาณการรับมอบข้าว การขอขยาย

ระยะเวลารับมือข้าว การลดปริมาณการรับมือข้าวขั้นต่ำ การเพิ่มชนิดข้าว การแก้ไขสัญญาเดิมมากผิดปกติ และทุกครั้งที่แก้ไขสัญญาที่ไม่ปรากฏว่าได้มีการเจรจากับบริษัทกว้างตงฯ แต่อย่างไรก็ตาม การแก้ไขสัญญาแต่ละครั้งล้วนเป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้ซื้อทั้งสิ้น โดยเฉพาะการแก้ไขสัญญาเพิ่มชนิดข้าวและปริมาณข้าว ถือเป็นสาระสำคัญนอกขอบเขตของสัญญา มีผลเสมือนหนึ่งเป็นการทำสัญญาฉบับใหม่ สมควรต้องมีการเจรจาใหม่อย่างรอบคอบรัดกุมบนเงื่อนไขที่เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและทำเป็นสัญญาฉบับใหม่ มิใช่ปล่อยให้บริษัทกว้างตงฯ อาศัยสัญญาเดิมที่ตนเป็นฝ่ายได้เปรียบมาขอแก้ไขสัญญาเพิ่มปริมาณและชนิดข้าวไปเรื่อย ๆ นอกจากนั้นจำเลยที่ ๑ ยังเป็นประธานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาระบายข้าว อีก ๒ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ และครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๕ ในการประชุมคณะกรรมการพิจารณาระบายข้าวทั้งสองครั้ง ไม่มีการรายงานให้ที่ประชุมทราบว่า ได้มีการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐให้บริษัทกว้างตงฯ ทั้งข้าวเก่าและข้าวใหม่รวม ๔.๑๙๕ ล้านตัน ทั้งที่เป็นข้อมูลสำคัญที่คณะกรรมการพิจารณาระบายข้าวซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการระบายข้าวควรทราบ เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการจัดทำแผนการระบายข้าวให้เกิดประสิทธิภาพ จำเลยที่ ๑ ยังได้เข้าร่วมประชุม กชช. ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ กระทรวงพาณิชย์ได้เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาใช้ข้าวขาว ๕ เปอร์เซนต์ จัดทำข้าวถุงธงฟ้าจำหน่ายให้ประชาชนในราคาถูก จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ ตัน ที่ประชุมมีการอภิปรายว่าจะนำข้าวเก่าในสต็อกหรือข้าวฤดูกาลใหม่มาจัดทำข้าวถุง จำเลยที่ ๑ ทราบดีอยู่แล้วว่าได้ขายข้าวเก่าทั้งหมดให้บริษัทกว้างตงฯ หมดแล้วแต่ไม่แจ้งให้ที่ประชุมทราบ ในที่สุดที่ประชุมมีมติเห็นชอบในหลักการให้นำข้าวขาว ๕ เปอร์เซนต์ จากโครงการรับจำนำข้าวเปลือกของรัฐบาล ไม่ระบุปีการผลิต จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ ตัน ไปจัดทำข้าวถุงจำหน่ายในราคาถูกแก่ประชาชน โดยมอบหมายให้คณะกรรมการพิจารณาระบายข้าวไปคัดเลือกข้าวสารคุณภาพดี เห็นว่า ตามคำสั่งแต่งตั้งระบุให้คณะกรรมการพิจารณาระบายข้าวมีอำนาจหน้าที่พิจารณาหลักเกณฑ์ วิธีการ ชนิด ปริมาณ และเงื่อนไขการจำหน่ายข้าวสารในโกดังกลางของรัฐบาลแล้วรายงานผลการดำเนินงานต่อ กชช. การที่คณะกรรมการพิจารณาระบายข้าวสามารถขายข้าวให้บริษัทกว้างตงฯ จำนวนมากถึง ๔.๑๙๕ ล้านตัน ในระยะเวลาเพียงไม่กี่วัน ถือเป็นผลงานอันโดดเด่นและสำคัญ มีผลต่อความสำเร็จของโครงการรับจำนำข้าวเปลือกของรัฐบาล จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรับรายงานให้ที่ประชุม กชช. ทราบในโอกาสแรก เพื่อประโยชน์ในการวางแผนดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก อีกทั้งการรายงานผลการระบายข้าวให้ กชช. ทราบยังเป็นหน้าที่

ตามที่ระบุในคำสั่งแต่งตั้งด้วย หากจำเลยที่ ๑ ไม่มีเรื่องแอบแฝงซ่อนเร้นก็ต้องรายงานให้ที่ประชุม กชช. ทราบถึงการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐกับบริษัทกว้างตงฯ อย่างแน่แท้ การที่จำเลยที่ ๑ ไม่รายงานให้ที่ประชุม กชช. ทราบนับว่าเป็นเรื่องผิดปกติดังข้างต้น ต่อมาเมื่อมีการเสนอเรื่องการจัดทำข้าวถุงตามมติ กชช.ต่อคณะอนุกรรมการ พิจารณาระบายข้าวในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ เพื่อพิจารณาคัดเลือก ข้าวสารที่จะนำมาจัดทำข้าวถุง ในที่ประชุมมีการอภิปรายอย่างกว้างขวางว่าควรจะนำข้าวปีการผลิตใด มาจัดทำข้าวถุง จำเลยที่ ๔ ได้แถลงให้ที่ประชุมทราบถึงราคาข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ ของปีการผลิต ปัจจุบันตันละ ๑๗,๒๕๐ บาท และปีการผลิต ๒๕๕๑ ราคาตันละ ๑๓,๗๕๐ บาท ในที่สุดที่ประชุม มีมติให้เลือกข้าวที่มีคุณภาพดี ไม่ระบุปีการผลิต แต่กำหนดราคาจำหน่ายข้าวสารให้องค์การคลังสินค้า เพื่อไปจัดทำข้าวถุงในราคาตันละ ๑๓,๗๕๐ บาท ซึ่งเป็นราคาของข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ ปีการผลิต ๒๕๕๑ จะเห็นว่านอกจากจำเลยที่ ๑ ไม่แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่ามีการขายข้าวเก่าที่มีอยู่ทั้งหมดในสต็อก ให้บริษัทกว้างตงฯ ไปหมดแล้ว ยังปล่อยให้ที่ประชุมมีมติขายข้าวเก่าให้องค์การคลังสินค้าจัดทำข้าวถุง พฤติการณ์ดังวินิจฉัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่า จำเลยที่ ๑ ทราบที่อยู่แล้วว่าบริษัทกว้างตงฯ เป็นรัฐวิสาหกิจ ของมณฑลสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่ร่วมกันวางแผนให้บริษัทกว้างตงฯ เสนอขอซื้อข้าวกับกรมการค้า ต่างประเทศโดยแอบอ้างว่า ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนมาทำสัญญาซื้อขายข้าว แบบรัฐต่อรัฐในราคาต่ำกว่าท้องตลาดแล้วนำไปขายต่อเพื่อรับประโยชน์ส่วนต่าง จึงเป็นจัดการทรัพย์สิน โดยมิชอบอันเป็นการเสียหายแก่รัฐ และปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ ประกอบมาตรา ๘๓ ซึ่งเป็นบทเฉพาะแล้ว จึงไม่ต้องปรับบททั่วไปตามมาตรา ๑๕๗ อีก และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ และเป็นการตกลงร่วมกันในการเสนอราคาเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะให้ประโยชน์แก่ ผู้หนึ่งผู้ใดเป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐอันมิใช่เป็นไปในทางการประกอบธุรกิจปกติ และละเว้นไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการยกเลิกการดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอราคา โดยมุ่งหมายมิให้ มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมเพื่อเอื้ออำนวยแก่ผู้เข้าทำการเสนอราคารายใดให้เป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง, ๑๐, ๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ อันเป็นการกระทำความผิดเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด

เกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ แม้จำเลยที่ ๑ ให้ความเห็นชอบผลการเจรจาเพียงครั้งเดียว แต่มีเจตนาก่อให้เกิดผลแตกต่างกันตามสัญญาแต่ละฉบับ จึงเป็นความผิด ๒ กระทั่ง ส่วนข้อที่จำเลยที่ ๑ ต่อบุคคลว่า การซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐใช้วิธีเจรจาต่อรอง ไม่มีการเสนอราคาหรือการแข่งขันราคา ไม่มีกฎหมาย หรือระเบียบใช้บังคับโดยเฉพาะ และไม่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคา ต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าสัญญาซื้อขายข้าวตามฟ้อง ไม่ใช่การซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ กรณีจึงอยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคา ต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ การที่บริษัทกว้างตงฯ มีหนังสือถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศขอซื้อข้าว ในสต็อกของรัฐบาลและข้าวปีการผลิตใหม่ที่ยังไม่เก็บเกี่ยวยอมเป็นการเสนอราคาตามบทนิยามในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว อีกทั้งเจตนาตามมาตรา ๔ ต้องการสกัดกั้นการสมยอมเกี่ยวกับการ เสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ หากมีการตกลงร่วมกันในการเสนอราคาตามองค์ประกอบความผิด ครบถ้วนก็เกิดเป็นความผิดสำเร็จทันที แม้จะมีบริษัทกว้างตงฯ เสนอราคาเพียงรายเดียวก็ไม่ทำให้พ้นผิด และองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๔, ๑๐, ๑๒ หน่วยงานของรัฐหาจำต้องมีการประกาศประกวดราคา ก่อนจึงจะเป็นความผิดตามที่อ้างไม่ ข้อต่อสู้ของจำเลยที่ ๑ ฟังไม่ขึ้น

สำหรับจำเลยที่ ๒ ภายหลังได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ต่อมาวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองประธาน กชช. และประธานอนุกรรมการ ๔ คณะ รวมถึงประธานอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวสืบต่อจากจำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๒ ให้ความเห็นชอบ ในการแก้ไขสัญญาฉบับที่ ๑ ขยายระยะเวลารับมอบข้าว ๒ ครั้ง ในวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ และวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๕ ให้ความเห็นชอบในการแก้ไขสัญญาฉบับที่ ๒ จำนวน ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ให้ความเห็นชอบในการแก้ไขระยะเวลารับมอบข้าวอีก ๑ เดือน และเพิ่มชนิดข้าวหอมมะลิ ๕๐๐,๐๐๐ ตัน ให้รวมอยู่ในปริมาณตามสัญญาเดิม ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๕ ให้ความเห็นชอบในการเพิ่มชนิดข้าวขาว ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ปริมาณ ๕๐,๐๐๐ ตัน เห็นว่า จำเลยที่ ๒ ย่อมทราบได้จากบันทึกการขอความเห็นชอบในการแก้ไขสัญญาว่า ข้อตกลง ตามสัญญาเดิมมีข้อพิรุณหหลายประการตั้งวินิจฉัยข้างต้นแล้ว อีกทั้งตามบันทึกขอความเห็นชอบใน การแก้ไขสัญญาแต่ละครั้งไม่ปรากฏว่ามีการเจรจาในประเด็นที่ขอแก้ไขแต่อย่างใด โดยเฉพาะการให้ความเห็นชอบ

ในการแก้ไขสัญญาเพิ่มชนิดข้าวเป็นการแก้ไขนอกขอบเขตของสัญญา มีผลเสมือนเป็นการทำสัญญาขึ้นใหม่ ควรต้องมีการเจรจาเงื่อนไขข้อตกลงใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ฝ่ายไทย มิใช่อาศัยสัญญาเดิมที่บริษัทกว้างตงฯ เป็นฝ่ายได้เปรียบมาขอแก้ไขสัญญาเพิ่มชนิดข้าวไปเรื่อย ๆ การให้ความเห็นชอบในการแก้ไขสัญญา จึงเป็นการมิชอบ ส่งผลให้กรมการค้าต่างประเทศเกิดผลผูกพันตามสัญญาที่แก้ไข ต้องส่งมอบชนิดข้าว เพิ่มเติมและต้องขยายระยะเวลารับมอบข้าวออกไป ทำให้กรมการค้าต่างประเทศได้รับความเสียหาย ต้องขายข้าวในราคาต่ำกว่าราคาท้องตลาดและเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บข้าวเพิ่มขึ้น ข้อที่จำเลยที่ ๒ ต่อสู้ว่าการให้ความเห็นชอบในการแก้ไขสัญญาเป็นไปตามข้อตกลงเดิมในสัญญาที่ทำขึ้นก่อนจำเลยที่ ๒ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวพังไม่ขึ้น เมื่อจำเลยที่ ๒ เป็นเจ้าพนักงาน และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจและหน้าที่ในการระบายข้าวอันเป็นการจัดการทรัพย์สิน การให้ความเห็นชอบ ในการแก้ไขสัญญาฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ โดยมีชอบ เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ ประกอบมาตรา ๘๓ ซึ่งเป็นบทเฉพาะแล้ว จึงไม่ต้องปรับบททั่วไปตามมาตรา ๑๕๗ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ แต่คำฟ้องโจทก์มิได้บรรยายถึงข้อเท็จจริงที่ จำเลยที่ ๒ ให้ความเห็นชอบในการแก้ไขสัญญาฉบับที่ ๑ จึงถือว่าเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ คงลงโทษจำเลยที่ ๒ ได้เฉพาะกรณีให้ความเห็นชอบในการแก้ไขสัญญาฉบับที่ ๒ เท่านั้น อันเป็นการกระทำความผิดกรรมเดียว

นอกจากนั้นได้ความต่อมาว่า จำเลยที่ ๒ ให้ความเห็นชอบในการทำสัญญาฉบับที่ ๓ ขายข้าวขาว ๕ เปอร์เซนต์ และปลายข้าวขาวเอวันเลิศ ชนิดละ ๕๐๐,๐๐๐ ตัน โดยไม่ได้ขออนุมัติกรอบการเจรจา และตามบันทึกขอความเห็นชอบผลการเจรจาอ้างเพียงว่าบริษัทกว้างตงฯ มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ ขอซื้อข้าวโดยไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๔ ได้มีการเจรจากับบริษัทกว้างตงฯ แต่อย่างไร ทั้งตามบันทึก ข้อ ๖ ยังระบุว่าบริษัทกว้างตงฯ ได้ทำสัญญาฉบับที่ ๒ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ ตกลงซื้อข้าวขาว ๕ เปอร์เซนต์ ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ ราคาตันละ ๑๖,๙๕๐ บาท และปลายข้าวขาวเอวันเลิศ ตันละ ๑๓,๖๕๐ บาท สูงกว่าราคาที่ขอความเห็นชอบเพื่อทำสัญญาฉบับใหม่เป็นฉบับที่ ๓ ซึ่งอาจ เป็นเหตุให้ผู้ซื้อเลือกรับข้าวตามสัญญาใหม่แทนสัญญาเดิม จึงควรต้องกำหนดเงื่อนไขให้บริษัทกว้างตงฯ รับมอบข้าวขาว ๕ เปอร์เซนต์ และปลายข้าวขาวเอวันเลิศตามสัญญาเดิมไม่ต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ ตัน

และ ๓๐๐,๐๐๐ ตัน ตามลำดับ จำเลยที่ ๒ ย่อมพบข้อผิดพลาดจากบันทึกขอความเห็นชอบผลการเจรจา และย่อมทราบถึงผลเสียหายจากการทำสัญญาขายข้าวชนิดเดียวกันในราคาต่ำกว่าเดิมเป็นอันมาก อาจเป็นเหตุให้บริษัทกว้างตงฯ ไม่ยอมรับมอบข้าวตามสัญญาเดิมที่มีราคาแพงกว่า แต่จำเลยที่ ๒ กลับให้ความเห็นชอบผลการเจรจานำไปสู่การทำสัญญาฉบับที่ ๓ แม้จะให้ความเห็นชอบภายใต้เงื่อนไข ตามที่จำเลยที่ ๔ เสนอดังกล่าวก็ยิ่งทำให้ฝ่ายไทยเสียเปรียบ เนื่องจากตามสัญญาเดิมกำหนดปริมาณข้าว ๔ ชนิด มีปริมาณมากถึง ๒,๐๐๐,๐๐๐ ตัน สมควรรอให้บริษัทกว้างตงฯ รับมอบข้าวตามสัญญาฉบับที่ ๒ ให้ครบถ้วนเสียก่อน จึงจะให้ความเห็นชอบในการทำสัญญาฉบับใหม่ ข้อเท็จจริงปรากฏว่าท้ายที่สุดแล้ว บริษัทกว้างตงฯ รับมอบข้าวขาว ๕ เปอร์เซนต์ ตามสัญญาฉบับที่ ๒ จำนวน ๕๖๑,๑๕๘.๐๓ ตัน แต่รับมอบข้าวขาว ๕ เปอร์เซนต์ ตามสัญญาฉบับที่ ๓ จำนวน ๑,๓๕๐,๙๘๔.๗๐ ตัน และรับมอบ ปลายข้าวขาว ๕ เปอร์เซนต์ ตามสัญญาฉบับที่ ๒ จำนวน ๑๕๖,๖๑๐.๓๒ ตัน แต่รับมอบปลายข้าวขาว ๕ เปอร์เซนต์ ตามสัญญาฉบับที่ ๓ จำนวน ๓๐๓,๔๖๖.๘๗ ตัน ก่อให้เกิดความเสียหายแก่กรมการค้า ต่างประเทศที่ขายข้าวชนิดเดียวกันในราคาต่ำกว่าเดิมเป็นอันมาก

ข้อเท็จจริงได้ความอีกว่า เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๒ ให้ความเห็นชอบผลการเจรจ นำไปสู่การทำสัญญาฉบับที่ ๔ โดยกรมการค้าต่างประเทศตกลงขายปลายข้าวเหนียวเอวัน ๖๕,๐๐๐ ตัน ให้บริษัทห่ายหนานฯ ทั้งที่ตามบันทึกขอความเห็นชอบผลการเจรจาไม่ปรากฏสถานที่เจรจา เมื่อจำเลยที่ ๒ ให้ความเห็นชอบผลการเจรจาให้ขายปลายข้าวเหนียว ๕๐,๐๐๐ ตัน ภายในวันเดียวกันนั้นจำเลยที่ ๔ ได้ทำบันทึกขอแก้ไขผลการเจรจาอ้างว่าได้รับการประสานงานจากบริษัทห่ายหนานฯ ขอเพิ่มปริมาณ ปลายข้าวเหนียวอีก ๑๕,๐๐๐ ตัน โดยไม่ปรากฏว่าประสานงานกับผู้ใดนับว่าเป็นเรื่องผิดปกติ แต่จำเลยที่ ๒ ก็ให้ความเห็นชอบ ข้อเท็จจริงได้ความจาก นายสุพจน์ ศรีงามเมือง อนุกรรมการไต่สวนว่า นางสาวกรรณิกา เพชรสุวรรณ ผู้ประสานงานการเจรจาของบริษัทห่ายหนานฯ มีภูมิลำเนาอยู่บ้านเลขที่ ๔๘/๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางวัน อำเภอกระบุรี จังหวัดพังงา อันเป็นภูมิลำเนาที่ นางอรวรรณ ศรีธาสกุล เคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหลังนี้ และ นางสาวกรรณิกา ยังเป็นผู้รับมอบอำนาจของรัฐวิสาหกิจมณฑลห่ายหนาน หลายบริษัทที่มาทำสัญญาซื้อข้าวแบบรัฐต่อรัฐกับกรมการค้าต่างประเทศเมื่อปี ๒๕๕๖ ปัจจุบัน อยู่ระหว่างไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ได้ความจาก นายนิคม สิ้นเทาว์ ผู้จัดการแผนกต้อนรับของโรงแรมเจ้าพระยาปาร์คว่า Mr.Lin Haihui ผู้แทนของบริษัทห่ายหนานฯ

เคยเข้าพักที่โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค ๓ ครั้ง มี นางอรรวรรณ เป็นผู้จองห้องพักผ่านบริษัท constant travel international ที่ นางอรรวรรณ เป็นเจ้าของซึ่งประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและเป็นคู่ค้าของโรงแรม เข้าพักครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ ออกวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ ห้องเลขที่ ๑๒๑๗ ค่าห้องพักรวมอาหารเช้า ๒,๒๐๐ บาท มี นางอรรวรรณ เป็นผู้ชำระค่าที่พักด้วยบัตรเครดิตวีซ่า ซึ่งช่วงเวลาที่มี Mr.Lin Haihui เข้าพักโรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค ตรงกับเวลาที่จำเลยที่ ๔ อ้างในบันทึกขอความเห็นชอบ ผลการเจรจาที่มีการเจรจากับผู้แทนของบริษัทหลายหนานๆ ที่กรมการค้าต่างประเทศในวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๕ และยังได้ความอีกว่าบริษัทกว้างตงฯ เคยมีหนังสือถึงนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แจ้งความประสงค์ขอซื้อข้าวในสต็อกของรัฐบาลสองล้านตันโดยมอบหมายให้ นางอรรวรรณ เป็นผู้ประสานงานเจรจา แต่ครั้งนั้นไม่มีการซื้อขาย พฤติการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าบริษัทกว้างตงฯ มีความพยายามแอบอ้างว่า ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนมาขอทำสัญญาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐกับรัฐบาลไทย มาครั้งหนึ่งแล้วแต่ครั้งนั้นไม่ประสบผลสำเร็จ นอกจากนั้น นางอรรวรรณ ได้เปิดบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขารัชดาภิเษก - ห้วยขวาง เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ระบุในคำขอเปิดบัญชีว่าทำงานที่บริษัทจำเลยที่ ๑๐ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการที่บริษัท กว้างตงฯ และบริษัทหลายหนานๆ มาทำสัญญาซื้อขายข้าวกับกรมการค้าต่างประเทศ มีผู้ประสานงาน เป็นกลุ่มบุคคลเดียวกันและมีความเกี่ยวข้องกับจำเลยที่ ๑๐ บ่งชี้ว่ามีการเตรียมการวางแผนเป็นขั้นเป็นตอน ในการนำบริษัททั้งสองมาเสนอราคาขอซื้อข้าวแบบรัฐต่อรัฐกับกรมการค้าต่างประเทศ

ภายหลังจากจำเลยที่ ๒ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองประธานกรรมการ กชช.ได้ทำหน้าที่ประธาน การประชุมมาโดยตลอดจนพ้นจากตำแหน่ง แต่ไม่เคยรายงานเรื่องการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐตามสัญญา ฉบับที่ ๓ และฉบับที่ ๔ ให้ที่ประชุมทราบ ส่วนการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว ซึ่งจำเลยที่ ๒ เป็นประธานอนุกรรมการและทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุม ก็ไม่เคยมีการรายงาน การขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐตามสัญญาฉบับที่ ๑ ถึงฉบับที่ ๔ ให้ที่ประชุมทราบแม้แต่ครั้งเดียว แต่กลับ มีการรายงานเรื่องการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐให้สาธารณรัฐโกตดิวัวร์ให้ที่ประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณา ระบายข้าวทราบในคราวประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ ทั้งปรากฏว่า เมื่อ นายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล มาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์สืบต่อจากจำเลยที่ ๒ ในการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว ครั้งที่ ๒/๒๕๕๖ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖

มีการรายงานการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐให้ที่ประชุมทราบว่า ที่ผ่านมามีการทำสัญญาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐกับรัฐวิสาหกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน ๖ รัฐวิสาหกิจ รวม ๘ สัญญา ปริมาณข้าว ๒๐,๔๓๖,๐๐๐ ตัน ในการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวครั้งถัดมา นายนิวัฒน์ธำรงขอให้ฝ่ายเลขานุการรายงานให้ที่ประชุมทราบว่า นายนิวัฒน์ธำรง จะเดินทางไปขายข้าวให้สาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน หลังจากเจรจาขายข้าวให้สาธารณรัฐอิสลามอิหร่านได้ ๒๕๐,๐๐๐ ตัน ก็มีการรายงานให้ที่ประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวทราบในการประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๕๖ วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ นอกจากนั้นการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐให้ COFCO ในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ปริมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ ตัน นายนิวัฒน์ธำรง ก็ได้รายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบและให้สัมภาษณ์ว่าได้มีการลงนามในสัญญาซื้อขาย ๑,๐๐๐,๐๐๐ ตัน ตามราคาตลาดโลก เน้นส่งมอบข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ กำหนดส่งมอบ ๓ งวด ระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๕๖ ถึงธันวาคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๙๙๕ หน้า ๙๐๑๓๒ ถึง ๙๐๑๓๓ อันเป็นการเปิดเผยทั้งคู่สัญญา ชนิด และปริมาณข้าวที่ซื้อขายสอดคล้องกับพยานโจทก์ปาก นางอรนุช และ นางสาวชุติมา ว่าสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ เมื่อตกลงซื้อขายแล้วสามารถเปิดเผยให้สาธารณชนทราบได้ เพราะจะมีผลทางจิตวิทยาทำให้ราคาข้าวในตลาดสูงขึ้น และตลอดระยะเวลาที่ดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกทุกปีการผลิต กระทรวงการคลังซึ่งมีหน้าที่จัดหาเงินทุนมาใช้ในการดำเนินโครงการ ได้มีหนังสือเสนอความเห็นต่อ กชช.และคณะรัฐมนตรีขอให้สั่งการให้กระทรวงพาณิชย์กำกับ ติดตาม ควบคุม รายงานความคืบหน้าการระบายข้าวสาร ปริมาณ มูลค่าคงเหลือ ปัญหาและอุปสรรคให้คณะรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง และสำนักงานประมาณทราบ ทุกวันที่ ๗ ของเดือน แม้ว่า กชช. และคณะรัฐมนตรีจะได้มีมติเห็นชอบตามข้อเสนอของกระทรวงการคลังแล้วก็ตาม แต่กระทรวงพาณิชย์ภายใต้การกำกับดูแลของจำเลยที่ ๒ เคยมีหนังสือลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๕ รายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพียงครั้งเดียวในการประชุม เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๕ ว่ามีการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ ๗.๓๒ ล้านตัน ตามเอกสารหมายเลข จ.๕๑ นอกจากนี้เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ ถึงนายกรัฐมนตรีว่า การระบายข้าวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายกรณีมีพฤติการณ์ที่ปรากฏต่อสาธารณะทางสื่อมวลชนส่อไปในทางไม่โปร่งใส อ้างว่าการระบายข้าวของรัฐบาลไปสู่ต่างประเทศจะต้องเป็นความลับเพราะเกรงว่าหากต่างประเทศทราบว่าประเทศไทยมีข้าวจำนวนมากแล้วจะกดราคาให้ต่ำลงซึ่งไม่เป็นความจริงเนื่องจากต่างประเทศทราบดีถึงปริมาณข้าว

ที่ประเทศไทยมีอยู่ในความครอบครอง พร้อมเสนอแนะว่าการระบายข้าวสมควรมอบหมายให้หน่วยงานรับผิดชอบกำหนดแผนการบริหารจัดการระบายข้าวอย่างเป็นระบบ และรายงานผลการดำเนินการให้ กชช. พิจารณาโดยเร็วและต่อเนื่อง ทั้งนี้หลักเกณฑ์ วิธีการ และรายละเอียดการระบายหรือจำหน่ายข้าวสารขององค์การคลังสินค้าและองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ให้ประกาศเปิดเผยและดำเนินการโดยโปร่งใส สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการเพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ปรากฏว่าทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่กระทรวงพาณิชย์ก็ไม่ดำเนินการตามข้อเสนอ ตลอดระยะเวลาที่จำเลยที่ ๒ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์กลับปกปิดข้อมูลการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐมาตลอดโดยอ้างว่าเป็นความลับซึ่งขัดแย้งกับข้อชี้แจงตามหนังสือของกระทรวงพาณิชย์ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับเรื่องข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงนามโดยจำเลยที่ ๒ ที่ระบุว่า ขั้นตอนและกระบวนการระบายข้าวของรัฐบาลที่อยู่ระหว่างดำเนินการเป็นความลับ แต่เมื่อดำเนินการเสร็จแล้วจะมีการรายงานผลการดำเนินการต่อคณะรัฐมนตรีและเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ

ประเด็นเรื่องการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐยังมีการตั้งกระทู้และอภิปรายในสภาผู้แทนราษฎรหลายวาระ กล่าวคือ วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๕ นายอลงกรณ์ พลบุตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ ได้ตั้งกระทู้ถามเรื่องสต็อกข้าวสารและปริมาณการระบายข้าวภายในประเทศ และระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ โดยเฉพาะในการอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีระหว่างวันที่ ๒๕ ถึง ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ โดย นายวรงค์ เดชกิจวิกรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ ได้อภิปรายถึงความผิดปกติของการระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐในคดีนี้ ในเรื่องการชำระเงินด้วยแคชเชียร์เช็คของธนาคารภายในประเทศ จำนวนมาก จำเลยที่ ๗ และที่ ๘ ซึ่งเป็นผู้รับมอบอำนาจของรัฐวิสาหกิจเงินในการชำระค่าข้าวมีฐานะเป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑๔ และจำเลยที่ ๘ เป็นผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นางรพีพรรณ พงษ์เรืองรอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย และข้าวที่ซื้อขายไม่ได้ถูกส่งออกไปยังต่างประเทศ แต่ถูกนำมาเวียนขายภายในประเทศ แม้ว่าภายหลังการอภิปรายไม่ไว้วางใจ จำเลยที่ ๒ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยมี นางวัชรี วิมุกตายน ปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน และกรรมการอื่นอีก ๔ คน คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงตั้งประเด็นการตรวจสอบ ๒ ประเด็น

ประเด็นที่ ๑ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเงื่อนไขการจำหน่ายข้าวสารในสต็อกของรัฐบาลในกรณีขาย เป็นการทั่วไปให้ผู้ประกอบการในประเทศในช่วง ๓ ปี ที่ผ่านมามีดำเนินการถูกต้องหรือไม่ ประเด็นที่ ๒ หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และเงื่อนไขการจำหน่ายข้าวสารในสต็อกของรัฐบาลในกรณีขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ให้บริษัทกวางตงฯ ได้ดำเนินการถูกต้องหรือไม่ คณะกรรมการตรวจสอบใช้เวลาตรวจสอบ ๘ วัน ทำการสอบปากคำพยาน ๑๑ ปาก แล้วสรุปผลการตรวจสอบรายงานต่อจำเลยที่ ๒ ในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ ว่า กรณีขายเป็นการทั่วไปของรัฐบาลชุดก่อนไม่มีการเปิดเผยให้สาธารณะได้รับรู้ เป็นการกีดกันผู้ประกอบการรายอื่น ส่วนกรณีการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐให้บริษัทกวางตงฯ ได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดโดยถูกต้องครบถ้วน จำเลยที่ ๒ ได้สั่งให้ทำการตรวจสอบเพิ่มเติม อีก ๒ ประเด็น คือ ประเด็นที่ ๑ มีการนำข้าวสารในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกที่จำหน่ายไปแล้ว เวียนกลับมาจำหน่ายหรือไม่ ประเด็นที่ ๒ การรับชำระค่าข้าวตามสัญญาแบบรัฐต่อรัฐจำเป็นต้องเปิด L/C หรือไม่ คณะกรรมการตรวจสอบได้ตรวจสอบเพิ่มเติมไปยัง ๔ หน่วยงาน ประกอบด้วย กรมการค้าต่างประเทศ กรมการค้าภายใน องค์การคลังสินค้า และองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร แล้วรายงานผลการตรวจสอบ ต่อจำเลยที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๖ ว่า ได้มีการวางมาตรการป้องกันการทุจริตในแต่ละขั้นตอน ของโครงการรับจำนำอย่างเป็นระบบ จากการตรวจสอบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง ๔ หน่วยงานดังกล่าว ไม่พบว่ามีมีการนำข้าวสารกลับมาเวียนขาย ส่วนการรับชำระค่าข้าวตามสัญญาแบบรัฐต่อรัฐ สามารถชำระเงิน ด้วยวิธีการโอนเงินผ่านธนาคารหรือชำระด้วยเช็คเงินสดได้ ตามรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าว เห็นได้ว่าคณะกรรมการตรวจสอบทำการตรวจสอบไม่ตรงตามประเด็นที่ นายวรรงค์ อภิปรายว่า ข้าวสาร ที่กรมการค้าต่างประเทศขายให้บริษัทกวางตงฯ แบบรัฐต่อรัฐไม่มีการส่งออกนอกราชอาณาจักร ซึ่งได้ความจาก นายสกล หาญสุทธิวารินทร์ กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการตรวจข้าว สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยว่า การส่งออกข้าวไม่ว่าจะเป็นข้าวรัฐบาลหรือข้าวเอกชน ยกเว้นข้าวหอมมะลิ จะต้องขออนุญาตส่งออกต่อกรมการค้าต่างประเทศตามแบบ อ.๔ ต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพข้าว จากคณะกรรมการตรวจข้าวของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และผ่านพิธีการศุลกากร คณะกรรมการ ตรวจสอบข้อเท็จจริงสามารถตรวจสอบจากหน่วยงานดังกล่าวได้โดยง่าย อีกทั้งไม่ทำการตรวจสอบ เกี่ยวกับขั้นตอนการซื้อขายที่ผิดไปจากแนวทางปฏิบัติที่ผ่านมา รวมทั้งไม่ตรวจสอบเรื่องฐานะ และความสัมพันธ์ของจำเลยที่ ๗ และที่ ๘ ผู้รับมอบอำนาจจากรัฐวิสาหกิจสาธารณรัฐประชาชนจีนว่า

มีความเกี่ยวข้องเป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑๔ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการค้าข้าวในประเทศ และตรวจสอบว่าจำเลยที่ ๘ มีฐานะเป็นผู้ช่วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย และได้กระทำตามที่มีการอภิปรายจริงหรือไม่ ข้อเท็จจริงเหล่านี้ล้วนเป็นสาระสำคัญที่สามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ว่าการขายข้าวให้รัฐวิสาหกิจสาธารณรัฐประชาชนจีนในคดีนี้ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ยิ่งกว่านั้นในระหว่างที่คณะกรรมการตรวจสอบยังไม่รายงานผลการตรวจสอบ นายวรงค์ ได้ยื่นคำกล่าวหาจำเลยที่ ๒ เกี่ยวกับการระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคดีอยู่ระหว่างไต่สวนของคณะอนุกรรมการไต่สวน ปรากฏว่าในวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๖ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๖ และวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๖ จำเลยที่ ๒ ได้ให้ความเห็นชอบในการทำสัญญาขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐกับรัฐวิสาหกิจของมณฑลสาธารณรัฐประชาชนจีนอีก ๓ สัญญา จำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐ ตัน ๒,๐๐๐,๐๐๐ ตัน และ ๔,๐๐๐,๐๐๐ ตัน ตามลำดับ พฤติกรรมบ่งชี้ให้เห็นว่าจำเลยที่ ๒ ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพียงเพื่อหวังลดกระแสกดดันของสังคมเท่านั้นเพราะองค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบ ล้วนเป็นข้าราชการในสังกัดกระทรวงพาณิชย์ ภายใต้การบังคับบัญชาของจำเลยที่ ๒ ไม่น่าเชื่อว่าคณะกรรมการตรวจสอบจะปฏิบัติหน้าที่ได้โดยอิสระปราศจากการครอบงำ ดังจะเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๖ ลงพาดหัวข่าวว่า “ขายเองสอบเองข้าวจีทูจีไม่มีปัญหา” และหนังสือพิมพ์อีกหลายสำนักต่างเกาะติดผลการตรวจสอบตามเอกสารหมายเลข จ.๙๙๕ หลังจากคณะกรรมการตรวจสอบรายงานผลการตรวจสอบในวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๖ ต่อมาวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๖ จำเลยที่ ๒ ให้ความเห็นชอบยกเลิกสัญญาฉบับที่ ๓ ตามที่ นางปราณี ศิริพันธ์ อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศเสนอ แล้วทำสัญญาขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐกับรัฐวิสาหกิจของมณฑลสาธารณรัฐประชาชนจีนเพิ่มอีก ๑ สัญญา จำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ ตัน ในราคาถูกกว่าสัญญาฉบับที่ ๓ ก่อนจะถูกปรับออกจากคณะรัฐมนตรีเพียง ๔ วัน จึงเป็นการตอกย้ำให้เห็นว่าจำเลยที่ ๒ ทราบดีถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายกรณีขายข้าวให้บริษัทกว้างตงฯ และบริษัท ห่ายหนานฯ ทำให้ต้องปกปิดข้อมูลการระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐตลอดมา

ข้อเท็จจริงยังได้ความอีกว่า เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๖ นายวรงค์ ได้ตั้งกระทู้ถามในเรื่องผลการตรวจสอบการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐให้บริษัทกว้างตงฯ และปริมาณการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐในปี ๒๕๕๕ เมื่อ นายณัฐวุฒิ ใสกึ่ง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ตอบกระทู้ว่ามีการระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐจำนวน ๖,๒๐๐,๐๐๐ ตัน นายวรงค์ ได้อภิปรายถึงข้อมูลรายงานตัวเลขส่งออกข้าวไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

ตามรายงานของกรมศุลกากรว่า ในปี ๒๕๕๔ เพียง ๒๙,๘๕๐ ตัน และปี ๒๕๕๕ จำนวน ๒๑๒ ตัน สอดคล้องกับข้อมูลในหนังสือที่จำเลยที่ ๒ มีถึงเลขอาธิการคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เรื่องการจัดทำบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการเสนอการซื้อชายข้าวระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน ข้อ ๔.๒ ซึ่งระบุว่า ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนมีความสัมพันธ์ด้านการค้าข้าวระหว่างประเทศมายาวนาน โดยในแต่ละปีสาธารณรัฐประชาชนจีนนำเข้าข้าวจากประเทศไทยเฉลี่ยปีละ ๓๐๐,๐๐๐ ตัน ตามเอกสารหมายเลข จ.๙๗๔ อันเป็นการตอกย้ำให้เห็นว่าข้าวตามสัญญาดังกล่าวไม่ได้ถูกส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่จำเลยที่ ๒ ก็เพิกเฉย มิได้ตรวจสอบข้อผิดพลาดอย่างจริงจัง ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณางบประมาณประจำปี ๒๕๕๗ นายวรงค์ ได้อภิปรายเรื่องการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐและตั้งกระทู้ถามอีกครั้งหนึ่ง ขณะเดียวกัน นายบุญเลิศ ไพรินทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ ตั้งกระทู้ถามเรื่องการระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ จำเลยที่ ๒ ตอบกระทู้เป็นหนังสือลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่า ได้ขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐไปทั้งหมด ๗.๓๒ ล้านตัน ทั้งที่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าในวันที่ ๙ และ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๖ จำเลยที่ ๒ ได้ขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐอีก ๒ สัญญา รวม ๕,๐๐๐,๐๐๐ ตัน ข้อตอบกระทู้จึงไม่ตรงกับความเป็นจริง ยิ่งกว่านั้นสื่อสารมวลชนทั้งหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ได้นำเสนอข่าวเกี่ยวกับการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐโดยตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ เริ่มนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ ก่อนมีการอภิปรายไม่ไว้วางใจ และนำเสนอข่าวถี่ขึ้น โดยลำดับ จนภายหลังการอภิปรายไม่ไว้วางใจก็ยังมีกรนำเสนอข่าวเกี่ยวกับรายการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง ดังที่จำเลยที่ ๒ ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ หลายครั้งหลายครา ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๒๙ ผู้สื่อข่าวได้ตั้งข้อสงสัยว่ามีการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐหรือไม่ และความผิดปกติในขั้นตอนการส่งมอบข้าว แต่จำเลยที่ ๒ ยืนยันว่ามีการขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐจำนวน ๗.๓๒ ล้านตัน และอ้างว่าผู้ซื้อจะมอบหมายให้ใครมารับข้าวก็ได้ ทั้งไม่เคยเปิดเผยเรื่องการทำสัญญาขายข้าวกับรัฐวิสาหกิจของมณฑลสาธารณรัฐประชาชนจีนเพิ่มเติมอีก ๔ สัญญา ปริมาณมากถึง ๑๔,๐๐๐,๐๐๐ ตัน หากเป็นการซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐที่ชอบด้วยกฎหมายย่อมต้องรีบเปิดเผยให้สาธารณชนทราบซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศโดยรวม

ในประเด็นเรื่องการระบายข้าวนั้น ข้อเท็จจริงในทางไต่สวนได้ความว่า เริ่มดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกตั้งแต่วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ จนถึงจำเลยที่ ๒ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ รวมระยะเวลาประมาณ ๑ ปี ๙ เดือน ผู้ประกอบธุรกิจค้าข้าวภายในประเทศได้ทำหนังสือขอซื้อข้าวยื่นต่อกรมการค้าต่างประเทศหลายครั้ง แต่กรมการค้าต่างประเทศออกประกาศให้ผู้สนใจเสนอราคาขอซื้อข้าวเพียง ๕ ครั้ง จำเลยที่ ๑ ให้ความเห็นชอบ ๑ ครั้ง ปริมาณ ๓๔,๓๐๕.๒๕ ตัน ส่วนจำเลยที่ ๒ ให้ความเห็นชอบ ๒ ครั้ง รวม ๒๘๗,๒๖๗.๐๘ ตัน ในบางครั้งแม้มีผู้เสนอราคาซื้อไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ราคาที่คณะทำงานดำเนินการระบายข้าวกำหนด แต่จำเลยที่ ๒ กลับไม่ให้ความเห็นชอบโดยอ้างเหตุผลว่ามีอำนาจสงวนสิทธิ์ไม่รับราคาได้ ทั้งในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ข้าวเปลือกเกือบทั้งหมดเข้าโครงการรับจำนำจนข้าวเปลือกขาดตลาดส่งผลให้ผู้ประกอบธุรกิจค้าข้าวไม่สามารถหาซื้อข้าวเปลือกในตลาดได้และมีข้าวสารในสต็อกของรัฐบาลหลายล้านตัน แต่จำเลยที่ ๒ ก็ไม่เปิดประมูลขายข้าวให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจค้าข้าวในประเทศ กลับมุ่งแต่ขายข้าวให้รัฐวิสาหกิจของมณฑลสาธารณรัฐประชาชนจีนถึง ๖ รัฐวิสาหกิจ รวม ๘ สัญญา ปริมาณมากถึง ๒๒ ล้านตันเศษ อย่างไรก็ตามเคยปรากฏในประวัติศาสตร์ของประเทศไทยมาก่อน เมื่อราคาข้าวในท้องตลาดปรับตัวลดลง บริษัทกว้างตงฯ ก็ขอทำสัญญาฉบับใหม่ซื้อข้าวชนิดเดียวกันในราคาต่ำกว่าสัญญาเดิม และเมื่อราคาข้าวในท้องตลาดลดลงอีก จำเลยที่ ๒ ก็ให้ความเห็นชอบให้ยกเลิกสัญญาฉบับที่ ๓ อ้างเหตุว่าบริษัทกว้างตงฯ ผู้ซื้อไม่ยอมมารับมอบข้าว แต่กลับทำสัญญาขายข้าวชนิดเดียวกันให้รัฐวิสาหกิจของมณฑลรายใหม่ในราคาต่ำลงอีก ประการสำคัญการขายข้าวตามสัญญาสี่ฉบับตามฟ้องในราคาต่ำกว่าราคาท้องตลาดโดยอ้างว่าเป็นสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ ผลที่สุดข้าวที่ขายไปไม่ได้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร แต่ถูกนำมาขายต่อภายในประเทศเพื่อหาประโยชน์จากส่วนต่างราคา โดยกลุ่มของจำเลยตั้งที่ได้วินิจฉัยแล้ว การระบายข้าวของจำเลยที่ ๒ จึงมิได้กระทำไปเพื่อให้โครงการรับจำนำข้าวเปลือกของรัฐบาลประสบผลสัมฤทธิ์เพื่อยกระดับราคาข้าวในประเทศให้สูงขึ้นอันจะเป็นประโยชน์แก่ชาวนาและประเทศชาติอย่างยั่งยืนตามวัตถุประสงค์ของโครงการ แต่กระทำไปเพื่อประโยชน์ของพวกพ้อง ซึ่งการสมคบวางแผนนำรัฐวิสาหกิจทั้งสองบริษัทมาทำสัญญาแบบรัฐต่อรัฐตามฟ้องโดยแอบอ้างว่าเป็นตัวแทนรับมอบหมายของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนเพื่อทำสัญญาซื้อข้าวกับกรมการค้าต่างประเทศในราคาต่ำนั้น เป็นแผนการอย่างหนึ่งในการจัดการข้าวโดยมิชอบ อันเป็นการเสียหายแก่รัฐและเป็นการปฏิบัติ

หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ ประกอบมาตรา ๘๓ ซึ่งเป็นบทเฉพาะแล้ว จึงไม่ต้องปรับบททั่วไปตามมาตรา ๑๕๗ อีก และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ และเป็นการตกลงร่วมกันในการเสนอราคาเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะให้ประโยชน์แก่ผู้หนึ่งผู้ใดเป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐอันมิใช่เป็นไปในทางการประกอบธุรกิจปกติ และละเว้นไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการยกเลิกการดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอราคา โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมเพื่อเอื้ออำนวยแก่ผู้เข้าทำการเสนอราคารายใด ให้เป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง, ๑๐, ๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ เป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทแยกตามสัญญาแต่ละฉบับ ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ รวม ๒ กระทั่ง

มีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า จำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ ได้กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๔ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้มีอำนาจดำเนินการเจรจาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ และลงนามในสัญญาในฐานะตัวแทนของรัฐบาลไทย กับเป็นอนุกรรมการและเลขานุการในคณะอนุกรรมการพิจารณาระเบียบข้าว จำเลยที่ ๕ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักบริหารการค้าข้าวและได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเลขานุการในคณะอนุกรรมการพิจารณา ระเบียบข้าว ต่อมาวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๕ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองอธิบดีและได้รับมอบหมายจากจำเลยที่ ๔ ให้ทำหน้าที่กำกับดูแลสำนักบริหารการค้าข้าว ทั้งนี้คณะอนุกรรมการพิจารณา ระเบียบข้าว มีหน้าที่พิจารณาหลักเกณฑ์ วิธีการ ชนิด ปริมาณ และเงื่อนไขการจำหน่ายข้าวสารในโกดังกลาง รวมทั้งข้าวเปลือกและข้าวสารอื่น ๆ นอกจากนี้จำเลยที่ ๔ ยังได้รับแต่งตั้งเป็นประธานคณะทำงาน ดำเนินการระเบียบข้าว และจำเลยที่ ๕ ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะทำงานและเลขานุการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ดำเนินการระเบียบข้าวในโกดังที่แปรสภาพจากข้าวเปลือกโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล รวมถึงการเจรจา ต่อรองการเสนอราคาและปริมาณแล้วนำเสนอประธานอนุกรรมการพิจารณา ระเบียบข้าวให้ความเห็นชอบ ได้ความจาก นางสาวพันธุ์สุดา จันทร์โมลี นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ ว่าองค์การคลังสินค้า

หรือองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรจะรายงานปริมาณข้าวในแต่ละคลังสินค้า ในแต่ละจังหวัดต่อจำเลยที่ ๔ เป็นรายสัปดาห์ ตามเอกสารหมายเลข ๒๖๕ จำเลยที่ ๔ และที่ ๕ จึงมีอำนาจหน้าที่ในการระบายข้าวโดยตรง จึงเป็นเจ้าพนักงานที่มีอำนาจจัดการทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ สำหรับจำเลยที่ ๖ ขณะเจรจาทำสัญญาฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ ดำรงตำแหน่งนักวิชาการพาณิชย์ ๘ รักษาราชการแทน เลขาธิการกรม สำนักเลขาธิการกรม ต่อมาวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการ สำนักบริหารการค้าข้าว ข้อเท็จจริงได้ความจากจำเลยที่ ๔ ตอบคำถามของโจทก์ว่า จำเลยที่ ๔ ได้มอบหมายด้วยวาจาให้จำเลยที่ ๖ ทำหน้าที่ช่วยเจรจากับบริษัทต่าง ๆ และช่วยงานของสำนักบริหารการค้าข้าวในกรณีจำเลยที่ ๕ ไม่อยู่ปฏิบัติราชการ ซึ่งน่าเชื่อว่าเป็นความจริงเพราะจำเลยที่ ๖ ได้เข้าร่วมประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวและร่วมประชุมคณะทำงานดำเนินการระบายข้าว ทุกครั้งในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งนักวิชาการพาณิชย์ ๘ รักษาราชการแทน เลขาธิการกรม ซึ่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๓ (๑) (ณ) สำนักเลขาธิการกรมมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย แม้จำเลยที่ ๔ จะมอบหมายด้วยวาจาให้จำเลยที่ ๖ ช่วยเจรจាកู้ซื้อข้าวกับบริษัทต่าง ๆ และช่วยปฏิบัติงานของสำนักบริหารการค้าข้าวในกรณีจำเลยที่ ๕ ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ก็เป็นการมอบหมายที่ชอบด้วยกฎหมาย ก่อให้เกิดอำนาจหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ต่อมาขณะทำสัญญาฉบับที่ ๓ และฉบับที่ ๔ จำเลยที่ ๖ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักบริหารการค้าข้าว ต่อจากจำเลยที่ ๕ แม้ว่าจำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ ไม่ได้เป็นผู้ครอบครองข้าวสารที่อยู่ในสต็อกของรัฐบาล แต่เมื่อมีอำนาจในการระบายข้าวในสต็อกย่อมเป็นการจัดการทรัพย์สิน จำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ จึงเป็นเจ้าพนักงานที่มีอำนาจจัดการทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และเป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ มีอำนาจหรือหน้าที่ในการพิจารณาหรือดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสนอราคา ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐

ข้อเท็จจริงได้ความว่าจำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ เป็นผู้ทำหน้าที่เจรจาขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐให้บริษัทต่าง ๆ และบริษัทมหาชนฯ ซึ่งข้อตกลงตามสัญญาซื้อขายความผิดปกติหลายประการ ดังได้วินิจฉัยแล้ว ทั้งที่จำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ เป็นข้าราชการมีอำนาจหน้าที่โดยตรงและเคยมีประสบการณ์ขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐมาก่อน ย่อมทราบดีว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนได้มอบหมายให้ COFCO เป็นหน่วยงานนำเข้าข้าวแบบรัฐต่อรัฐ

และโควตาการนำเข้าข้าวของสาธารณรัฐประชาชนจีนได้มีการประกาศไว้ต่อ WTO รวมถึงสถิติที่มีการนำเข้าจริง เนื่องจากการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าว ผู้อำนวยการสำนักบริหารการค้าข้าวจะต้อง รายงานให้ที่ประชุมทราบถึงสถานการณ์การค้าข้าวโลกตลอดจนสถิติการส่งออกและนำเข้าข้าวของประเทศ ผู้ผลิตและผู้นำเข้า ดังที่จำเลยที่ ๕ ได้รายงานต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาระบายข้าวในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ ว่าปี ๒๕๕๔ และปี ๒๕๕๕ คาดการณ์ว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนจะนำเข้าข้าวเพียง ๖๐๐,๐๐๐ ตัน และ ๔๐๐,๐๐๐ ตัน ตามลำดับ อีกทั้งในการชี้แจงข้อกล่าวหา จำเลยที่ ๖ ได้แนบ เอกสารประกอบการเจรจาซื้อขายข้าวกับบริษัทต่างๆ ท้ายหนังสือชี้แจงข้อกล่าวหาเพิ่มเติม เอกสารหมาย จ.๒๖๑ หน้า ๖๔๒๗๓ ถึง ๖๔๒๗๔ ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการค้าข้าวของสาธารณรัฐประชาชนจีน ในเรื่องการนำเข้า การส่งออก และสถิติการนำเข้าข้าวจากประเทศไทยในปี ๒๕๕๒ และ ๒๕๕๓ ว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนนำเข้าข้าวจากประเทศไทยเพียง ๓๓๓,๐๐๐ ตัน และ ๒๖๐,๐๐๐ ตัน ตามลำดับ ส่วนปี ๒๕๕๔ ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงสิงหาคม สาธารณรัฐประชาชนจีนนำเข้าข้าว จากประเทศไทยเพียง ๒๐๐,๙๐๔ ตัน เท่านั้น การที่บริษัทต่างๆ ขอซื้อข้าวจากประเทศไทย หลายล้านตันในคราวเดียว จำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ ย่อมต้องทราบถึงข้อผิดพลาด และยังปรากฏข้อพิรุณ เกี่ยวกับเงื่อนไขการขายที่ระบุให้บริษัทต่างๆ สามารถนำข้าวที่ซื้อส่งไปขายต่อยังประเทศที่สาม ในลักษณะเชิงพาณิชย์ได้ ซึ่งย่อมเห็นได้ชัดแจ้งว่า มีผลกระทบต่อการแข่งขันราคาในตลาดข้าวอันเป็น การเสียหายต่อประเทศไทย ข้อตกลงดังกล่าว ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญยิ่งและขัดต่อแนวปฏิบัติของกรมการค้า ต่างประเทศในเรื่องการทำสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ แม้จำเลยที่ ๕ จะเบิกความอ้างว่าในอดีตกรมการค้า ต่างประเทศเคยทำสัญญาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐกับ COFCO มีข้อตกลงว่าให้ re-export คือ ส่งออกไปประเทศที่สามได้ก็ตาม แต่จำเลยที่ ๕ ก็เบิกความตอบข้อซักถามใจทักว่า คำว่า re-export ไม่ได้มีความหมายชัดเจน แต่หลังจากผู้ซื้อรับมอบข้าวไปแล้วได้ส่งต่อไปยังสาธารณรัฐคิวบา แต่ไม่ทราบว่า เป็นการส่งไปขายหรือบริจาค คำเบิกความของจำเลยที่ ๕ ไม่ได้ยืนยันว่าเป็นการขายในลักษณะ เพื่อการพาณิชย์ดังเช่นสัญญาตามฟ้องซึ่งใช้คำว่า commercial sale ซึ่งแปลความได้ชัดเจนว่าเป็น ข้อตกลงยินยอมให้ผู้ซื้อนำข้าวส่งไปขายต่อยังประเทศที่สามเพื่อการพาณิชย์ได้ ส่วนที่จำเลยที่ ๔ มีความเห็นว่าการระบุเงื่อนไขในสัญญายินยอมให้คู่สัญญาฝ่ายผู้ซื้อสามารถส่งข้าวที่ซื้อไปขายต่อยังประเทศที่สาม ในเชิงพาณิชย์ได้เนื่องจากมีข้าวเปลือกเข้าสู่โครงการรับจำนำจำนวนมากและประเทศไทยไม่มีศักยภาพ

เอื้อมไปถึงตลาดข้าวบางแห่งในต่างประเทศ เช่น ตลาดข้าวแอฟริกา เป็นต้น แต่สาธารณรัฐประชาชนจีนกำลังมีพัฒนาการในเรื่องนี้อย่างเต็มที่ หากเปิดโอกาสให้คู่สัญญาฝ่ายผู้ซื้อซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีนสามารถส่งข้าวที่ซื้อไปขายยังประเทศที่สามได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงเรื่องการแย่งตลาด เพราะมีข้าวตามโครงการรับจำนำจำนวนมากเปรียบเสมือนน้ำท่วมจึงต้องรีบสูบออกหรือระบายออกไปโดยเร็ว เห็นว่า การให้บริษัทกว้างตงฯ มีสิทธิส่งข้าวทั้งหมดหรือส่วนใหญ่ไปยังประเทศที่สามเพื่อการค้ำนั้น เป็นการขัดต่อแนวปฏิบัติและยังมีผลเท่ากับกรมการค้าต่างประเทศขายข้าวให้บริษัทกว้างตงฯ ในราคาต่ำกว่าปกติอย่างมาก แล้วให้บริษัทกว้างตงฯ นำไปขายต่อให้ประเทศที่สามเพื่อทำกำไรย่อมไม่ใช่วัตถุประสงค์เพื่อรักษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและไม่อาจถือว่าเป็นสัญญาแบบรัฐต่อรัฐตั้งแต่แรก นอกจากนี้กระบวนการจัดทำและการนำเสนอยุทธศาสตร์การระบายข้าวที่จำเลยที่ ๔ และที่ ๕ เป็นผู้ดำเนินการก็สื่อว่ามีการวางแผนเพื่อรองรับรัฐวิสาหกิจของมณฑลให้สามารถทำสัญญาแบบรัฐต่อรัฐได้โดยไม่ต้องได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ในขั้นตอนก่อนการเจรจากับบริษัทกว้างตงฯ จำเลยที่ ๔ ได้ทำบันทึกถึงผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองกวางโจว ขอความอนุเคราะห์ให้ช่วยตรวจสอบว่าบริษัทกว้างตงฯ เป็นรัฐวิสาหกิจของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือไม่ แทนที่จะขอให้ตรวจสอบว่าบริษัทกว้างตงฯ ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือไม่ และผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองกวางโจว เพิ่งมีบันทึกลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ แจ้งผลการตรวจสอบมายังกรมการค้าต่างประเทศ โดยจำเลยที่ ๕ ได้ลงนามรับทราบผลการตรวจสอบเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ แสดงว่าในขณะที่เจรจากับบริษัทกว้างตงฯ ยังไม่ได้รับแจ้งผลการตรวจสอบ สอดคล้องกับคำของ นางสาวพันธุ์สุดา จันทร์โมลี นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ ซึ่งทำหน้าที่ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเจรจาได้ให้ถ้อยคำต่อคณะอนุกรรมการไต่สวนว่า หลังทำสัญญา นางสาวพันธุ์สุดา เคยถามจำเลยที่ ๕ ว่าหากภายหลังปรากฏผลการตรวจสอบว่าบริษัทกว้างตงฯ ไม่ใช่รัฐวิสาหกิจจะดำเนินการอย่างไร จำเลยที่ ๕ ตอบว่าฝ่ายไทยสามารถยกเลิกสัญญาได้ แม้ นางสาวพันธุ์สุดา จะเบิกความตอบคำถามของทนายจำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ ว่า ขณะเจรจามีเจ้าหน้าที่โทรศัพท์ไปสอบถามผลการตรวจสอบจากสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองกวางโจว ได้รับแจ้งว่าบริษัทกว้างตงฯ เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ก็ไม่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้โทรศัพท์สอบถามเป็นใคร นางสาวพันธุ์สุดา ให้ถ้อยคำต่อคณะอนุกรรมการไต่สวนในขณะที่ยังไม่มีข้อมูลความผิด จึงน่าเชื่อว่า

เป็นการให้ถ้อยคำตามความเป็นจริงยิ่งกว่าที่เบิกความต่อศาล ในเรื่องการตรวจสอบสถานะของบริษัทกว้างตงฯ ยังได้ความอีกว่า จำเลยที่ ๔ มีหนังสือถึงอธิบดีกรมเอเชียตะวันออก ให้ช่วยตรวจสอบว่าบริษัทกว้างตงฯ เป็นรัฐวิสาหกิจของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือไม่ กรมเอเชียตะวันออกมีหนังสือลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ แจ้งว่า กระทรวงการต่างประเทศได้ติดต่อประสานงานเป็นการภายใน กับกรมการค้าต่างประเทศมาอย่างต่อเนื่องเพื่อขอเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือแสดงความประสงค์ จะซื้อสินค้าเกษตรจากรัฐบาลไทย หนังสือรับรองของบริษัทหรือเอกสารอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการประสานงาน กับหน่วยงานรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศได้หยิบยกเรื่องนี้ขึ้นหารือ กับสถานเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทยแล้ว โดยสถานเอกอัครราชทูตพร้อมให้ความร่วมมือ แต่จำเลยที่ ๔ เกษียนสั่งเพียงว่าส่งสำนักบริหารการค้าข้าวพิจารณา ในที่สุดกรมการค้าต่างประเทศเพิกเฉย ไม่ได้ตอบหนังสือของกรมเอเชียตะวันออก ทั้งที่ในขณะนั้นหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบของผู้อำนวยการ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองกวางโจว ยังส่งไม่ถึงกรมการค้าต่างประเทศ แต่จำเลยที่ ๔ ระบุในบันทึกขอความเห็นชอบผลการเจรจาว่าบริษัทกว้างตงฯ เป็นรัฐวิสาหกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งฝ่าฝืนต่อความจริง ตามพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ มีเจตนาให้มีการลงนามในสัญญาซื้อขายข้าวโดยไม่คำนึงถึงฐานะของบริษัทกว้างตงฯ ส่วนที่ นางสาวพันธุ์สุดา เบิกความว่า ก่อนเจรจาจำเลยที่ ๖ ได้ขอหลักฐานการมอบหมายจากรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่บริษัทกว้างตงฯ ไม่มีเอกสารมอบอำนาจ ทั้งได้ยื่นจำเลยที่ ๖ แจ้งจำเลยที่ ๔ ว่าบริษัทกว้างตงฯ ไม่มีหลักฐานการได้รับมอบหมายจากรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนและจำเลยที่ ๖ ยังแจ้งว่ารัฐบาลไทยไม่เคยทำสัญญาแบบรัฐต่อรัฐที่กำหนดราคาขายแบบหน้าคลังสินค้ามาก่อน แต่จำเลยที่ ๔ ตอบว่า ให้เจรจาไปก่อนแล้วนำเสนอจำเลยที่ ๑ เป็นผู้พิจารณานั้น เห็นว่า นางสาวพันธุ์สุดา เคยให้ถ้อยคำต่อคณะอนุกรรมการไต่สวน ๒ ครั้ง ในการให้ถ้อยคำครั้งที่ ๒ คณะอนุกรรมการไต่สวนถามว่าในการเจรจามีการพูดเรื่องสถานะของหน่วยงานและการได้รับมอบหมายจากรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือไม่อย่างไร นางสาวพันธุ์สุดา ตอบว่า ไม่ได้ยินการพูดคุยในเรื่องสถานะของหน่วยงาน หรือเรื่องการได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาล สาธารณรัฐประชาชนจีน จำเลยที่ ๖ เองให้ถ้อยคำต่อคณะอนุกรรมการไต่สวน หลายครั้งแต่ไม่เคยให้การถึงเรื่องดังกล่าว คำเบิกความในส่วนนี้ของ นางสาวพันธุ์สุดา จึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง นอกจากนี้จำเลยที่ ๕ ยังให้ถ้อยคำต่อคณะอนุกรรมการไต่สวนตามเอกสารหมาย จ.๒๖๑ ว่า

โดยทั่วไปการเจรจาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐทุกครั้ง เพื่อเป็นการให้เกิดเกียรติแก่รัฐบาลต่างประเทศมักจะมีเจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์เดินทางไปต้อนรับ แต่กรณีของบริษัทกว้างตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ จำเลยที่ ๔ อ้างว่าผู้แทนของบริษัททั้งสองจะเดินทางเข้าประเทศไทยด้วยตนเอง ขัดต่อเหตุผลที่ผู้แทนรัฐวิสาหกิจต่างประเทศเดินทางมาเจรจาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐจะหาที่พักแรมเอง ยิ่งกว่านั้นหลักการและวิธีปฏิบัติในการเจรจาแบบรัฐต่อรัฐ ข้าราชการผู้มีอำนาจเจรจาจะต้องขอความเห็นชอบประกอบการเจรจาจากรัฐมนตรีผู้มีอำนาจเห็นชอบผลการเจรจาในเรื่อง ชนิดข้าว ปริมาณ ราคาและเงื่อนไขอื่น ๆ ดังที่จำเลยที่ ๕ ได้ชี้แจงข้อกล่าวหาว่า ข้าราชการผู้เจรจาจะต้องขอความเห็นชอบประกอบการเจรจาจากผู้มีอำนาจให้ความเห็นชอบก่อนไปทำการเจรจา แต่การเจรจากับบริษัทกว้างตงฯ ตามสัญญาฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ ไม่ปรากฏว่ามีการขออนุมัติประกอบการเจรจา หลังจากทำสัญญาสองฉบับแรกกับบริษัทกว้างตงฯ จำเลยที่ ๔ ได้เสนอบันทึกขอความเห็นชอบในการแก้ไขสัญญาฉบับที่ ๑ จำนวน ๓ ครั้ง และเสนอบันทึกขอความเห็นชอบในการแก้ไขสัญญาฉบับที่ ๒ จำนวน ๕ ครั้ง การแก้ไขแต่ละครั้ง ไม่ปรากฏว่ามีการเจรจากับใคร เจรจากับไหน แม้แต่จำเลยที่ ๕ ในฐานะผู้อำนวยการสำนักบริหารการค้าข้าว มีอำนาจหน้าที่เตรียมข้อมูลการเจรจาเพื่อแก้ไขสัญญาได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่าไม่เคยเข้าร่วมเจรจาในการแก้ไขสัญญา และไม่เคยเห็นตัวแทนของบริษัทกว้างตงฯ หรือบริษัทห่ายหนานฯ เดินทางเข้ามาเจรจาทราบเพียงว่าอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศเป็นผู้อนุมัติให้แก้ไขสัญญาตามบัญชาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ส่วนจำเลยที่ ๔ ก็ไม่เคยชี้แจงต่อคณะกรรมการไต่สวน หรือให้การในชั้นพิจารณาว่าในการแก้ไขสัญญาแต่ละครั้งได้มีการเจรจากับตัวแทนของผู้ซื้อ ที่ไหน อย่างไร สอดคล้องกับคำเบิกความของ นางสาวพันธุสุดา ว่าการแก้ไขสัญญาแต่ละครั้ง นางสาวพันธุสุดา จะจัดทำสัญญาแก้ไขเพิ่มเติมเป็นภาษาอังกฤษให้จำเลยที่ ๕ หรือที่ ๖ แล้วแต่กรณีเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง มอบให้จำเลยที่ ๗ หรือที่ ๘ นำไปให้ผู้แทนของบริษัทกว้างตงฯ ลงชื่อแล้วนำมาคืน จากนั้น นางสาวพันธุสุดา จะนำไปให้จำเลยที่ ๔ ลงชื่อ ข้อเท็จจริงประจักษ์ชัดว่าวิธีปฏิบัติในการแก้ไขสัญญาเริ่มจากฝ่ายข้าราชการของกรมการค้าต่างประเทศจัดทำเอกสารการแก้ไขกันเองโดยไม่มีการเจรจาใด ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไขสัญญาทั้งสองฉบับ ในเรื่องเพิ่มวิธีชำระค่าข้าวด้วยการโอนเงินผ่านธนาคารและวิธีชำระค่าข้าวด้วยแคชเชียร์เช็คเป็นการขอแก้ไขหลังจากทำสัญญาไปเพียง ๕ วัน นับเป็นข้อพิรุณอย่างยิ่ง เพราะหากผู้ซื้อประสงค์เพิ่มวิธีชำระเงินดังกล่าวก็น่าจะเจรจากันให้ได้ข้อยุติตั้งแต่ขณะทำสัญญาแล้ว อีกทั้ง

วิธีการชำระเงิน ๒ วิธีที่เพิ่มมากขึ้นไม่สอดคล้องกับแนวทางการซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐซึ่งเงินที่ชำระต้องมาจากผู้ซื้อที่เป็นรัฐต่างประเทศ และกรมการค้าต่างประเทศไม่เคยปฏิบัติเช่นนี้มาก่อน การชำระค่าข้าวด้วยแคชเชียร์เช็คหรือโอนเงินผ่านธนาคาร ย่อมทำให้ตรวจสอบและควบคุมการส่งออกข้าวเป็นไปด้วยความยุ่งยากและเปิดช่องให้นำข้าวไปเวียนขายภายในประเทศหรือนำกลับไปจำหน่ายในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกของรัฐบาลเพราะซื้อมาในราคาถูกกว่าท้องตลาดตามที่ปรากฏตามข่าวว่า ภายหลังทำสัญญามีการใช้แคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวตามสัญญาฉบับที่ ๑ และสัญญาฉบับที่ ๒ หลายร้อยฉบับ เช็คบางฉบับส่งจ่ายเงินเพียง ๒,๔๐๐ บาท ๑๑,๗๕๐ บาท ๒๐,๔๖๐ บาท เป็นต้น และเงินที่ใช้ซื้อแคชเชียร์เช็คล้วนแต่มาจากบุคคลหรือนิติบุคคลภายในประเทศทั้งสิ้น โดยไม่มีการชำระค่าข้าวด้วยเงินของรัฐวิสาหกิจผู้ซื้อทั้งสองรายเลย ข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีการนำข้าวตามสัญญามาเวียนขายภายในประเทศโดยไม่มีการส่งไปยังต่างประเทศ ส่วนที่จำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ ต่อสู้ว่ากรมการค้าต่างประเทศไม่มีหน้าที่ตรวจสอบว่าข้าวตามสัญญาได้ส่งออกไปต่างประเทศหรือไม่ แต่เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการรับจำนำข้าว นั้น เห็นว่า กรมการค้าต่างประเทศในฐานะเป็นคู่สัญญาย่อมมีอำนาจและหน้าที่ต้องตรวจสอบว่าผู้ซื้อได้มีการนำข้าวที่ซื้อออกนอกราชอาณาจักรอันเป็นวัตถุประสงค์ของสัญญาหรือไม่ ทั้งกรมการค้าต่างประเทศยังมีอำนาจหน้าที่ในการออกใบอนุญาตส่งออก ย่อมสามารถตรวจสอบข้อมูลการส่งออกได้โดยง่าย ส่วนคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการรับจำนำข้าว มีหน้าที่ติดตามและตรวจสอบในกระบวนการรับจำนำข้าวเปลือกเพื่อให้โครงการรับจำนำข้าวเปลือกเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในภาพรวม ย่อมเป็นไปได้ที่จะตรวจสอบการปฏิบัติตามสัญญาโดยที่ไม่ได้เป็นคู่สัญญาด้วยข้อต่อสู้ของจำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ ฟังไม่ขึ้น

สำหรับการทำสัญญาฉบับที่ ๓ เริ่มต้นจากจำเลยที่ ๔ ทำบันทึกลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๕ ว่าบริษัทกว้างตงฯ ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนมีหนังสือลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ ถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศเสนอขอทำสัญญาซื้อขายข้าวฉบับใหม่ โดยขอซื้อข้าวขาว ๕ เพอร์เซ็นต์กับปลายข้าวขาวเอวันเล็ค ชนิดละ ๕๐๐,๐๐๐ ตัน ราคาตันละ ๑๑,๕๐๐ บาท และ ๙,๐๐๐ บาท แต่ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๔ ได้มีการเจรจากับผู้แทนของบริษัทกว้างตงฯ เมื่อใด สถานที่ใด อีกทั้งนางสาวพันธุ์สุตา ผู้มีหน้าที่จัดเตรียมข้อมูลการเจรจาได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการไต่สวนว่า กรมการค้าต่างประเทศเคยมีการเจรจากับบริษัทกว้างตงฯ เพียงครั้งเดียวในวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ นางมนัสสินิตย์

จิรววัฒน์ นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ ผู้ได้รับมอบหมายจากจำเลยที่ ๔ ให้ทำหน้าที่ดูแลด้านซื้อขายข้าวกับต่างประเทศ การรับแคชเชียร์เช็ค และเบิกจ่ายข้าวให้บริษัทกว้างตงฯ เบิกความว่ากลางเดือนมิถุนายน ๒๕๕๕ ได้เสนอบันทึกขอความเห็นชอบเพื่อทำสัญญาฉบับที่ ๓ ให้จำเลยที่ ๖ และที่ ๔ พิจารณาลำดับชั้นจนจำเลยที่ ๒ ได้ให้ความเห็นชอบนำไปสู่การลงนามในสัญญาฉบับที่ ๓ แต่พยานไม่เคยพบตัวแทนของบริษัทกว้างตงฯ ส่วนจำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ ไม่เคยชี้แจงหรือแสดงหลักฐานไม่ว่าในชั้นไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือชั้นพิจารณาว่า ได้มีการเจรจากับบริษัทกว้างตงฯ เมื่อใด เจรจากันที่ใด อีกทั้งปรากฏว่าข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ และปลายข้าวขาวเอวันเล็คที่บริษัทกว้างตงฯ ขอซื้อเพิ่มเติมนั้นเป็นข้าวที่รวมอยู่ในสัญญาฉบับที่ ๒ อยู่แล้ว แต่จำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ กลับเสนอขอความเห็นชอบให้ขายข้าวทั้งสองชนิดต่ำกว่าราคาตามสัญญาเดิม ทำให้บริษัทกว้างตงฯ ได้ประโยชน์จากการซื้อข้าวชนิดเดียวกันในราคาที่ต่ำลง ข้ออ้างของจำเลยที่ ๔ และที่ ๕ ว่าข้าวทั้งสองชนิดตามสัญญาฉบับที่ ๒ เป็นข้าวนาปี ส่วนข้าวที่เสนอขอความเห็นชอบให้ทำสัญญาใหม่ตามสัญญาฉบับที่ ๓ เป็นข้าวนาปรังซึ่งมีราคาสูงกว่านั้น จำเลยที่ ๔ ก็ไม่ได้ระบุเหตุผลตามที่อ้างไว้ในบันทึกขอความเห็นชอบผลการเจรจา แต่กลับปรากฏว่าในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๖ จำเลยที่ ๕ และที่ ๖ เป็นคณะเจรจายขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐให้บริษัท Hainan Land Reclamation Commerce and Trade Group Co., Ltd. ตกลงขายข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ นาปี ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ และนาปรัง ปีการผลิต ๒๕๕๕ ในราคาเท่ากันคือตันละ ๙,๐๐๐ บาท ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๓ หน้า ๔๑๖๑ นอกจากนี้การขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐให้ COFCO เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ขณะ นายนิวัฒน์ธำรง เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ก็ตกลงขายข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ เป็นข้าวนาปรังปีปัจจุบัน ในราคาแพงกว่าข้าวนาปีที่เกี่ยวเกี่ยวในฤดูก่อนหน้า ตามเอกสารหมายเลข จ.๔๔๐ ข้าวนาปีจึงหาได้มีราคาสูงกว่าข้าวนาปรังตามที่อ้างไม่สำหรับสัญญาฉบับที่ ๔ ได้ความตามบันทึกขอความเห็นชอบกรอบแนวทางเจรจาว่าบริษัทห้าหยานนาฯ มีหนังสือแจ้งความประสงค์ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ตั้งแต่วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๔ แต่จำเลยที่ ๔ เพิ่งจะทำบันทึกขอความเห็นชอบกรอบแนวทางเจรจาในวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ อันเป็นวันที่อ้างว่ามีกรณีนัดหมายเจรจากับบริษัทห้าหยานนาฯ อีกทั้งตามบันทึกระบุชื่อเรื่องว่าแนวทางการเสนอราคาขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ระหว่างรัฐบาลไทยและหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งขัดแย้งกับเนื้อความในบันทึกที่ระบุว่าบริษัทห้าหยานนาฯ เป็นเพียงรัฐวิสาหกิจ

ของมณฑลห่ายหนาน และจำเลยที่ ๔ มีบันทึกลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองกวางโจว ขอความอนุเคราะห์ให้ช่วยตรวจสอบสถานะความเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจของบริษัทห่ายหนานฯ แทนที่จะขอให้ตรวจสอบว่าบริษัทห่ายหนานฯ ได้รับมอบอำนาจหรือได้รับมอบหมายจากรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือไม่

สำหรับขั้นตอนปฏิบัติในการส่งมอบข่าวตามสัญญา ได้ความจาก นางสาวพันธุ์สุดา ว่าจำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสำนักบริหารการค้าข้าวในขณะนั้นได้สั่งไว้ว่าไม่ต้องนำหนังสือเกี่ยวกับการรับมอบข่าวไปลงทะเบียนรับหนังสือตามระเบียบงานสารบรรณโดยอ้างว่าเป็นความลับของทางราชการ ในระยะแรก ๆ จำเลยที่ ๕ จะยกร่างหนังสือให้จำเลยที่ ๔ ลงนามแจ้งไปยังองค์การคลังสินค้าหรือองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรให้จ่ายข่าว โดยระบุชื่อคนไทยที่เป็นผู้รับมอบอำนาจ แต่ไม่ระบุชื่อบริษัทกวางตงฯ หรือบริษัทห่ายหนานฯ และระบุด้วยว่าขอให้ดำเนินการในเรื่องนี้ในทางลับอย่างยิ่ง หากข้อมูลการจำหน่ายข้าวสารแพร่กระจายออกสู่สาธารณชน อาจสร้างความปั่นป่วนต่อระบบตลาดข้าวและอาจก่อให้เกิดปัญหาในประเทศผู้ซื้อ ในระยะต่อมา นางสาวพันธุ์สุดา จะพิมพ์หนังสือตามแนวทางที่จำเลยที่ ๕ เคยร่างไว้ จำเลยที่ ๕ สั่ง นางสาวพันธุ์สุดา ผู้ถือหนังสือขอเบิกข่าวไปส่งให้ถึงมือ พันตำรวจตรี ศรารุณี สกุลมีฤทธิ์ ผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้า หากไม่พบผู้อำนวยการก็ให้ฝากหนังสือไว้กับเลขานุการ โดยองค์การคลังสินค้าไม่มีการลงทะเบียนรับส่งหนังสือไว้เป็นหลักฐาน หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ขององค์การคลังสินค้าจะนำใบส่งสินค้า/ใบแจ้งหนี้ ใบกำกับภาษี มาส่งให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารการค้าข้าวโดยตรง หากผู้อำนวยการไม่อยู่ นางสาวพันธุ์สุดา จะเป็นผู้รับหนังสือไว้แทน แต่ไม่มีการลงทะเบียนรับหนังสือไว้เป็นหลักฐานเช่นกัน แล้ว นางสาวพันธุ์สุดา จะโทรศัพท์แจ้งจำเลยที่ ๗ ที่ ๘ หรือที่ ๙ ให้มารับใบส่งสินค้า/ใบแจ้งหนี้ ใบกำกับภาษี ไปใช้เป็นหลักฐานการเบิกข่าวออกจากคลังสินค้า ทั้งนี้ใบส่งสินค้า/ใบแจ้งหนี้ ใบกำกับภาษี ช่องชื่อลูกค้าจะระบุ กรมการค้าต่างประเทศ และไม่ระบุราคาต่อหน่วย ซึ่งเจ้าหน้าที่องค์การคลังสินค้าหลายราย เช่น นางสุพรรณณี รุจิภักดิ์ หัวหน้างานจำหน่าย นางสนิทพิมพ์ วัฒนชัยวรรณต์ ซึ่งมาดำรงตำแหน่งสืบต่อจาก นางสุพรรณณี ต่างให้ถ้อยคำต่อคณะอนุกรรมการไต่สวนว่า การระบุชื่อลูกค้าเป็นกรมการค้าต่างประเทศ การไม่ระบุราคาต่อหน่วย และไม่ระบุมูลค่าในใบส่งสินค้า/ใบแจ้งหนี้ ใบกำกับภาษี เพิ่งเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก สาเหตุที่ปฏิบัติเช่นนั้นเนื่องมาจากตามบันทึกขอให้เบิกจ่ายข่าวของกรมการค้าต่างประเทศ ระบุให้ออกในนามกรมการค้าต่างประเทศ โดยไม่มีการระบุราคาและมูลค่า ข้อที่ นางสาวพันธุ์สุดา

เบิกความตอบคำถามนายจำเลยที่ ๕ ว่า จำเลยที่ ๕ สั่งให้ไปประสานกับเจ้าหน้าที่ที่ดูแลรับผิดชอบ เรื่องการทำบันทึกเบิกมันสำปะหลังและนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติในการเบิกข้าว โดยมีการลงเลขรับหนังสือ ตามปกติ แต่พยานเกิดความสับสนในขณะให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการไต่สวนนั้นไม่น่าเชื่อถือเพราะขัดแย้ง กับพยานเอกสารที่ปรากฏและยังขัดแย้งกับถ้อยคำของเจ้าหน้าที่ขององค์การคลังสินค้าดังกล่าว เมื่อพิจารณาจากบันทึกข้อความแจ้งเบิกข้าวของกรมการค้าต่างประเทศระบุว่าจำเลยที่ ๑ เห็นชอบ ให้จำหน่ายข้าวสารในปริมาณหนึ่งให้แก่รัฐบาลต่างประเทศ ปกปิดไม่ระบุชื่อคู่สัญญา และปริมาณที่ขาย ตามสัญญา และยังได้ความจาก นางสาวรัตนภรณ์ ไตรรัตนานุสรณ์ นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ ซึ่งได้รับมอบหมายให้มาทำหน้าที่ตรวจสอบการเบิกจ่ายข้าวว่า แคมป์เชียร์เช็คชำระค่าข้าวที่นำส่งกองคลังนั้น ในช่วงแรกเจ้าหน้าที่กองคลังจะลงชื่อในบันทึกการรับแคมป์เชียร์เช็คไว้เป็นหลักฐาน แต่ในช่วงหลัง เจ้าหน้าที่กองคลังไม่ยอมลงชื่อ โดยจำเลยที่ ๕ อ้างว่าไม่ต้องทำบันทึกการรับแคมป์เชียร์เช็ค ทั้งที่หนังสือ ขอชำระเงินค่าข้าวก็ดี หนังสือแจ้งให้เบิกจ่ายข้าวก็ดี ใบส่งสินค้า/ใบแจ้งหนี้ ใบกำกับภาษีก็ดี บันทึก การรับแคมป์เชียร์เช็คก็ดี ล้วนแต่เป็นเอกสารสำคัญที่เป็นหลักฐานการปฏิบัติตามสัญญา หากเป็นความลับ ตามที่อ้างก็ต้องนำไปลงทะเบียนเป็นหนังสือประเภทลับตามระเบียบงานสารบรรณ การที่จำเลยที่ ๕ ไม่ให้นำหนังสือทุกขั้นตอนของการรับข้าวไปลงทะเบียนเลขรับส่งหนังสือ ไม่ให้ทำหลักฐานการรับแคมป์เชียร์เช็ค ไม่ระบุชื่อลูกค้าในใบส่งสินค้า/ใบแจ้งหนี้ ใบกำกับภาษีอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน เห็นว่า จำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ เป็นข้าราชการมีความรู้และประสบการณ์การเจรจาขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐมาแล้วทั้งสิ้นย่อมทราบ ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการเจรจาขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐเป็นอย่างดี แต่การขายข้าวตามฟ้องปรากฏข้อพิรุณ ผิดปกติหลายประการ บ่งชี้ให้เห็นว่าจำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ ทราบดีอยู่แล้วว่าการซื้อขายข้าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงได้พยายามปกปิด มิให้แพร่กระจายไปสู่ภายนอก การกระทำของจำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ จึงเป็นการร่วมกับ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จัดการทรัพย์สินโดยมิชอบ อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ และปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ ประกอบมาตรา ๘๓ ซึ่งเป็น บทเฉพาะแล้ว จึงไม่ต้องปรับบททั่วไป ตามมาตรา ๑๕๗ อีก และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ และเป็นการตกลงร่วมกัน ในการเสนอราคา เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะให้ประโยชน์แก่ผู้หนึ่งผู้ใดเป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ อันมิใช่เป็นไปในทางการประกอบธุรกิจปกติ และละเว้นไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการยกเลิกการดำเนินการ

เกี่ยวกับการเสนอราคา โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมเพื่อเอื้ออำนวยแก่ผู้เข้าทำการเสนอราคารายใดให้เป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง, ๑๐, ๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ เป็นการกระทำความผิดตามสัญญาฉบับ เป็นความผิดรวม ๔ กระง

มีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่าจำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๑๕ และที่ ๑๗ ถึงที่ ๒๑ สนับสนุนจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ถึงที่ ๖ กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำเลยที่ ๑๐ นั้น ได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๔๗ จำเลยที่ ๑๔ มอบอำนาจให้จำเลยที่ ๗ ไปจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท ตามหนังสือมอบอำนาจเอกสารหมายเลข จ.๒ หน้า ๑๖๔ ขณะจดทะเบียนมีจำเลยที่ ๑๔ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงนามและเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ ตามสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นเอกสารหมายเลข จ.๑๓๓ หน้า ๔๐๔๒๗ ในการกู้ยืมเงินเพื่อดำเนินธุรกิจของจำเลยที่ ๑๐ ได้ความจาก นางวัลยา แก้วรุ่งเรือง รองกรรมการผู้จัดการ และ นายอภิรักษ์ สุนทรนนท์ ผู้อำนวยการอาวุโส ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ให้ถ้อยคำต่อคณะอนุกรรมการไต่สวนว่า เมื่อปี ๒๕๔๗ บริษัทจำเลยที่ ๑๐ ขอสินเชื่อเพื่อการส่งออก วงเงิน ๗๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และวงเงินกู้ประจำ ๑,๐๖๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ใช้ทรัพย์สินทั้งหมดของจำเลยที่ ๑๐ เป็นหลักประกันและมีจำเลยที่ ๑๔ เป็นผู้ค้ำประกัน ส่วนบริษัทเพรซิเดนท อะกรี เทรดติ้ง จำกัด มีจำเลยที่ ๑๔ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงนามและเป็นผู้ถือหุ้นรองจาก นายพิพัฒน์ พะเนียงเวช ได้ขอสินเชื่อจากธนาคาร แต่ไม่มีหลักทรัพย์สินเป็นประกัน ต่อมาปี ๒๕๔๘ บริษัทเพรซิเดนท อะกรี เทรดติ้ง จำกัด ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องจากความไม่น่าเชื่อถือเนื่องจากจำเลยที่ ๑๔ ตกเป็นข่าวพัวพันการทุจริตโครงการบ้านเอื้ออาทร ธนาคารจึงระงับสินเชื่อไว้ชั่วคราว จำเลยที่ ๑๐ มาเจรจาปรับโครงสร้างหนี้ มีข้อตกลงให้จำเลยที่ ๑๐ ซื้อมันของบริษัทเพรซิเดนท อะกรี เทรดติ้ง จำกัด ด้วยการนำหลักทรัพย์สินเดิมของจำเลยที่ ๑๐ ที่เป็นหลักประกันอยู่แล้วมาเป็นหลักประกันหนี้ของบริษัทเพรซิเดนท อะกรี เทรดติ้ง จำกัด รวมทั้งนำทรัพย์สินของบริษัทสยามธัญรักษ์ไซโล จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทในกลุ่มของจำเลยที่ ๑๔ มาเป็นหลักประกันด้วย โดยจำเลยที่ ๑๔ ยังคงเป็นผู้ค้ำประกันเหมือนเดิมแต่ได้ออกจากการเป็นกรรมการ และมีอำนาจลงนามตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๕๕๐ ขณะเกิดเหตุคดีนี้ จำเลยที่ ๑๐ มีจำเลยที่ ๑๑ และที่ ๑๒ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของกิจการตลอดจนผู้ถือหุ้นในบริษัท จำเลยที่ ๑๐ ได้ความว่าวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จำเลยที่ ๑๔ สลับหุ้นกับ นายอนุ จารุศิริลาวงค์

เป็นผลให้จำเลยที่ ๑๔ ถือครองหุ้นลดลงจาก ๓๓๒,๕๖๐ หุ้น เหลือ ๒๒,๘๐๐ หุ้น จนกระทั่งวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๐ จำเลยที่ ๑๔ ได้โอนหุ้นให้จำเลยที่ ๑๑ จำนวน ๑ หุ้น และโอนหุ้นที่เหลือให้ นายอนุ เป็นผลให้ นายอนุ ถือหุ้นจำนวน ๓๕๕,๓๕๙ หุ้น จากหุ้นจดทะเบียนทั้งหมด ๕๕๖,๐๐๐ หุ้น ต่อมาวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ จำเลยที่ ๑๑ รับโอนหุ้นจาก นางกิ่งแก้ว ลิ้มปิสุข ภริยาของจำเลยที่ ๑๔ อีก ๒๙,๙๙๙ หุ้น วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ จำเลยที่ ๑๑ รับโอนหุ้นจาก นายนที กาญจนพาที ๓๙,๙๙๙ หุ้น และรับโอนหุ้นจาก นายชนกชนม์ ลิ้มเจริญ ๒๕,๖๔๐ หุ้น รวมแล้วจำเลยที่ ๑๑ ถือหุ้นจำนวน ๙๕,๖๓๙ หุ้น สำหรับจำเลยที่ ๑๒ เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ รับโอนหุ้นจาก นางกิ่งแก้ว จำนวน ๔๐,๐๐๐ หุ้น และเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๑ รับโอนหุ้นจาก นางสาวจินตนา กาญจนศิริ พนักงานของจำเลยที่ ๑๐ จำนวน ๒๙,๙๙๙ หุ้น รวมปริมาณหุ้นที่ถือ ๖๙,๙๙๙ หุ้น จำเลยที่ ๑๑ และที่ ๑๒ เบิกความว่ารับโอนหุ้นจากผู้ถือหุ้นเดิมโดยไม่มีการชำระค่าหุ้น แต่มีข้อตกลงกับผู้ถือหุ้นเดิมว่าจะชำระค่าหุ้นเมื่อบริษัทมีกำไรและจ่ายเงินปันผลแล้วเพราะมูลค่าหุ้นติดลบเนื่องจากโรงงานกำลังก่อสร้างยังไม่แล้วเสร็จ เป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ ไม่น่าเชื่อว่าจำเลยที่ ๑๑ เป็นเพียงพนักงานตำแหน่งเลขานุการ และจำเลยที่ ๑๒ เป็นพนักงานฝ่ายบัญชีจะมีความสามารถซื้อหุ้นในราคาหุ้นละ ๑,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงินหลายสิบล้านบาท เนื่องจากในปี ๒๕๔๗ จำเลยที่ ๑๐ ขอสินเชื่อส่งออกวงเงิน ๗๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และวงเงินกู้ประจำ ๑,๐๖๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ณ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๔ จำเลยที่ ๑๐ มีหนี้ค้างชำระ ๑,๖๒๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท การที่ธนาคารอนุมัติสินเชื่อให้จำนวนมากเพื่อก่อสร้างโรงสีข้าว ย่อมแสดงว่าได้ผ่านการวิเคราะห์สินเชื่อแล้วว่ากิจการของจำเลยที่ ๑๐ มีศักยภาพที่จะเติบโตและสร้างรายได้เพียงพอมาชำระหนี้คืนธนาคารได้ สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ได้ความจากบันทึกถ้อยคำในชั้นไต่สวนของ นางวัลยา และ นายอภิรักษ์ ว่า ณ วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗ จำเลยที่ ๑๐ ได้ชำระหนี้เสร็จสิ้นและอยู่ระหว่างธนาคารดำเนินการปลดหลักทรัพย์และบุคคลค้ำประกัน นอกจากนี้ยังได้ความว่าเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) มีหนังสือว่าจ้างบริษัทโปร แอปไพร์ซัล จำกัด ทำการประเมินสินทรัพย์ของบริษัทจำเลยที่ ๑๐ ผู้รับจ้างประเมินได้ทำการสำรวจและประเมินมูลค่าในวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ประกอบด้วยเครื่องจักรและอุปกรณ์ ๓๓ รายการ มูลค่าทรัพย์สินที่ประเมินได้ ๑,๒๐๙,๓๐๕,๐๐๐ บาท และที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ๑๐ รายการ มูลค่าทรัพย์สินที่ประเมินได้ ๗๑๘,๖๓๔,๐๐๐ บาท ตามเอกสารหมาย จ.๘๓ แต่จนถึงปัจจุบันจำเลยที่ ๑๑ และที่ ๑๒ ก็ยังอ้างว่าไม่ได้ชำระค่าหุ้นแก่ผู้ถือหุ้นเดิม

โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อเท็จจริงยังได้ความจาก นายนที นายอนุ และ นายโจว เชียงตอง อดีตพนักงานของบริษัทจำเลยที่ ๑๐ ต่างให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการไต่สวนยืนยันว่า พยานทำงานที่บริษัทเพรซิเดนท้อะกรี เทรดิง จำกัด จนกระทั่งปี ๒๕๕๐ จำเลยที่ ๑๔ บอกว่าบริษัทเดิมประสบปัญหาทางการเงินและให้พยานมาทำงานกับบริษัทจำเลยที่ ๑๐ แต่ใช้สถานที่ทำการเดิม จำเลยที่ ๑๔ ให้พยานถือหุ้นในบริษัทจำเลยที่ ๑๐ แทนโดยมีนายความนำใบโอนหุ้นมาให้พยานลงชื่อไว้ล่วงหน้าเพื่อโอนหุ้นคืน พยานทั้งสามปากยังยืนยันว่าจำเลยที่ ๑๔ เป็นเจ้าของบริษัทจำเลยที่ ๑๐ มีอำนาจตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจแต่ผู้เดียว โดยจำเลยที่ ๑๑ เป็นเลขานุการส่วนตัวของจำเลยที่ ๑๔ ส่วนจำเลยที่ ๑๒ เป็นพนักงานฝ่ายบัญชี พยานทั้งสามปากเคยทำงานกับจำเลยที่ ๑๔ มานานพอสมควร สาเหตุที่ลาออกไม่ได้เกิดจากมีปัญหาขัดแย้งในการทำงาน และยังได้ความว่าจำเลยที่ ๑๔ มีความสัมพันธ์เป็นญาติทางฝ่ายมารดาของ นายอนุ ซึ่งจำเลยที่ ๑๔ เคยพักอาศัยที่บ้านของ นายอนุ และเป็นคนชวน นายอนุ มาทำงานด้วย ย่อมไม่มีมูลเหตุจูงใจให้พยานทั้งสามปากให้ถ้อยคำปรักปรำจำเลยที่ ๑๔ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยที่ ๑๔ เป็นเจ้าของกิจการและเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจแต่ผู้เดียวในการดำเนินกิจการบริษัทจำเลยที่ ๑๐ แต่ให้จำเลยที่ ๑๑ ที่ ๑๒ และพนักงานถือหุ้นในบริษัทจำเลยที่ ๑๐ แทน

สำหรับความเกี่ยวข้องของจำเลยที่ ๑๐ กับการทำสัญญาตามฟ้องในคดีนี้ นั้น ข้อเท็จจริงได้ความว่า บริษัทกว้างตงฯ เคยมีหนังสือลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ถึงนายกรัฐมนตรี ในขณะนั้นแจ้งความประสงค์ขอซื้อข้าวจากรัฐบาล ๒,๐๐๐,๐๐๐ ตัน โดยมอบหมายให้ นางอรรวรรณ ศรีธธาสกุล เป็นผู้ประสานงาน แต่ในที่สุดไม่มีการตกลงซื้อขาย การทำสัญญาฉบับที่ ๑ และที่ ๒ ในคดีนี้ บริษัทกว้างตงฯ มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ ถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ ขอซื้อข้าวในสต็อกของรัฐบาล หลังจากนั้นเพียง ๒ วัน บริษัทกว้างตงฯ มีหนังสือฉบับลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ กำหนดนัดวันเจรจาและแจ้งว่าได้มอบหมายให้จำเลยที่ ๘ เป็นผู้ประสานงาน ในขณะนั้นจำเลยที่ ๘ ทำงานอยู่ที่บริษัทคอนสแตนดี เอนเนอร์จี จำกัด ที่มี นางโจวจิ่ง หรือแซนดี้ เป็นกรรมการผู้จัดการ โดยได้ความจาก นายสุพจน์ ศรีงามเมือง อนุกรรมการไต่สวนว่า มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐโดยบุคคลกลุ่มเดียวกันกับคดีนี้ที่อยู่ในระหว่างไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. พยานปาก นางสาวชนม์ สีเมยดง ได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการไต่สวนว่า ตนทำหน้าที่เลี้ยงบุตรของ นางซินดี้ โดยยายของเด็กก็คือ นางอรรวรรณ พยานหลักฐานดังกล่าวข้างต้นเชื่อมโยงให้เห็นว่า นางอรรวรรณ เกี่ยวข้อง

กับการซื้อข้าวในคดีนี้ของบริษัททวงตงฯ ส่วนกรณีบริษัทท้ายหนานฯ ได้มีหนังสือฉบับลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๕ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ แจ้งความประสงค์ขอซื้อปลายข้าวเหนียว โดยมอบหมายให้ นางสาวกรรณิกา เพชรสุวรรณ หรือพัฒนาสุวรรณ เป็นผู้ประสานงาน แต่กลับปรากฏว่า นางสาวกรรณิกา ได้มอบอำนาจช่วงให้ผู้อื่นไปรับข้าวจากคลังของรัฐหลายแห่งโดยไม่ปรากฏว่าบริษัทท้ายหนานฯ ได้มอบอำนาจ นางสาวกรรณิกา เป็นผู้รับมอบข้าว ตามเอกสารหมาย จ.๒๕๓ หน้า ๖๒๖๔๑ ข้อเท็จจริงยังได้ความจาก นายสุพจน์ ว่า นางสาวกรรณิกา ให้ถ้อยคำในคดีที่อยู่ระหว่างไต่สวนว่าตนเป็นพนักงานของ นางอรรรณ นอกจากนั้นยังได้ความจาก นายนิคม สิ้นเทา ผู้จัดการฝ่ายต้อนรับของโรงแรมเจ้าพระยาปาร์คว่า นางสาวอรรรณ เป็นผู้จองและชำระค่าห้องพักรวมอาหารเช้าที่ผู้แทนของบริษัทท้ายหนานฯ เข้าพักในช่วงที่มาเจรจาทำสัญญาซื้อขายปลายข้าวเหนียวตามสัญญาฉบับที่ ๔ ข้อเท็จจริงได้ความจากการไต่สวนอีกว่า เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ นางอรรรณ เปิดบัญชีออมทรัพย์ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขารัชดาภิเษก - ห้วยขวาง เลขที่ ๐๙๑ - ๐ - ๒๔๔๓๖ - ๗ ระบุในคำขอเปิดบัญชีว่าทำงานที่บริษัท จำกัดที่ ๑๐ แม้จำกัดที่ ๑๑ จะเบิกความว่าไม่ได้รู้เห็นหรือยินยอมในเรื่องนี้และไม่ปรากฏหลักฐานอื่นที่พิสูจน์ให้เห็นว่า นางสาวอรรรณ เป็นพนักงานของจำกัดที่ ๑๐ ก็ตาม หาก นางสาวอรรรณ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับจำกัดที่ ๑๐ ย่อมไม่มีเหตุผลใดที่ต้องระบุในคำขอเปิดบัญชีเช่นนั้น พร้อมระบุที่อยู่ของจำกัดที่ ๑๐ ได้อย่างถูกต้อง เมื่อพิจารณารายการธุรกรรมทางการเงินก็ปรากฏว่าเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ จำกัดที่ ๙ ได้โอนเงินระบบบาทเน็ตเข้าบัญชีของ นางสาวอรรรณ จำนวน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ข้อเท็จจริงยังได้ความจาก นายวรพงศ์ พิชญ์พงศา นายสมบัติ เฉลิมวุฒินันท์ ผู้ประกอบธุรกิจค้าข้าว ซึ่งให้ถ้อยคำต่ออนุคณะกรรมการไต่สวนว่า โครงการรับจำนำข้าวในราคาสูงกว่าตลาดทำให้ชาวนานำข้าวไปเข้าโครงการรับจำนำเกือบทั้งหมด ส่งผลให้ผู้ประกอบธุรกิจส่งออก ไม่สามารถหาซื้อข้าวจากตลาดได้ ต้องประสบปัญหาในการส่งออก แต่จำกัดที่ ๑๐ กลับสามารถส่งข้าวไปขายต่างประเทศในราคาต่ำกว่าตลาดจำนวนมากถึง ๑๐๐,๐๐๐ ตันต่อเดือน สอดคล้องกับตัวเลขส่งออกของจำกัดที่ ๑๐ ซึ่งปรากฏว่า ปี ๒๕๕๕ ถึงปี ๒๕๕๗ ส่งออกข้าวไปยังต่างประเทศเพิ่มขึ้นเป็น ๖๔๐,๐๐๐ ตัน ๘๔๐,๐๐๐ ตัน และ ๑,๒๐๐,๐๐๐ ตัน ตามลำดับ ทั้งที่ก่อนหน้าในปี ๒๕๕๔ ส่งออกเพียงประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ ตันเท่านั้น และยังได้ความจาก นายสกล หาญสุทธีวรินทร์ ว่าจำกัดที่ ๑๐ ส่งออกในราคาต่ำกว่าผู้ส่งออกรายอื่นเป็นส่วนใหญ่ มีข้าวเพียงบางรายการที่ส่งออกในราคาสูงกว่า ทางไต่สวนของคณะกรรมการไต่สวน

ได้ความว่า มีการนำแคชเชียร์เช็คที่ซื้อโดยเงินของจำเลยที่ ๑๐ ไปชำระค่าข้าวจำนวน ๑๘๖ ฉบับ เป็นเงิน ๑๐,๕๖๖,๙๙๗,๗๕๐.๔๓ บาท และยังมีการนำแคชเชียร์เช็คที่ซื้อโดยเงินที่ถูกถอนจากบัญชี ของกรรมการและในนามพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ อีกจำนวนมากคิดเป็นเงินหลายหมื่นล้านบาทไปชำระ ค่าข้าวตามสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ จำเลยที่ ๑๐ เองก็ยอมรับว่าได้รับมอบข้าวตามสัญญาในฟอง จำนวน ๑.๐๔ ล้านตัน เป็นเงิน ๑๓,๗๐๐ ล้านบาทเศษ เพียงแต่อ้างว่าซื้อข้าวมาจากบริษัทไฟน์ คอนติเนนตัล เทรดิง จำกัด ของ นางซินดี้ หรือโจวจิ้ง ซึ่งเป็นนายหน้าหรือตัวแทนในสาธารณรัฐสิงคโปร์ ที่ซื้อข้าวต่อจากบริษัทกว้างตงฯ ตามเอกสารหมายเลข ๖๒๓ แต่จำเลยที่ ๑๐ ไม่เคยส่งสำเนาสัญญา ดังกล่าวต่อคณะกรรมการไต่สวนมาก่อน เพิ่งมาอ้างส่งชั้นพิจารณาของศาล สัญญาที่กล่าวอ้างทำขึ้น วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ หลังจากบริษัทกว้างตงฯ ทำสัญญากับกรรมการค้าต่างประเทศเพียง ๕ วัน ไม่น่าเชื่อว่าระยะเวลากระชั้นชิดเช่นนั้นบริษัทกว้างตงฯ จะทำสัญญาขายข้าวมูลค่าหลายหมื่นล้านบาท ที่ซื้อจากกรรมการค้าต่างประเทศให้บริษัทไฟน์ คอนติเนนตัล เทรดิง จำกัด ได้ทัน เว้นแต่จะเป็น กลุ่มบุคคลเดียวกันที่ร่วมวางแผนมาซื้อข้าวจากกรรมการค้าต่างประเทศตั้งแต่ต้น ข้อตกลงตามสัญญาดังกล่าว มีข้อพิรุธหลายประการ เช่น ไม่มีการตกลงปริมาณซื้อขายที่แน่นอนและราคาให้เป็นไปตามเอกสารแนบ ซึ่งประกอบด้วยข้าว ๑๓ รายการ ราคาข้าวแต่ละรายการที่ซื้อขายเท่ากับราคาที่กรรมการค้าต่างประเทศ ขายให้บริษัทกว้างตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ หากเป็นดังที่อ้างก็แสดงว่าบริษัทกว้างตงฯ ไม่ได้รับผลตอบแทนใด ๆ จากการทำสัญญาซื้อขายข้าวกับกรรมการค้าต่างประเทศซึ่งผิดกติวิสัย แม้จำเลยที่ ๑๑ จะเบิกความว่า ได้จ่ายค่าบริหารจัดการเพิ่มเติมจากข้อตกลงตามสัญญาอีก ๖๐๐ ถึง ๗๐๐ บาทต่อตัน ให้ นางซินดี้ หรือโจวจิ้ง โดยโอนเงินให้ นางโจวจิ้ง ผ่านธนาคารในเขตบริหารพิเศษฮ่องกง ก็เป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ ยิ่งกว่านั้นตามสัญญาซื้อขายข้าวปีการผลิตใหม่ตามฉบับที่ ๒ ตกลงซื้อขายข้าวเพียง ๔ ชนิด คือ ข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ ข้าวหนึ่ง ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ปลายข้าวหอมมะลิ และปลายข้าวขาว หลังจากนั้น มีการแก้ไขสัญญาหลายครั้งเพื่อเพิ่มชนิดข้าว แต่สัญญาของบริษัทไฟน์ คอนติเนนตัล เทรดิง จำกัด ทำขึ้นวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ กลับมีข้อตกลงที่ครอบคลุมถึงชนิดและราคาข้าวที่มีแก้ไขสัญญา ภายหลังจากวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ และยังคงครอบคลุมถึงปลายข้าวเหนียวตามสัญญาฉบับที่ ๔ ที่ เพิ่งทำขึ้น เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๕ แม้ว่าชนิดข้าวตามสัญญาที่กรรมการค้าต่างประเทศขายให้ บริษัทกว้างตงฯ กับข้าวตามสัญญาของบริษัทไฟน์ คอนติเนนตัล เทรดิง จำกัด จะไม่ตรงกันทุกชนิด

ทุกรายการ แต่ชนิดข้าวเกือบทั้งหมดตรงกันและขายในราคาเดียวกัน เมื่อพิจารณาถึงตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทำสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐตามฟ้องล้วนแต่มีความใกล้ชิดและเกี่ยวข้องกับจำเลยที่ ๑๐ เข้าไปเกี่ยวข้องตั้งแต่ก่อนทำสัญญาทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน เป็นผู้จองและชำระค่าใช้จ่ายที่พักโรงแรมให้ผู้แทนของบริษัทท้ายหนานฯ ภายหลังทำสัญญาก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ชำระเงินและรับมอบข้าวประการสำคัญจำเลยที่ ๑๐ ได้รับข้าวส่วนใหญ่ตามสัญญาในฟ้องมาทำการส่งออก ข้าวบางส่วนได้ขายต่อให้ผู้ประกอบธุรกิจค้าข้าวภายในประเทศ ข้ออ้างของจำเลยที่ ๑๐ ฟังไม่ขึ้น

สำหรับจำเลยที่ ๑๑ และที่ ๑๒ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัทจำเลยที่ ๑๐ ทั้งยังได้ความว่าจำเลยที่ ๑๑ และที่ ๑๒ ได้เปิดบัญชีในนามส่วนตัวเพื่อใช้เป็นบัญชีในกิจการของจำเลยที่ ๑๐ จำนวนหลายบัญชี มีวงเงินหมุนเวียนสูงมาก มีการถอนเงินจากบัญชีของจำเลยที่ ๑๒ ไปซื้อแคชเชียร์เช็คเพื่อชำระค่าข้าวในคดีนี้จำนวน ๕๕ ฉบับ เป็นเงิน ๓,๗๕๒,๘๗๐,๙๒๗.๓๔ บาท ข้อที่จำเลยที่ ๑๑ และที่ ๑๒ ต่อสู้ว่าจำเลยที่ ๑๒ เปิดบัญชีส่วนตัวเพื่อใช้ในกิจการของบริษัทจำเลยที่ ๑๐ เนื่องจากมีการแยกข้าวดีเพื่อส่งออก ส่วนข้าวเสียหายในประเทศ บัญชีของจำเลยที่ ๑๒ เปิดไว้รับโอนเงินจากการขายข้าวเสื่อมนั้น แต่กลับได้ความว่าแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวที่มาจากเงินในบัญชีของจำเลยที่ ๑๒ ถูกนำไปชำระค่าข้าวตามสัญญาแบบรัฐต่อรัฐให้กรมการค้าต่างประเทศ ข้ออ้างจึงรับฟังไม่ได้ แม้จำเลยที่ ๑๑ และที่ ๑๒ มีฐานะเป็นพนักงาน แต่ยอมให้จำเลยที่ ๑๔ เชิดในการดำเนินกิจการของบริษัทจำเลยที่ ๑๐ ย่อมแสดงว่าจำเลยที่ ๑๑ ที่ ๑๒ และที่ ๑๔ มีการปรึกษาหารือและรับรู้ร่วมขบวนการนำบริษัทกว้างตงฯ และบริษัทท้ายหนานฯ มาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐโดยแอบอ้างว่าได้รับมอบหมายจากรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งไม่เป็นความจริงมาแต่ต้น ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่าจำเลยที่ ๑๐ ถึงที่ ๑๒ และที่ ๑๔ ร่วมกับจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ถึงที่ ๖ กระทำความผิดตามฟ้อง แต่จำเลยที่ ๑๐ ถึงที่ ๑๒ และที่ ๑๔ ไม่มีฐานะเป็นเจ้าพนักงาน จึงเป็นความผิดฐานสนับสนุนการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง, ๑๐, ๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ แม้ความผิดฐานร่วมกันเสนอราคาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง ผู้ร่วมกระทำความผิดไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติเป็นเจ้าหน้าที่

ในหน่วยงานของรัฐ แต่ตามคำฟ้องโจทก์ประสงค์ให้ลงโทษฐานสนับสนุน จึ่งลงโทษจำเลยที่ ๑๐ ถึงที่ ๑๒ และที่ ๑๔ ได้เพียงฐานเป็นผู้สนับสนุน และเป็นความผิดหลายกรรมแยกตามรายสัญญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ รวม ๔ กระหวง

ส่วนจำเลยที่ ๑๓ ข้อเท็จจริงได้ความว่า เป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ และเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ ได้รับโอนหุ้นบริษัทจำเลยที่ ๑๐ จำนวน ๑ หุ้น จาก นายชนกชนม์ ลิมเจริญ ซึ่งเป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ โดยไม่มีการชำระค่าหุ้น ตามเอกสารหมาย จ.๑๓๓ จำเลยที่ ๑๓ ยังเป็นผู้เริ่มก่อการในการจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ ๒๐ ตามสำเนาหนังสือบริคณห์สนธิ และถือหุ้นในบริษัท จำเลยที่ ๒๐ จำนวน ๑ หุ้น ตามเอกสารหมาย จ.๑๓๔ หน้า ๔๐๗๗๔ และ ๔๐๗๗๘ ข้อเท็จจริง ได้ความจาก นายพุทธพร ชิมมณี ผู้ช่วยผู้จัดการธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาซอยโชคชัย ๔ ว่าจำเลยที่ ๑๐ เปิดบัญชีธนาคาร ๒ บัญชี มีการทำธุรกรรมจำนวนมาก ทำให้ นายพุทธพร รู้จักผู้บริหาร และพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ หลายคน จำเลยที่ ๑๓ ซึ่งชื่อเล่นว่าไอ้เป็นผู้ดูแลจัดการบัญชีของจำเลยที่ ๑๐ ในการทำธุรกรรมจำเลยที่ ๑๓ เป็นผู้โทรศัพท์ประสานงานให้ นายพุทธพร จัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ ไว้ให้ พนักงานของจำเลยที่ ๑๐ มาทำธุรกรรมแทน เช่น จำเลยที่ ๗ ที่ ๑๖ ที่ ๑๘ เป็นผู้รับมอบอำนาจ มาทำธุรกรรมแทนเป็นประจำ และในเทศกาลปีใหม่ จำเลยที่ ๑๓ ยังได้นำของขวัญมาให้ นายพุทธพร และพนักงานของธนาคาร จากบทบาทและหน้าที่ในการประสานงานการทำธุรกรรมกับธนาคารในการออก แคชเชียร์เช็คจำนวนมากซึ่งก่อนเกิดเหตุคดีนี้ ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑๐ มีการสั่งซื้อแคชเชียร์จำนวนมากเช่นนั้น ประกอบกับจำเลยที่ ๑๓ ยังได้รับโอนหุ้นของจำเลยที่ ๑๐ จาก นายชนกชนม์ มาถือแทนบุคคลอื่น ๑ หุ้น ภายหลังยังได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการของจำเลยที่ ๑๐ แสดงว่าเป็นพนักงานที่ได้รับความไว้วางใจ จากจำเลยที่ ๑๔ และมีบทบาทสำคัญ เชื่อว่าจำเลยที่ ๑๓ ทราบความเป็นไปในกิจการของจำเลยที่ ๑๐ และทราบดีว่าการที่จำเลยที่ ๑๐ ซื้อข้าวซึ่งมีที่มาจากสัญญาแบบรัฐต่อรัฐเป็นไปโดยไม่ชอบ การกระทำ ของจำเลยที่ ๑๓ จึงเป็นการสนับสนุนจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ถึงที่ ๖ กระทำความผิด ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๗/๑ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ เป็นการกระทำความผิดกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ส่วนความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ

พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑๓ ได้มีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องในขั้นตอนการนำบริษัทกว้างตงฯ หรือบริษัทห่ายหนานฯ เข้ามาทำสัญญากับกรมการค้าต่างประเทศ และจำเลยที่ ๑๓ เพิ่งได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการบริษัทจำเลยที่ ๑๐ ภายหลังจากทำสัญญาซื้อขายข้าวตามฟ้องทั้งสี่ฉบับแล้ว จึงรับฟังไม่ได้ว่า จำเลยที่ ๑๓ สนับสนุนจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ ถึงที่ ๖ กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อเท็จจริงได้ความว่า เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ จำเลยที่ ๑๕ เปิดบัญชีเงินฝากธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขาราชดำริ ระบุในคำขอเปิดบัญชีว่าทำงานที่บริษัทจำเลยที่ ๑๐ ตำแหน่งพนักงานทั่วไป รายได้ ๑๕,๐๐๐ ถึง ๓๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน และตามรายการเดินสะพัดทางบัญชีตั้งแต่เปิดบัญชีจนกระทั่งปิดบัญชีวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ มีธุรกรรมทางการเงินจำนวนมาก อาทิ รายการฝากด้วยแคชเชียร์เช็ค รายการโอนเงินเข้าบัญชี รายการฝากเงินข้ามเขตหักบัญชี และรายการถอนเงินสดวันละหลายสิบลรายการ แต่ละรายการมีวงเงินสูงหลักสิบล้านจนถึงหลักร้อยล้านบาท เช่น วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๕ ถอนเงินสดจำนวนสูงถึง ๙๑๒,๓๐๓,๖๙๙ บาท ประการสำคัญ มีการมอบหมายให้จำเลยที่ ๗ ถอนเงินจากบัญชีไปซื้อแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวตามสัญญาฉบับที่ ๑ จำนวนมากหลายร้อยฉบับ คิดเป็นเงินจำนวนมาก ตามเอกสารหมาย จ.๗๙ หน้า ๖๘๖๖ ถึง ๖๘๘๘ นอกจากนี้ในวันเดียวกับที่เปิดบัญชีธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๑๕ ยังเปิดบัญชีธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขารัชดาภิเษก - ห้วยขวาง ระบุในคำขอเปิดบัญชีว่าทำงานที่บริษัทจำเลยที่ ๑๐ หมายเลขบัญชี ๐๙๑ - ๐ - ๒๔๒๐๘ - ๙ มีรายการธุรกรรมโอนเงินระบบบาทเนตดำเนินการโดยจำเลยที่ ๑๕ ประมาณ ๑๑ ครั้ง แต่ละครั้งมีวงเงินสูงครั้งละหลายสิบล้านบาทจนถึงหลายร้อยล้านบาท ตามรายการเดินสะพัดทางบัญชีเอกสารหมาย จ.๑๓๗ หน้า ๔๐๙๙๐ ถึง ๕๑๐๓๔ ข้อเท็จจริงยังได้ความอีกว่า มีการชำระค่าข้าวตามสัญญาซื้อขายข้าวทั้ง ๔ ฉบับ โดยแคชเชียร์เช็คของธนาคารภายในประเทศหลายธนาคาร จำนวนนับพันฉบับ เฉพาะแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวที่มาจาก การเบิกถอนเงินในบัญชีของจำเลยที่ ๑๕ มีจำนวนมากถึง ๘๘๖ ฉบับ เป็นเงิน ๒๒,๐๐๔,๗๐๙,๓๕๑.๖๘ บาท คิดเป็นอัตราส่วนหนึ่งในสามของจำนวนแคชเชียร์เช็คทั้งหมดที่ถูกนำไปชำระค่าข้าวตามสัญญา สอดรับกับคำเบิกความของ นายวรพงศ์ พิชญ์พงศา กรรมการบริษัทนครหลวงการค้าข้าว จำกัด และ นายสุกิจ รัตนพิทักษ์เทพ พนักงานในตำแหน่งหัวหน้าแผนกปฏิบัติการว่า หลังจาก นายวรพงศ์ ไปเจรจาซื้อข้าว

กับจำเลยที่ ๓ จนได้ข้อยุติแล้ว จำเลยที่ ๓ บอกให้ติดต่อจำเลยที่ ๑๕ พร้อมมอบชื่อและหมายเลขโทรศัพท์ของจำเลยที่ ๑๕ เพื่อประสานงานในขั้นตอนการรับข้าว นายวรพงศ์ มอบหมายให้ นายสุกิจ เป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบข้าวที่ตกลงซื้อขายที่จังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดศรีสะเกษ หลังจากนั้น นายสุกิจ โทรศัพท์ติดต่อจำเลยที่ ๑๕ ได้รับแจ้งว่าให้นำแคชเชียร์เช็คไปมอบให้จำเลยที่ ๗ ที่ร้านกาแฟชั้น ๓ ขององค์การคลังสินค้า นายสุกิจ นำแคชเชียร์เช็คไปมอบให้จำเลยที่ ๗ ด้วยตนเอง นายสุกิจ ยังยืนยันว่าในวงการค้าข้าวทราบดีว่า นายโจ หรือจำเลยที่ ๑๕ เป็นคนของบริษัทจำเลยที่ ๑๐ ซึ่งมีจำเลยที่ ๑๔ เป็นเจ้าของกิจการ ส่วน นายสมบัติ เฉลิมวุฒินันท์ ประธานกรรมการบริษัทเอเชียโกลเด้นไรซ์ จำกัด และ นายวศิน ต้นติวณิชชานนท์ ผู้ช่วยประธานกรรมการให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการไต่สวนว่า หากต้องการซื้อข้าวต้องติดต่อผ่านจำเลยที่ ๑๕ ซึ่งเป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ เช่นเดียวกับจำเลยที่ ๒๘ ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการไต่สวน และเบิกความยืนยันว่า ได้ซื้อข้าวตามฟ้องจากจำเลยที่ ๑๕ ซึ่งเป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ จำเลยที่ ๒๒ ถึงที่ ๒๖ ก็ซื้อข้าวจากจำเลยที่ ๑๕ จากการตรวจสอบฐานข้อมูลการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของจำเลยที่ ๑๕ ไม่พบหลักฐานการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับปีภาษี ๒๕๕๔ ถึง ๒๕๕๖ ตามเอกสารหมาย จ.๑๓๒ หน้า ๓๙๗๗๗๗ ทั้งที่ช่วงระยะเวลาดังกล่าวจำเลยที่ ๑๕ มีเงินสะพัดทางบัญชีและมีการเบิกถอนเงินจากบัญชีไปซื้อข้าวหลายหมื่นล้านบาท ข้อที่จำเลยที่ ๑๕ อ้างว่ามีได้เป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ แต่ประกอบอาชีพเป็นหยงค้าข้าว นั้น ในทางไต่สวนไม่ปรากฏหลักฐานการซื้อขายข้าวหรือรายชื่อลูกค้าแม้แต่รายเดียว แต่กลับปรากฏว่าจำเลยที่ ๑๕ เปิดบัญชีออมทรัพย์หลายธนาคารซึ่งเป็นธนาคารและสาขาเดียวกันกับบัญชีที่จำเลยที่ ๑๐ เปิดไว้ใช้ในกิจการ รายการธุรกรรมทางการเงินของจำเลยที่ ๑๕ มีวงเงินหลายหมื่นล้านบาทและมีความเชื่อมโยงกับบัญชีของจำเลยที่ ๑๐ จำนวนมาก เช่น เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๑๕ โอนเงินระบบบาทเนตจากธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาซอยโชคชัย ๔ เข้าบัญชีที่ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ของจำเลยที่ ๑๑ จำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท และโอนเงินระบบบาทเนตไปยังบัญชีธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ของจำเลยที่ ๑๐ จำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท และ ๑๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท จากข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ข้างต้น มีน้ำหนักให้รับฟังได้ว่า จำเลยที่ ๑๕ มีฐานะเป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ การทำธุรกรรมต่าง ๆ ดังวินิจฉัยข้างต้น ก็เพื่อประโยชน์ของจำเลยที่ ๑๐ เมื่อพิเคราะห์ถึงช่วงระยะเวลาที่จำเลยที่ ๑๕ เปิดบัญชีทั้งสองธนาคารเป็นเวลาก่อนมีการทำสัญญาฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ เพียง ๖ วัน หลังจากนั้นมีการใช้บัญชี

ที่เปิดไว้ทั้งสองแห่งในการทำธุรกรรมการชำระเงินค่าข้าวตามสัญญาดังกล่าวด้วยแคชเชียร์เช็คจำนวนหลายร้อยฉบับ เป็นเงินหลายหมื่นล้านบาท จนเป็นที่รับรู้ในวงการผู้ประกอบการธุรกิจค้าข้าวว่าหากต้องการซื้อข้าวของรัฐ ต้องติดต่อซื้อจากจำเลยที่ ๑๕ โดยไม่ต้องมีการประมูล พฤติการณ์ของจำเลยที่ ๑๕ แสดงให้เห็นว่า เป็นผู้มิชอบบาทสำคัญอย่างยิ่งและร่วมอยู่ในขบวนการมาตั้งแต่ต้นในการนำบริษัทต่างๆ และบริษัทท้ายหนานฯ มาทำสัญญาซื้อขายข้าวกับกรมการค้าต่างประเทศโดยแอบอ้างว่าได้รับมอบหมายจากสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งไม่เป็นความจริง การกระทำของจำเลยที่ ๑๕ เป็นความผิดฐานสนับสนุนในการกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง, ๑๐, ๑๒ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ การกระทำของจำเลยที่ ๑๕ เป็นความผิดหลายกรรมแยกตามรายสัญญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ รวม ๔ กระทำ

สำหรับจำเลยที่ ๗ ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า เดิมเคยทำงานที่บริษัทเพรซิเดนท อะกรี เทรดิ่ง จำกัด ที่มีจำเลยที่ ๑๔ เป็นเจ้าของกิจการ เมื่อปี ๒๕๔๗ จำเลยที่ ๗ ได้รับมอบอำนาจจากจำเลยที่ ๑๔ ไปจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ ๑๐ เมื่อบริษัทเพรซิเดนท อะกรี เทรดิ่ง จำกัด ปิดตัวลง จำเลยที่ ๗ ได้ย้ายมาทำงานกับจำเลยที่ ๑๐ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ หลังทำสัญญาฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ บริษัทต่างๆ มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ แจ้งอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศว่าได้มอบอำนาจให้จำเลยที่ ๗ เป็นผู้ชำระเงิน รับมอบข้าว และจัดการเรื่องเอกสารต่าง ๆ จำเลยที่ ๗ เป็นผู้ซื้อแคชเชียร์เช็คนำไปชำระค่าข้าวตามสัญญาทั้งสี่ฉบับ จำนวนหลายร้อยฉบับ สัญญาฉบับที่ ๑ เป็นเงิน ๑๓,๕๖๘,๘๐๓,๑๖๖.๕๒ บาท สัญญาฉบับที่ ๒ จำนวนเงิน ๒๘,๙๘๘,๑๑๑,๖๕๒.๘๘ บาท สัญญาฉบับที่ ๓ จำนวนเงิน ๒๒,๕๐๕,๘๖๕,๓๖๙.๑๖ บาท และยังเป็นผู้ซื้อแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวตามสัญญาฉบับที่ ๔ อีกบางส่วน ข้อที่จำเลยที่ ๗ อ้างว่าได้ลาออกจากการเป็นพนักงานของบริษัทจำเลยที่ ๑๐ ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ มาประกอบอาชีพรับส่งเอกสารเป็นการทั่วไป ซึ่งมีรายได้ดีกว่า แต่จำเลยที่ ๗ ยังคงรับจ้างส่งเอกสารให้จำเลยที่ ๑๐ ด้วย ต่อมาประมาณกลางปี ๒๕๕๔ จำเลยที่ ๑๕ ว่าจ้างให้ส่งตัวอย่างข้าวหอมมะลิและเอกสารให้ นางโจวจิ่ง หรือซินดี้ ที่สำนักงานบริเวณถนนรัชดาภิเษก ๒ ถึง ๓ ครั้ง กระทั่งปลายปี ๒๕๕๔ พนักงานของ นางโจวจิ่ง หรือซินดี้ ได้ว่าจ้างจำเลยที่ ๗ ติดต่อกับธนาคารและกรมการค้าต่างประเทศรวมทั้งรับส่งเอกสาร จำเลยที่ ๗

ได้มอบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนให้เพื่อทำหนังสือมอบอำนาจ โดยมีจำเลยที่ ๑๑ เบิกความสนับสนุนว่า จำเลยที่ ๗ ได้ลาออกจากการเป็นพนักงานของบริษัทจำเลยที่ ๑๐ ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ แต่ข้อเท็จจริงได้ความจาก นายโจว เซียงตอง อดีตพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการไต่สวนว่า ล่าสุดเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายโจว เซียงตอง ไปเก็บของที่บริษัทจำเลยที่ ๑๐ ยังพบจำเลยที่ ๗ ทำงานอยู่ แม้จำเลยที่ ๗ มีหนังสือของสำนักงานประกันสังคมเป็นพยานหลักฐานยืนยันว่าจำเลยที่ ๗ ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตนที่บริษัทจำเลยที่ ๑๐ จนถึงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ เท่านั้น แต่เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ จำเลยที่ ๗ ได้เปิดบัญชีออมทรัพย์ที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขารัชดาภิเษก - ห้วยขวาง ระบุในคำขอเปิดบัญชีว่าทำงานอยู่ที่บริษัทจำเลยที่ ๑๐ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๓๖ หน้า ๔๐๘๗๐ ถึง ๔๐๘๗๔ แม้จำเลยที่ ๗ จะอธิบายว่าการระบุข้อมูลเช่นนั้นเกิดจากความเข้าใจผิดของพนักงานธนาคาร แต่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๗ ยังคงเกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางการเงินของบริษัทจำเลยที่ ๑๐ จำนวนมาก เช่น เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๗ ผากเงินเข้าบัญชีของจำเลยที่ ๑๐ ที่เปิดไว้ในนามจำเลยที่ ๑๒ จำนวน ๑๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท อีกทั้งข้อเท็จจริงหลายประการตามที่จำเลยที่ ๗ กล่าวอ้างก็ปรากฏข้อพิรุธ เช่น ตอบโจทก์ซักถามว่าวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๗ ไปรับเอกสารที่บริษัทจำเลยที่ ๑๐ นำไปเบิกเงินจากบัญชีของจำเลยที่ ๑๒ จำนวน ๓๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท มาซื้อแคชเชียร์เช็คแล้วนำกลับมาส่งให้จำเลยที่ ๑๐ ซึ่งมีที่ตั้งสำนักงานห่างจากธนาคารเพียง ๕๐๐ เมตร หรืออ้างว่าเป็นคนขอให้จำเลยที่ ๑๘ ช่วยซื้อแคชเชียร์เช็คให้จำเลยที่ ๑๐ เนื่องจากจำเลยที่ ๗ ติดงานอื่นกลับไม่ทัน โดยเฉพาะข้ออ้างว่าเป็นผู้รับมอบอำนาจของบริษัทกว้างตงฯ ทำหน้าที่ส่งเอกสาร ได้คำตอบแทนเป็นรายเที่ยว เที่ยวละ ๓๐๐ บาท แต่ไม่เคยพบ Ms.Luo Wensui ผู้แทนของบริษัทกว้างตงฯ ไม่เคยเห็นต้นฉบับหนังสือมอบอำนาจ ไม่รู้ว่าผู้แทนของบริษัทกว้างตงฯ ลงชื่อในหนังสือมอบอำนาจเมื่อใด คณะกรรมการไต่สวนได้ตรวจสอบกับกรมสรรพากรพบว่า จำเลยที่ ๗ ยื่นแบบเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพียง ๒ ปี คือ ปีภาษี ๒๕๕๑ มีเงินได้พึงประเมิน ๑๔๙,๐๐๐ บาท และปีภาษี ๒๕๕๒ มีเงินได้พึงประเมิน ๑๒๘,๘๐๐ บาท ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๓๐ หน้า ๓๙๗๔๐ ถึง ๓๙๗๔๗ และจากการตรวจสอบของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองไม่พบการเดินทางไปต่างประเทศของจำเลยที่ ๗ ตามหนังสือแจ้งผลตรวจสอบข้อมูลการเดินทางเอกสารหมายเลข จ.๑๒๖ หน้า ๓๙๖๕๓ โดยสถานะของจำเลยที่ ๗ จึงไม่น่าเชื่อว่ารัฐวิสาหกิจของมณฑลสาธารณรัฐประชาชนจีนจะแต่งตั้ง

ให้เป็นตัวแทนรับมอบข้าวตามสัญญามูลค่าหลายหมื่นล้านบาท ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า จำเลยที่ ๗ มีฐานะเป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ ตลอดมาจนถึงขณะเกิดเหตุ การที่จำเลยที่ ๗ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้รับมอบอำนาจของบริษัทกว้างตงฯ และทำหน้าที่ซื้อแคชเชียร์เช็คหลายร้อยฉบับคิดเป็นมูลค่าหลายหมื่นล้านบาท นำไปชำระค่าข้าวแสดงว่าจำเลยที่ ๗ เป็นบุคคลที่กลุ่มจำเลยที่ ๑๐ กับพวกไว้วางใจจึงมอบหมายให้เป็นผู้รับมอบอำนาจ อันเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำตั้งแต่ต้น และร่วมอยู่ในแผนงานในการแอบอ้างนำบริษัทกว้างตงฯ มาทำสัญญาซื้อข้าวตามสัญญาฉบับที่ ๑ ถึงฉบับที่ ๓ กับกรมการค้าต่างประเทศโดยมิชอบการกระทำของจำเลยที่ ๗ เป็นความผิดฐานสนับสนุนการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง, ๑๐, ๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ อันเป็นความผิดหลายกรรมแยกตามรายสัญญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ รวม ๓ กระทง ส่วนการทำสัญญาฉบับที่ ๔ ทางใต้สวน ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๗ ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในขั้นตอนการทำสัญญา คงได้ความเพียงว่าจำเลยที่ ๗ เป็นผู้ซื้อแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวตามสัญญาฉบับที่ ๔ จำนวนหนึ่ง การกระทำส่วนนี้เป็นความผิดฐานสนับสนุนการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ อีกกระทงหนึ่ง

ส่วนจำเลยที่ ๘ ได้ความว่าหลังจากบริษัทกว้างตงฯ มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ ถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศแจ้งความประสงค์ขอซื้อข้าวเพียง ๒ วัน ก็มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ ถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศขอนัดหมายเจรจาในวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ โดยระบุในหนังสือว่า ได้แต่งตั้งจำเลยที่ ๘ เป็นผู้ประสานงาน มีการเจรจาวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ และทำสัญญาฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ หลังจากทำสัญญาเพียง ๔ วัน บริษัทกว้างตงฯ มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศแจ้งว่า ได้แต่งตั้งให้จำเลยที่ ๘ เป็นตัวแทนรับมอบอำนาจในการชำระเงิน รับมอบข้าว และจัดการเอกสารต่าง ๆ กับกรมการค้าต่างประเทศ และจำเลยที่ ๘ เป็นผู้ซื้อแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวตามสัญญาฉบับที่ ๑ จำนวนมาก เป็นเงิน ๔,๖๓๙,๓๕๓,๔๑๙.๒๖ บาท ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการได้รับแต่งตั้งให้เป็นตัวแทนผู้รับมอบอำนาจ

ของบริษัทกว้างตงฯ นั้น จำเลยที่ ๘ อ้างว่ารู้จัก นางโจวจิ้ง หรือแซนตี้ เมื่อปี ๒๕๔๔ จากการพบปะกับกลุ่มเพื่อนที่เรียนมหาวิทยาลัยรังสิต ต่อมา นางโจวจิ้ง หรือแซนตี้ มาเป็นกรรมการบริษัทคอนสแตนต์ เอนเนอจี จำกัด ประกอบธุรกิจนำเข้าอุปกรณ์ประหยัดพลังงานจากประเทศญี่ปุ่น และระหว่างปี ๒๕๕๐ ถึง ๒๕๕๔ จำเลยที่ ๘ ได้เข้าร่วมงานในบริษัทดังกล่าวในตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายการตลาดทำหน้าที่ประสานงาน ครั้นเดือนกันยายน ๒๕๕๔ นางโจวจิ้ง หรือแซนตี้ ขอให้จำเลยที่ ๘ ประสานงานรับส่งเอกสารกับหน่วยงานของกระทรวงพาณิชย์โดยได้รับค่าตอบแทนครั้งละ ๒,๐๐๐ บาท ยังได้ความจาก นายสุพจน์ ว่านางอรรวรรณ เป็นกรรมการคนหนึ่งของบริษัทคอนสแตนต์ เอนเนอจี จำกัด ทั้งปรากฏว่า นางอรรวรรณได้เปิดบัญชีธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขารัชดาภิเษก - ห้วยขวาง ระบุในคำขอเปิดบัญชีว่าทำงานที่บริษัทจำเลยที่ ๑๐ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๓๗ หน้า ๔๐๙๕๐ จากพยานหลักฐานข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการที่จำเลยที่ ๘ ได้รับแต่งตั้งเป็นตัวแทนรับมอบอำนาจของบริษัทกว้างตงฯ มีความเกี่ยวข้องกับ นางอรรวรรณ ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลเดียวกับจำเลยที่ ๑๐ อย่างไรก็ดีตามจำเลยที่ ๘ เบิกความยืนยันว่าเป็นผู้รับมอบอำนาจให้บริษัทกว้างตงฯ ถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ สอดคล้องกับบัญชีการรับเข้าที่จัดทำโดยกรมการค้าต่างประเทศ ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๙ ว่า จำเลยที่ ๘ มีหนังสือถึงกรมการค้าต่างประเทศขอรับเข้าครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๕ หลังจากนั้น ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๘ มีหนังสือมาขอรับมอบเข้าอีก แม้จะปรากฏว่าระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๕ ยังมีหนังสือที่จำเลยที่ ๘ มอบอำนาจช่วงให้บุคคลอื่นไปรับเข้าจากคลังต่าง ๆ ตามเอกสารหมายเลข จ.๒ แต่จำเลยที่ ๘ อธิบายว่าเป็นแบบฟอร์มหนังสือมอบอำนาจช่วงที่ตนได้ลงลายมือชื่อไว้ล่วงหน้าซึ่งน่าเชื่อว่าเป็นความจริงเพราะหากจำเลยที่ ๘ ยังทำหน้าที่ผู้รับมอบอำนาจชำระเงินและรับมอบเข้าก็น่าจะปรากฏหลักฐานการรับมอบเข้าและการชำระเงิน ข้อเท็จจริงจากการไต่สวนรับฟังได้ว่า จำเลยที่ ๘ ร่วมอยู่ในขบวนการนำบริษัทกว้างตงฯ มาทำสัญญาซื้อข้าวจากกรมการค้าต่างประเทศตามสัญญาฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ โดยมีขอบ แต่ไม่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องกับการทำสัญญาฉบับที่ ๓ และฉบับที่ ๔ การกระทำของจำเลยที่ ๘ เป็นความผิดฐานสนับสนุนในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง, ๑๐, ๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ เป็นความผิดหลายกรรมแยกตามรายสัญญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ รวม ๒ กระทำ

สำหรับจำเลยที่ ๙ ได้ความว่า บริษัทห่ายหนานฯ มีหนังสือถึงอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ ๒ ฉบับ ลงวันที่ ๕ และ ๖ กันยายน ๒๕๕๕ มีข้อความอย่างเดียวกันแจ้งว่าได้มอบอำนาจให้จำเลยที่ ๙ เป็นตัวแทนรับมอบอำนาจชำระเงิน รับมอบข้าว และดำเนินการเรื่องต่าง ๆ หลังทำสัญญาฉบับที่ ๔ จำเลยที่ ๙ เป็นผู้ซื้อแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าว ๓๓ ฉบับ จำนวนเงิน ๘๔๗,๐๘๘,๔๐๕.๗๐ บาท ข้อเท็จจริงรับฟังได้อีกว่า ระหว่างวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๑ ถึง ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒ จำเลยที่ ๙ เป็นพนักงานรับส่งของและขับรถของบริษัทจำเลยที่ ๑๐ ในเรื่องได้รับแต่งตั้งเป็นตัวแทนของบริษัทห่ายหนานฯ นั้น จำเลยที่ ๙ อ้างว่าหลังจากการเป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ ไปประกอบอาชีพขายอาหาร กับครอบครัวที่เคหะทุ่งสองห้อง แต่ยังรับส่งเอกสารตามที่มีผู้ว่าจ้าง ในเรื่องนี้ได้ความจาก นายโจว เชียงตอง อดีตพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ ว่า จำเลยที่ ๙ ทำหน้าที่เป็นคนขับรถของจำเลยที่ ๑๔ ได้พบจำเลยที่ ๙ ครั้งล่าสุดเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ตอนไปเก็บของที่บริษัทจำเลยที่ ๑๐ ทั้งยังปรากฏว่าวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๓ บริษัทสยามธัญรักษ์ไซโล จำกัด ซึ่งเป็นกิจการในกลุ่มของจำเลยที่ ๑๐ โดยจำเลยที่ ๑๒ ในฐานะกรรมการได้มอบอำนาจให้ นายวรุฒิ โนนทิง ไปยื่นคำขอจดทะเบียนโอนรถตู้ หมายเลขทะเบียน ฮก ๑๘๘๘ กรุงเทพมหานคร ให้จำเลยที่ ๙ ขณะเดียวกันจำเลยที่ ๙ ก็มอบอำนาจให้ นายวรุฒิ ไปยื่นคำขอรับโอนแทน ต่อมาวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓ จำเลยที่ ๙ มอบอำนาจให้ นายวรุฒิ ไปยื่นคำขอต่อกรมการขนส่งทางบก ขอสลับหมายเลขทะเบียนรถตู้คันดังกล่าวกับหมายเลขทะเบียน อล ๗๔๙๐ กรุงเทพมหานคร ของจำเลยที่ ๑๙ และวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๓ จำเลยที่ ๙ มอบอำนาจให้ นายวรุฒิ ไปยื่นคำขอสลับหมายเลขทะเบียนรถตู้ กลับมาใช้หมายเลขทะเบียนเดิม หากจำเลยที่ ๙ ได้พ้นสภาพการเป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ ตามที่อ้าง เหตุใดจึงต้องให้จำเลยที่ ๙ มีชื่อในคู่มือจดทะเบียนแทน ทั้งที่จำเลยที่ ๑๐ มีพนักงานหลายคน นอกจากนี้เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๖ จำเลยที่ ๙ เปิดบัญชีออมทรัพย์ที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขารัชดาภิเษก - ห้วยขวาง ก็ระบุข้อมูลในคำขอเปิดบัญชีว่า ทำงานเป็นลูกจ้างของบริษัทจำเลยที่ ๑๐ ตามรายการธุรกรรมตั้งแต่มีการเปิดบัญชีจนกระทั่งปิดบัญชีในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ จำเลยที่ ๙ ได้ทำรายการโอนเงินระบบบาทเน็ตเข้าบัญชีตนเอง วงเงินโอนสูงตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท จนถึง ๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท รวม ๘ ครั้ง เป็นเงิน ๒๗๐,๐๐๐,๗๐๐ บาท ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๓๗ หน้า ๕๑๒๓๕ ถึง ๕๑๒๔๓ และเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๔ จำเลยที่ ๙ ยังโอนเงินระบบบาทเน็ต เข้าบัญชีของจำเลยที่ ๑๑ ที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขารัชดาภิเษก - ห้วยขวาง จำนวน

๒ รายการ จำนวน ๑๓๘,๔๐๐,๑๐๐ บาท และ ๓๓,๘๐๐,๑๐๐ บาท และโอนเงินระบบบาทเน็ต
เข้าบัญชีของ นางอรวรรณ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขารัชดาภิเษก - ห้วยขวาง เลขบัญชี
๐๙๑ - ๒๔๔๓๖ - ๗ จำนวน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งที่ในระหว่างปี ๒๕๕๖ ถึง ๒๕๕๖ ไม่พบว่า
จำเลยที่ ๙ ได้ยื่นแบบแสดงรายได้เพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามเอกสารหมาย จ.๑๓๒
หน้า ๓๙๗๗๑ ถึง ๓๙๗๗๒ จึงไม่น่าเชื่อว่าธุรกรรมดังกล่าวจะเป็นเงินของจำเลยที่ ๙ เอง นอกจากนี้
ยังได้ความอีกว่าในคดีขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐให้รัฐวิสาหกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีนอีก ๔ สัญญา
ที่อยู่ระหว่างไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีบริษัทคอมปาวด์อินเตอร์เทรด จำกัด โดยจำเลยที่ ๙
ในฐานะกรรมการผู้จัดการเป็นผู้รับมอบอำนาจจากบริษัท Haikou Linangyunlai Cereals and Oil
Trading Co., Ltd. ในการชำระเงินและรับมอบข้าว ตามเอกสารหมาย จ.๔๓๓ ประกอบกับในคดีนี้
บริษัทห่ายหนานฯ มีหนังสือแจ้งอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศว่าได้แต่งตั้งให้จำเลยที่ ๙ เป็นตัวแทน
ผู้รับมอบอำนาจชำระเงินและรับมอบข้าวตั้งแต่วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๕ ก่อนที่บริษัทห่ายหนานฯ
จะลงนามในสัญญากับกรมการค้าต่างประเทศในวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๕ แสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๙
ร่วมอยู่ในขบวนการนำบริษัทห่ายหนานฯ มาทำสัญญาซื้อขายข้าวกับกรมการค้าต่างประเทศตั้งแต่ต้น
การกระทำของจำเลยที่ ๙ เป็นความผิดฐานสนับสนุนการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๑๕๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ
พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง, ๑๐, ๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ นอกจากนี้
ยังได้ความว่าเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๙ ชื่อแคชเชียร์เช็ค ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
สาขาซอยโชคชัย ๔ ไปชำระค่าข้าวตามสัญญาฉบับที่ ๑ ตามเอกสารหมาย จ.๘๑ แต่ในทางไต่สวน
ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๙ มีส่วนร่วมในการนำบริษัทกว้างตงฯ เข้ามาทำสัญญากับกรมการค้าต่างประเทศ
ตามสัญญาฉบับที่ ๑ ถึงฉบับที่ ๓ การที่จำเลยที่ ๙ ชื่อแคชเชียร์เช็คไปชำระค่าข้าวตามสัญญาที่ ๑
เป็นความผิดฐานสนับสนุนเจ้าพนักงานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๑๕๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
มาตรา ๑๒๓/๑ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ อีกกระทงหนึ่ง

ส่วนจำเลยที่ ๑๗ เป็นน้องร่วมบิดามารดาเดียวกับจำเลยที่ ๑๔ และเป็นพนักงานของบริษัทจำเลยที่ ๑๐ ในตำแหน่งผู้จัดการทั่วไปตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ จนถึงปัจจุบัน ขณะจดทะเบียนจัดตั้ง จำเลยที่ ๑๗ ถือหุ้นจำนวน ๕๐ หุ้น ราคาหุ้นละ ๑,๐๐๐ บาท จนกระทั่งเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๗ จำเลยที่ ๑๗ ถือหุ้นเพิ่มอีก ๔,๕๖๐ หุ้น ราคาหุ้นละ ๑,๐๐๐ บาท ต่อมาเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๐ จำเลยที่ ๑๗ โอนหุ้นทั้งหมดให้ นายชนกชนม์ ลีเมเจอร์ พนักงานของจำเลยที่ ๑๐ ครั้งเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ นายชนกชนม์ ได้โอนหุ้นที่ถือทั้งหมดให้จำเลยที่ ๑๑ จำเลยที่ ๑๗ เบิกความตอบคำถามโจทก์ว่า ใช้เงินของบิดาซื้อและชำระค่าหุ้นคิดเป็นมูลค่าหลายล้านบาท แต่กลับอ้างว่า ที่โอนหุ้นให้ นายชนกชนม์ มีข้อตกลงว่าจะได้รับชำระค่าหุ้นเมื่อบริษัทจำเลยที่ ๑๐ มีผลกำไร ทั้งที่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑๐ มีทรัพย์สินเป็นที่ดินและเครื่องจักรมูลค่าหลายพันล้านบาท สามารถชำระหนี้ให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) หลายพันล้านบาทจนหมดสิ้นภายในช่วงระยะเวลาไม่กี่ปี ดังได้วินิจฉัยแล้ว ในเวลาต่อมาเมื่อ นายชนกชนม์ โอนหุ้นไปให้จำเลยที่ ๑๑ ก็ไม่ปรากฏว่ามีการชำระค่าหุ้นให้จำเลยที่ ๑๗ ข้ออ้างจึงขัดต่อเหตุผล น่าเชื่อว่าจำเลยที่ ๑๗ ถือหุ้นดังกล่าวแทนจำเลยที่ ๑๔ เหมือนเช่นจำเลยอื่น ๆ นอกจากนี้ภายหลังการทำสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ จำเลยที่ ๑๗ ได้เปิดบัญชีธนาคารในนามส่วนตัวไว้ใช้ในกิจการของจำเลยที่ ๑๐ หลายบัญชี เช่น วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ เปิดบัญชีธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาซอยโชคชัย ๔ เลขที่ ๑๒๗๒๓๕๘๙๖๘ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เปิดบัญชีที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขารัชดาภิเษก - ห้วยขวาง มีการมอบหมายให้จำเลยที่ ๗ ไปเบิกถอนเงินจากทั้งสองบัญชีไปซื้อแคชเชียร์เช็คนำไปชำระค่าข้าว ตามสัญญาในฟ้องให้แก่กรมการค้าต่างประเทศหลายฉบับเป็นเงินประมาณ ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๙ ได้นำเงินสดไปโอนเงินในระบบบาทเนตผ่านธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เข้าบัญชีส่วนตัวของจำเลยที่ ๑๗ ที่ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน ๑๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๑๗ ตอบคำซักถามโจทก์ถึงธุรกรรมรายการดังกล่าวว่า มาจากจำเลยที่ ๑๐ เบิกเงินของจำเลยที่ ๑๗ ไปใช้แล้วให้จำเลยที่ ๙ โอนกลับคืน แต่ไม่มีการทำหลักฐานการเป็นหนี้ไว้ เมื่อพิเคราะห์ถึงข้อเท็จจริงว่า จำเลยที่ ๑๗ มีความสัมพันธ์เป็นน้องของจำเลยที่ ๑๔ ผู้เป็นเจ้าของกิจการบริษัทจำเลยที่ ๑๐ และทำงานในตำแหน่งผู้จัดการทั่วไป อันเป็นตำแหน่งบริหาร จำเลยที่ ๑๗ ย่อมต้องรู้ความเป็นมาของธุรกรรมต่าง ๆ ของจำเลยที่ ๑๐ เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้ว่าแม้แต่ผู้ประกอบธุรกิจค้าข้าวที่เป็นบุคคลภายนอกยังทราบว่าการซื้อข้าวของรัฐต้องติดต่อ

จำเลยที่ ๑๕ ซึ่งเป็นพนักงานจำเลยที่ ๑๐ แต่อย่างไรก็ตามจากการไต่สวนไม่ปรากฏพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๑๗ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอนการนำบริษัทกว้างตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ เข้ามาทำสัญญาซื้อขายข้าวกับกรมการค้าต่างประเทศ จึงไม่เพียงพอให้รับฟังว่าจำเลยที่ ๑๗ ได้ร่วมสนับสนุนกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ คงฟังได้เพียงว่าจำเลยที่ ๑๗ สนับสนุนจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ถึงที่ ๖ กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ เป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐

สำหรับจำเลยที่ ๑๘ และที่ ๑๙ ได้ความตามบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาระบุถึงข้อเท็จจริงในส่วนของกรกระทำว่า จำเลยที่ ๑๘ มีความเชื่อมโยงกับจำเลยที่ ๑๐ ได้ถอนเงินจากบัญชีของจำเลยที่ ๑๒ และที่ ๑๗ ซึ่งเป็นเงินที่ผู้ประกอบการค้าข้าวในประเทศโอนเข้ามาแล้วนำไปซื้อแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวให้กรมการค้าต่างประเทศ ส่วนจำเลยที่ ๑๙ ได้ส่งจ่ายแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวในนามกรมการค้าต่างประเทศ และบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาอ้างระบุดฐานความผิดอย่างเดียวกันว่าการกระทำของจำเลยที่ ๑๘ และที่ ๑๙ เป็นความผิดฐานสนับสนุนเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่กรมการค้าต่างประเทศ หรือเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต่อมาวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๗ มีการแจ้งข้อกล่าวหาเพิ่มเติมในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ และ ๑๕๑ แต่ไม่ได้มีการแจ้งว่าจำเลยที่ ๑๘ และที่ ๑๙ เกี่ยวข้องกับการนำบริษัทกว้างตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ มาทำสัญญาซื้อขายข้าวกับกรมการค้าต่างประเทศ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ เท่ากับไม่มีการสอบสวนในข้อหาความผิดดังกล่าว โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๑๘ และที่ ๑๙ ในความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ คงมีปัญหาค้างวิญฉัยต่อไปว่า จำเลยที่ ๑๘ และที่ ๑๙ ได้สนับสนุนเจ้าพนักงานกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ ประกอบมาตรา ๘๖ หรือไม่ ข้อเท็จจริงได้ความว่า จำเลยที่ ๑๘ เคยขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนเป็นลูกจ้างของบริษัทเพรซิเดนท อะกรี เทรดตั้ง จำกัด และขึ้นทะเบียนผู้ประกันตน

เป็นลูกจ้างของบริษัทจำเลยที่ ๑๐ ปัจจุบันจำเลยที่ ๑๘ ขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนเป็นลูกจ้างของบริษัทเอ็มไพร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด จำเลยที่ ๑๘ เป็นผู้ซื้อแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวให้กรรมการค้าต่างประเทศ ๕ ฉบับ รวมเป็นเงินประมาณ ๓๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นเงินที่เบิกถอนจากบัญชีของจำเลยที่ ๑๒ และที่ ๑๗ โดยจำเลยที่ ๑๘ ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการไต่สวนเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖ ว่า สาเหตุที่ซื้อแคชเชียร์เช็คทั้ง ๕ ฉบับ เนื่องจากจำเลยที่ ๗ โทรศัพท์ขอร้องให้ไปลงลายมือชื่อซื้อแคชเชียร์เช็คที่ธนาคารโดยแจ้งให้ไปติดต่อพนักงานธนาคาร เมื่อลงลายมือชื่อเสร็จจำเลยที่ ๑๘ เดินทางกลับโดยไม่ได้รับมอบแคชเชียร์เช็คหรือเอกสารใดๆ จากธนาคาร ตามเอกสารหมาย จ.๒๕๙ หน้า ๖๓๑๘๖ ถึง ๖๓๑๘๙ ต่อมาวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗ จำเลยที่ ๑๘ ชี้แจงข้อกล่าวหาเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการไต่สวนว่า จำเลยที่ ๑๘ ได้รับมอบหมายจากจำเลยที่ ๑๐ ไปซื้อแคชเชียร์เช็คทั้ง ๕ ฉบับ เมื่อดำเนินการเสร็จ ได้มอบแคชเชียร์เช็คให้จำเลยที่ ๗ แต่จำเลยที่ ๗ กลับเบิกความตอบคำซักถามของโจทก์ว่า จำเลยที่ ๗ ติดวงงานรับส่งเอกสารที่อื่น ไม่สามารถวนกลับมาซื้อแคชเชียร์เช็คได้ทัน จึงขอให้จำเลยที่ ๑๘ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง ช่วยไปดำเนินการซื้อแคชเชียร์เช็คแทน ยิ่งกว่านั้นตามบันทึกถ้อยคำของจำเลยที่ ๑๘ ระบุว่า ทำงานอยู่ที่บริษัทเอ็มไพร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด เลขที่ ๔๘/๗ ถนนรัชดาภิเษก สอดคล้องกับที่ นายสุพจน์ ศรีงามเมือง เบิกความตอบคำซักถามของทนายจำเลยที่ ๑๘ ว่า บริษัทเอ็มไพร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด มีที่ทำการที่เดียวกับบริษัทจำเลยที่ ๑๐ โดยมี นางสุดา คุณจักร ซึ่งเป็นน้องของจำเลยที่ ๑๔ เป็นกรรมการและผู้ถือหุ้น นายพุทธพร ชิมมณี ผู้ช่วยผู้จัดการธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาซอยโชคชัย ๔ ซึ่งดูแลบัญชีและประสานงานในการทำธุรกรรมของบริษัทจำเลยที่ ๑๐ ยืนยันว่าจำเลยที่ ๑๘ มาทำธุรกรรมในกิจการของจำเลยที่ ๑๐ เป็นประจำ คำเบิกความของ นายพุทธพร ยังสอดคล้องกับรายการธุรกรรมที่ดำเนินการโดยจำเลยที่ ๑๘ ในระหว่างวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ ถึง ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖ จำเลยที่ ๑๘ ผากเงินเข้าบัญชีธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ของจำเลยที่ ๑๒ เลขที่ ๐๙๑ - ๐ - ๒๔๘๖๔ - ๘ จำนวน ๘ ครั้ง รวมเป็นเงิน ๑๓๘,๙๐๐,๘๐๐ บาท และระหว่างวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ ถึง ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๗ จำเลยที่ ๑๘ ผากเงินเข้าบัญชีธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ของจำเลยที่ ๑๑ เลขที่ ๐๙๑ - ๐ - ๒๖๔๑๕ - ๕ จำนวน ๒๑ ครั้ง บางครั้งผากด้วยยอดเงินสูงถึง ๒๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๙๑๘,๒๙๒,๑๐๐ บาท ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า จำเลยที่ ๑๘ เป็นพนักงานของบริษัทจำเลยที่ ๑๐ จากวงเงินของธุรกรรมทางการเงินดังกล่าวแสดงว่าได้รับความไว้วางใจสูง ข้อที่ต่อสู้ว่าจำเลยที่ ๑๘ ได้ลาออก

จากการเป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ จึงรับฟังไม่ได้ การกระทำของจำเลยที่ ๑๘ เป็นความผิดฐานสนับสนุนจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ถึงที่ ๖ กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ เป็นกรรมเดียว เป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐

กรณีจำเลยที่ ๑๙ ได้ความว่าประกอบอาชีพรับราชการเป็นแพทย์ประจำโรงพยาบาลรามาริบัติ และเปิดคลินิกชื่อยศการสหคลินิก เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ จำเลยที่ ๗ นำเช็คธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขารามาริบัติ ส่งจ่ายโดยจำเลยที่ ๑๙ จำนวนเงิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท รวมกับ เงินสดอื่นอีก ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ไปซื้อแคชเชียร์เช็คที่ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขารามาริบัติ นำไปชำระค่าข้าวให้กรรมการค้าต่างประเทศตามสัญญาฉบับที่ ๑ จำเลยที่ ๑๙ เบิกความถึงเช็คที่ตนส่งจ่ายว่า จำเลยที่ ๑๑ ในฐานะเป็นคนใช้ที่เคยมาขอคำปรึกษาทางการแพทย์ที่คลินิกมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ ได้ขอยืมเงิน ๒ ครั้ง ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔ จำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ จำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท การกู้ยืมในครั้งที่ ๒ จำเลยที่ ๑๙ ได้ส่งจ่ายเช็ค ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ใส่ซองปิดผนึกฝากไว้ที่เคาน์เตอร์แผนกโสต ศอ นาสิก จำเลยที่ ๑๙ ไม่รู้จักจำเลยที่ ๗ และไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการซื้อแคชเชียร์เช็ค หลังจากกู้ยืมครั้งที่ ๒ ไปเพียง ๒ วัน จำเลยที่ ๑๑ ได้คืนเงินที่กู้ยืมไปทั้ง ๒ ครั้ง รวม ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท โอนเข้าบัญชีของจำเลยที่ ๑๙ ตามเอกสารหมายเลข ล.๒๔๘ เห็นว่า จำเลยที่ ๑๑ เป็นเพียงพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ แม้จำเลยที่ ๑๑ เป็นกรรมการผู้จัดการของจำเลยที่ ๑๐ และถือหุ้นจำนวนมาก แต่เป็นการถือหุ้นแทนจำเลยที่ ๑๔ จึงไม่น่าเชื่อว่าจำเลยที่ ๑๙ จะให้จำเลยที่ ๑๑ กู้ยืมเงินจำนวนมาก แต่ไม่มีการทำสัญญาหรือวางหลักประกันใด ๆ และที่อ้างว่าได้มีการชำระคืนพร้อมกับหนี้กู้ยืมครั้งแรกรวม ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามเอกสารหมายเลข ล.๒๔๘ นั้น ก็เป็นเพียงรายการเดินสะพัดทางบัญชีของจำเลยที่ ๑๙ แต่ไม่มีหลักฐานที่แสดงว่าเงินโอนมาจากบัญชี ของจำเลยที่ ๑๑ จริงหรือไม่ จึงไม่สมเหตุผล ไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงที่ได้ความ จากทางใต้สวนไม่พบว่าจำเลยที่ ๑๙ เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของจำเลยที่ ๑๐ หรือมีธุรกรรมใด ๆ กับบริษัทในกลุ่มของจำเลยที่ ๑๐ หรือพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ แม้จะปรากฏว่าจำเลยที่ ๑๙ มีความสัมพันธ์ ทางเครือญาติกับจำเลยที่ ๑๔ โดย นางสาวดา ภริยาของจำเลยที่ ๑๙ เป็นน้องของจำเลยที่ ๑๔ และ นางสาวดา

เคยเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ในบริษัทจำเลยที่ ๑๐ แต่ลำพังพยานหลักฐานดังกล่าวยังไม่เพียงพอให้รับฟังได้ว่า จำเลยที่ ๑๙ ได้ร่วมกระทำความผิดตามฟ้อง

สำหรับจำเลยที่ ๒๐ และที่ ๒๑ ได้ความว่า จำเลยที่ ๒๐ จัดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๕ มีที่ตั้งสำนักงานที่เดียวกับบริษัทจำเลยที่ ๑๐ ขณะจดทะเบียนจนถึงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๗ มีจำเลยที่ ๒๑ ซึ่งเป็นบุตรของจำเลยที่ ๑๔ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงนามแต่ผู้เดียว ข้อเท็จจริงได้ความจากบันทึกถ้อยคำของ นางสาวกันเกรา วรชาติกุล ผู้จัดการธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขารัชดาภิเษก - ห้วยขวาง ว่า เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ จำเลยที่ ๗ ซื้อแคชเชียร์เช็ค จำนวน ๗๓๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยถอนเงินจากบัญชีธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขารัชดาภิเษก - ห้วยขวาง ของจำเลยที่ ๒๐ เลขที่ ๐๙๑-๐-๒๕๔๔๑-๙ จำนวน ๗๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนเงินอีก ๓๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท ถอนจากบัญชีของจำเลยที่ ๑๒ และจำเลยที่ ๑๕ ปรากฏต่อมาว่าจำเลยที่ ๗ ได้นำแคชเชียร์เช็ค ฉบับดังกล่าวไปชำระค่าข้าวตามสัญญาฉบับที่ ๒ ให้กรมการค้าต่างประเทศ ตามเอกสารหมายเลข จ.๙๒ แผ่นที่ ๑๑๔๐๔ และยังได้ความจากการไต่สวนอีกว่า เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๖ จำเลยที่ ๗ ซื้อแคชเชียร์เช็คธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาซอยโชคชัย ๔ จำนวนเงิน ๓๙๖,๐๐๐,๐๐๐ บาทเศษ นำไปชำระค่าข้าวให้กรมการค้าต่างประเทศ โดยเงินที่ใช้ซื้อแคชเชียร์เช็คส่วนหนึ่งเป็นเงินของจำเลยที่ ๒๑ ที่ถอนจากบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาซอยโชคชัย ๔ เลขที่ ๑๒๗ - ๒ - ๓๖๕๒๓ - ๒ จำนวน ๒๘๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามใบคำขอถอนเงิน เอกสารหมายเลข จ.๘๔ แผ่นที่ ๙๗๐๔ และวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๖ จำเลยที่ ๗ ซื้อแคชเชียร์เช็คอีก ๒ ฉบับ จำนวนเงิน ๑๔๖,๕๐๐,๐๐๐ บาท และ ๑๔๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท โดยเงินที่ถอนมาจากบัญชีของจำเลยที่ ๒๐ นำไปชำระค่าข้าวให้กรมการค้าต่างประเทศที่มี Hainan Land Reclamation Commerce and Trade Group Co., Ltd. เป็นคู่สัญญา ในเรื่องนี้จำเลยที่ ๒๑ เบิกความว่า ไม่รู้จักจำเลยที่ ๗ และไม่ได้เกี่ยวข้องกับ การซื้อแคชเชียร์เช็ค ๗๓๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนเงินจำนวน ๗๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ที่ถอนจากบัญชีของจำเลยที่ ๒๐ ได้นำไปคืนเงินกู้แก่จำเลยที่ ๑๐ ตามเอกสารหลักฐานบัญชีเดินสะพัด และหลักฐานการรับชำระหนี้เอกสารหมายเลข ล.๕๐๔ และ ล.๕๐๕ เห็นว่า จำเลยที่ ๗ เป็นพนักงานของบริษัทจำเลยที่ ๑๐ ซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่เดียวกับจำเลยที่ ๒๐ ข้อที่จำเลยที่ ๒๑ อ้างว่าไม่รู้จัก จำเลยที่ ๗ ไม่น่าเชื่อ ส่วนหลักฐานการรับคืนเงินกู้เป็นเอกสารที่จำเลยที่ ๑๐ จัดทำขึ้นเอง เมื่อไม่มี

หลักฐานอื่นมาประกอบย่อมมีน้ำหนักน้อย สำหรับข้อที่อ้างว่าถอนเงินจากบัญชี ๒๘๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ไปซื้อกองทุน ๑๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามคำสั่งซื้อหน่วยลงทุน เอกสารหมายเลข ล.๗๔๘ และชำระ เงินกู้ยืมให้จำเลยที่ ๑๐ จำนวน ๑๗๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามใบเสร็จรับเงิน เอกสารหมายเลข ล.๗๔๙ ก็ไม่มีเอกสารทางบัญชีอื่นมาสนับสนุนเช่นกัน ประกอบกับข้อนำสืบที่ว่าจำเลยที่ ๒๑ กับจำเลยที่ ๑๐ ได้ทำสัญญากู้ ซึ่งมีวงเงินกู้ ๗,๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อจำเลยที่ ๒๐ ต้องการใช้เงิน จำเลยที่ ๒๑ จะยื่นคำขอเบิกเงินเป็นคราว ๆ โดยจำเลยที่ ๑๐ ใช้เวลาพิจารณาอนุมัติประมาณ ๑ เดือน ก็จะโอนเข้าบัญชีของจำเลยที่ ๒๑ แล้วจำเลยที่ ๒๑ จะออกตัวสัญญาใช้เงินให้จำเลยที่ ๒๐ ไว้เป็นหลักฐาน ที่ผ่านมามีเคยกู้ยืมเงินจากจำเลยที่ ๑๐ หลายครั้ง ตามเอกสารหมายเลข ล.๕๐๒ ถึง ๕๐๔ เห็นว่า ขณะจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ ๒๐ นั้น มีหุ้นทั้งหมด ๒๒,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น ผู้ถือหุ้นประกอบด้วย จำเลยที่ ๒๑ จำนวน ๖,๖๐๐,๐๐๐ หุ้น นายสรวิศ จันทร์สกุลพร จำนวน ๖,๖๐๐,๐๐๐ หุ้น นางกิ่งแก้ว ลิ้มปิสุข จำนวน ๘,๘๐๐,๐๐๐ หุ้น ผู้ถือหุ้นทั้งหมดล้วนแต่เป็นบุคคลในครอบครัว ของจำเลยที่ ๑๔ บริษัทจำเลยที่ ๒๐ จึงมีสถานะเป็นกิจการในกลุ่มของจำเลยที่ ๑๐ เท่านั้น ทั้งสัญญา กู้ระหว่างจำเลยที่ ๒๐ กับจำเลยที่ ๑๐ ทำขึ้นในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๕ อันเป็นวันจดทะเบียน จัดตั้งบริษัทจำเลยที่ ๒๐ นั้นเอง จึงไม่น่าเชื่อว่าบริษัททั้งสองจะมีการกู้ยืมเงินกันจริง ดังเห็นได้ว่าวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของจำเลยที่ ๑๗ ที่เปิดไว้ใช้ในกิจการของจำเลยที่ ๑๐ มีรายการธนาคารหักเงินออกจากบัญชี เพื่อชำระเงินเดือนพนักงานของจำเลยที่ ๒๐ จำนวน ๘๔๕,๕๔๖ บาท ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๓๗ หน้า ๕๑๒๔๗ แม้จำเลยที่ ๒๐ จดทะเบียนจัดตั้งภายหลังจากมีการทำ สัญญาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ แต่เงินที่ถอนจากบัญชีของจำเลยที่ ๒๐ ถูกนำไปซื้อแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวตามสัญญาฉบับที่ ๒ ในคดีนี้ อีกส่วนหนึ่งถูกถอนไปชำระค่าข้าว ตามสัญญาซื้อขายข้าวระหว่างกรมการค้าต่างประเทศกับรัฐวิสาหกิจมณฑลของสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่อยู่ระหว่างการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างจำเลยที่ ๒๑ กับจำเลยที่ ๑๔ ซึ่งเป็นบุตรกับบิดา ประกอบกับความเชื่อมโยงทางธุรกรรมการเงินระหว่างกันของทั้งสองบริษัท เชื่อว่าจำเลยที่ ๒๐ และที่ ๒๑ ทราบว่าการซื้อขายข้าวระหว่างกรมการค้าต่างประเทศกับรัฐวิสาหกิจ มณฑลของสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การที่จำเลยที่ ๒๑ ถอนเงินจากบัญชี ของจำเลยที่ ๒๐ ไปซื้อแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวให้กรมการค้าต่างประเทศ จึงเป็นความผิดฐานสนับสนุน

เจ้าพนักงานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ เป็นความผิดกระทงเดียว สำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ความว่าจำเลยที่ ๒๐ จดทะเบียนจัดตั้งภายหลังทำสัญญาฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ แล้ว ส่วนการทำสัญญาฉบับที่ ๓ และฉบับที่ ๔ นั้น ในทางไต่สวนไม่ปรากฏหลักฐานว่าจำเลยที่ ๒๐ และที่ ๒๑ ได้เข้าไปเกี่ยวข้องด้วย จึงไม่มีความผิดในส่วนนี้

มีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปอีกว่า จำเลยที่ ๒๒ ถึงที่ ๒๘ ร่วมกันซื้อและรับมอบข้าวตามสัญญาทั้งสี่ฉบับโดยรู้อยู่แล้วว่ามีกรทุจริตนำข้าวที่แอบอ้างทำสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐมาขายให้อันเป็นการสนับสนุนจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ถึงที่ ๖ กระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่จัดการทรัพย์สินใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตหรือไม่ ข้อเท็จจริงได้ความจากการไต่สวนว่า จำเลยที่ ๒๒ โดยจำเลยที่ ๒๓ นำแคชเชียร์เช็ค ๔ ฉบับ สั่งจ่ายกรมการค้าต่างประเทศมาซื้อและรับมอบข้าวในโครงการรับจำนำของรัฐจากคลังสินค้าที่องค์การคลังสินค้าเช่าจากจำเลยที่ ๒๒ คือ แคชเชียร์เช็คธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๕ จำนวนเงิน ๔๒๔,๗๓๔,๕๔๐.๔๘ บาท รับมอบข้าวหอมมะลิ ๑๐๐ เพอร์เซ็นต์ ชั้น ๒ นาปี ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ ปริมาณ ๑๔,๗๔๗.๗๓ ตัน ราคาตันละ ๒๘,๘๐๐ บาท ตามใบส่งสินค้า/ใบแจ้งหนี้ ใบกำกับภาษี เอกสารหมาย จ.๘๓๒ แคชเชียร์เช็คธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ จำนวนเงิน ๓๕,๙๒๐,๒๗๙.๐๓ บาท รับมอบข้าวขาว ๕ เพอร์เซ็นต์ นาปรัง ปีการผลิต ๒๕๕๕ ปริมาณ ๒,๒๐๓.๗๐ ตัน ราคาตันละ ๑๖,๓๐๐ บาท ตามใบส่งสินค้า/ใบแจ้งหนี้ ใบกำกับภาษี เอกสารหมาย จ.๘๓๒ หน้า ๗๑๖๔๑ แคชเชียร์เช็คธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ จำนวนเงิน ๖,๒๗๕,๘๐๒ บาท รับมอบต้นข้าวเหนียวขาว ๑๐ เพอร์เซ็นต์ นาปรัง ปีการผลิต ๒๕๕๕ ปริมาณ ๓๔๒.๙๔ ตัน ราคาตันละ ๑๘,๓๐๐ บาท ตามหนังสือมอบอำนาจเอกสารหมาย จ.๘๓๒ และแคชเชียร์เช็คธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ จำนวนเงิน ๑,๗๕๕,๙๘๑ บาท รับมอบปลายข้าวเหนียวเอวัน นาปรัง ปีการผลิต ๒๕๕๕ ปริมาณ ๑๑๔.๗๗ ตัน ราคาตันละ ๑๕,๓๐๐ บาท ตามใบส่งสินค้า/ใบแจ้งหนี้ ใบกำกับภาษีเอกสารหมาย จ.๘๓๒

หน้า ๗๑๖๔๓ ส่วนจำเลยที่ ๒๔ โดยจำเลยที่ ๒๓ นำแคชเชียร์เช็คธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) จำนวน ๒ ฉบับ สั่งจ่ายกรมการค้าต่างประเทศ และรับมอบข้าวในโครงการรับจํานำของรัฐในคลังสินค้า ที่องค์การคลังสินค้าเช่าจากจำเลยที่ ๒๒ คือ แคชเชียร์เช็ค ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๕ จำนวนเงิน ๓๖๐,๑๖๕,๐๒๒.๓๕ บาท รับมอบข้าวขาว ๕ เปอร์เซนต์ นาปรัง ปีการผลิต ๒๕๕๕ ปริมาณ ๑๗,๗๙๖.๕๓๑ ตัน มูลค่า ๒๙๐,๐๘๓,๔๖๕.๐๘ บาท ราคาตันละ ๑๖,๓๐๐ บาท ตามใบส่งสินค้า/ใบแจ้งหนี้ ใบกำกับภาษี เอกสารหมายเลข จ.๘๓๔ หน้า ๗๒๒๐๓ ซื้อและรับมอบปลายข้าวขาว เอวันเลิศ นาปรัง ปีการผลิต ๒๕๕๕ ปริมาณ ๔,๕๘๐.๔๙ ตัน มูลค่า ๗๐,๐๘๑,๕๕๗.๒๗ บาท ราคาตันละ ๑๕,๓๐๐ บาท ตามใบส่งสินค้า/ใบแจ้งหนี้ ใบกำกับภาษีเอกสารหมายเลข จ.๘๓๔ หน้า ๗๒๒๐๕ และแคชเชียร์เช็ค ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๕ จำนวนเงิน ๘,๖๔๒,๙๒๗.๒๑ บาท ซื้อและรับมอบข้าวหอมมะลิ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ชั้น ๒ นาปี ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ ปริมาณ ๑๖๒.๓๖ ตัน มูลค่า ๔,๖๕๗,๙๖๘ บาท ราคาตันละ ๒๘,๘๐๐ บาท ตามใบส่งสินค้า/ใบแจ้งหนี้ ใบกำกับภาษีเอกสารหมายเลข จ.๘๓๔ หน้า ๗๒๒๑๕ และ ๗๒๒๑๖ ซื้อและรับมอบข้าวตามสัญญาฉบับที่ ๓ ชนิดข้าวขาว ๕ เปอร์เซนต์ นาปรัง ปีการผลิต ๒๕๕๕ ปริมาณ ๑๙๖.๐๓ ตัน มูลค่า ๓,๑๙๕,๓๕๔.๒๐ บาท ราคาตันละ ๑๖,๓๐๐ บาท และชนิดปลายข้าวขาวเอวันเลิศ นาปรัง ปีการผลิต ๒๕๕๕ ปริมาณ ๕๐.๔๓ ตัน มูลค่า ๗๗๑,๖๐๕.๐๑ บาท ราคาตันละ ๑๕,๓๐๐ บาท ตามใบส่งสินค้า/ใบแจ้งหนี้ ใบกำกับภาษี เอกสารหมายเลข จ.๘๓๔ หน้า ๗๒๒๑๑ ถึง ๗๒๒๑๔ โดยจำเลยที่ ๒๒ และที่ ๒๔ มอบให้ นายอุทาน ภาคแก้ว เป็นผู้รับมอบข้าวจากคลังเกียรติเฉลิมชัย (หลัง ๑) คลังวิรัตน์ชนก (หลัง ๑/๑) คลังเคทีพีโซโล (หลัง ๖) คลังห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงสีไฟทวีศักดิ์ คลังโรงสีข้าวธัญญานคร คลังโรงสีข้าว ป.ณัฐพล (หลัง ๓/๑) คลังปรีชาพาณิชย์ (หลัง ๓ และ ๔) คลังทรัพย์ไพบุลย์ (หลัง ๑) คลังบริษัทผลเกษตรไทย จำกัด (หลัง ๒) ส่วนจำเลยที่ ๒๕ และที่ ๒๖ ได้ความว่า จำเลยที่ ๒๕ ซื้อแคชเชียร์เช็คธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕ จำนวนเงิน ๖๕,๙๔๓,๐๘๕.๕๐ บาท สั่งจ่าย กรมการค้าต่างประเทศ ซื้อและได้รับมอบข้าวหอมมะลิ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ชั้น ๒ ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ ปริมาณ ๒,๒๗๓.๘๙๙ ตัน ราคาตันละ ๒๙,๐๐๐ บาท ที่เก็บรักษาอยู่ในคลังสินค้าที่องค์การตลาด เพื่อเกษตรกรเช่าจากบริษัทชัยมงคลรุ่งเรืองการเกษตร จำกัด ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๑๑ หน้า ๓๖๙๐๒ ถึง ๓๖๙๑๕ และ ๓๖๙๒๖ ถึง ๓๖๙๓๐ โดยเบิกข้าวจากคลังสินค้าห้างหุ้นส่วนจำกัด จิวฮั่วฮวดมอเตอร์ คลังห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงสีแก้วสว่าง และคลังพรกฤษณะ หลัง ๒ สำหรับจำเลยที่ ๒๗ และที่ ๒๘

ได้ความว่า ใช้แคชเชียร์เช็คธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๖ จำนวนเงิน ๑๖๕,๑๐๐,๐๐๐ บาท ที่ส่งจ่ายกรมการค้าต่างประเทศ ซื้อและได้รับมอบข้าวขาว ๕ เปอร์เซ็นต์ ปีการผลิต ๒๕๕๒ ปริมาณ ๑๒,๗๐๐ ตัน ราคาตันละ ๑๓,๐๐๐ บาท ซึ่งเก็บรักษาอยู่ในคลังสินค้า บางม่วง (หลัง ๑) ปริมาณ ๓,๒๐๐ ตัน และในคลังสินค้าลาดยาว (หลัง ๕/๒) ปริมาณ ๙,๕๐๐ ตัน ตามเอกสารหมายเลข ล.๖๘๐ เห็นว่า จำเลยที่ ๒๒ ถึงที่ ๒๖ เป็นผู้ประกอบธุรกิจค้าข้าวและนำคลังสินค้าของตนให้ห้องการค้าคลังสินค้าหรือองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรเช่าเก็บข้าวสารในโครงการรับจำนำข้าวเปลือก และด้วยเหตุที่โครงการรับจำนำข้าวเปลือกกำหนดราคารับจำนำสูงกว่าราคาท้องตลาดมาก เกษตรกรนำข้าวเปลือกเข้าในโครงการรับจำนำเกือบทั้งหมด ทำให้ข้าวเปลือกในท้องตลาดขาดแคลน ทั้งกระทรวงพาณิชย์ ไม่เปิดประมูลขายข้าวให้แก่ผู้ประกอบการค้าข้าวในประเทศอย่างเพียงพอ ทำให้ผู้ประกอบการค้าข้าวต่างประสบปัญหาไม่มีข้าวเพียงพอแก่การทำธุรกิจให้ดำรงอยู่ได้ การที่จำเลยที่ ๒๒ ถึงที่ ๒๘ หาแหล่งซื้อข้าวสำหรับส่งออกให้ลูกค้าของตน ก็เป็นปกติวิสัยของการดำเนินธุรกิจ แม้ได้ความจากการไต่สวนว่า ในขณะเกิดเหตุเป็นที่ทราบกันดีในกลุ่มผู้ประกอบการค้าข้าวว่าหากต้องการซื้อข้าวจะต้องติดต่อผ่าน นายโจ หรือจำเลยที่ ๑๕ ซึ่งเป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑๐ และยอมทราบดีว่าการซื้อขายข้าวในคลังของรัฐ มีระเบียบกำหนดขั้นตอนและการปฏิบัติอย่างเป็นแบบแผน อีกทั้งวิธีการและขั้นตอนการซื้อข้าวของจำเลยที่ ๒๒ ถึงที่ ๒๘ มีรูปแบบการซื้อขายเริ่มจากได้รับการติดต่อจากจำเลยที่ ๑๕ เมื่อสามารถตกลงกันได้ก็จะซื้อแคชเชียร์เช็คส่งจ่ายกรมการค้าต่างประเทศนำไปมอบให้จำเลยที่ ๑๕ โดยไม่มีการทำสัญญาซื้อขายและไม่มีการวางประกันก็ตาม แต่เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานใดที่เชื่อมโยงให้เห็นว่า จำเลยที่ ๒๒ ถึงที่ ๒๘ มีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทุจริตในขั้นตอนของการแอบอ้างนำรัฐวิสาหกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีนมาทำสัญญาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ จำเลยที่ ๒๒ ถึงที่ ๒๘ คงพิจารณาเพียงว่าเมื่อซื้อข้าวแล้วจะได้รับมอบข้าวตามที่ตกลงหรือไม่ ประกอบกับการเสนอขายข้าวโดยมีเงื่อนไขการชำระค่าข้าวให้ผู้ซื้อส่งจ่ายแคชเชียร์เช็คแก่กรมการค้าต่างประเทศซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการระบายข้าวของรัฐ ยิ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่จำเลยที่ ๒๒ ถึงที่ ๒๘ ว่า เป็นข้าวที่ขายโดยกรมการค้าต่างประเทศ ทั้งปรากฏข้อเท็จจริงว่า ข้าวที่ซื้อขายไปนั้นยังต้องมีขั้นตอนการนำไปปรับปรุงก่อนนำออกขาย ซึ่งความในข้อนี้ฝ่ายจำเลยได้นำสืบว่า ยังต้องมีค่าใช้จ่ายในการปรับปรุง ซึ่งทำให้ราคาซื้อขายใกล้เคียงกับราคาตลาด ถ้าพยานหลักฐานที่ได้ความจากการไต่สวนยังไม่เพียงพอให้รับฟังได้ว่า

จำเลยที่ ๒๒ ถึงที่ ๒๘ ได้ร่วมหรือให้การสนับสนุนจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ถึงที่ ๖ กระทำความผิดตามฟ้อง

ปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปในคดีส่วนแพ่งว่า จำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๑๕ ที่ ๑๗ ที่ ๑๘ และที่ ๒๐ ถึงที่ ๒๑ ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ร้องทั้งห้า หรือไม่ เพียงใด โดยมีปัญหาข้อกฎหมายต้องวินิจฉัยประการแรกว่า ผู้ร้องทั้งห้ามีอำนาจยื่นคำร้องหรือไม่ ในปัญหานี้จำเลยที่ ๑๑ ถึงที่ ๑๓ ที่ ๑๗ ให้การต่อสู้ว่า ผู้ร้องทั้งห้าไม่ได้รับความเสียหายเพราะการขายข้าวให้บริษัทกว้างตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล เห็นว่า ค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกมาจากหลายส่วน กล่าวคือ วงเงินที่ใช้ในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกส่วนหนึ่งมาจากเงินสภาพคล่องส่วนเกินของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) อีกส่วนหนึ่งมาจากการให้ ธ.ก.ส.กู้ยืมจากสถาบันการเงินโดยกระทรวงการคลังค้ำประกัน ซึ่งวงเงินหมุนเวียนที่ใช้รับจำนำดังกล่าวในที่สุดรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบโดยกระทรวงการคลังไปตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีมาชดใช้คืนแก่ ธ.ก.ส. ส่วนค่าใช้จ่ายที่จ่ายขาด เช่น ค่าเช่าโกดัง ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าดอกเบี้ย ฯลฯ มาจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้น ๆ ในการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยผู้ร้องที่ ๑ มีหน้าที่ระบายข้าว ผู้ร้องที่ ๒ และที่ ๓ มีหน้าที่เป็นหน่วยรับจำนำข้าวเปลือกและออกใบประทวนให้เกษตรกร ตลอดจนการเก็บรักษาข้าว ส่วนผู้ร้องที่ ๔ มีอำนาจหน้าที่กำหนดแผนงานและวงเงินรับจำนำเสนอ กษช. พิจารณาให้ความเห็นชอบ ผู้ร้องที่ ๑ ถึงที่ ๔ ไม่มีส่วนต้องรับผิดชอบหรือมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับความเสียหายหรือผลขาดทุนจากโครงการ แต่อย่างใด ผู้ร้องที่ ๑ ถึงที่ ๔ จึงไม่ใช่ผู้เสียหาย ไม่มีอำนาจยื่นคำร้อง กรณีไม่จำต้องวินิจฉัยว่า ผู้ร้องที่ ๑ ถึงที่ ๔ มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดหรือไม่ สำหรับอำนาจและหน้าที่ของผู้ร้องที่ ๕ ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๐ บัญญัติให้กระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเงิน การคลังแผ่นดิน ทรัพย์สินของแผ่นดิน การบริหารหนี้สาธารณะ ฯลฯ โดยผู้ร้องที่ ๕ มีหน้าที่ตั้งงบประมาณประจำปีเพื่อชดใช้ค่าเสียหายหรือผลขาดทุนจากการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ดังนั้น การที่จำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๑๕ ที่ ๑๗ ที่ ๑๘ ที่ ๒๐ และที่ ๒๑ สนับสนุนการกระทำความผิดของเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่นำข้าวของรัฐออกขายในราคาต่ำกว่าตลาดย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่องบประมาณแผ่นดินอันเป็นอำนาจและหน้าที่โดยตรงของผู้ร้องที่ ๕ ที่ต้องตั้งงบประมาณมาชดเชยความเสียหายจากการทำละเมิดของจำเลยดังกล่าว ผู้ร้องที่ ๕ ย่อมมีอำนาจยื่นคำร้องขอเรียกค่าสินไหมทดแทนได้

จำเลยที่ ๑๑ และที่ ๑๒ ให้การต่อสู้ในปัญหาข้อกฎหมายประการต่อมาว่า ผู้ร้องทั้งห้าไม่ได้ยื่นคำร้องก่อนวันนัดสืบพยานนัดแรกตามที่กฎหมายกำหนด เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ วรรคสอง กำหนดให้ผู้เสียหายต้องยื่นคำร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนก่อนเริ่มสืบพยาน ซึ่งย่อมหมายถึงวันที่มีการสืบพยานจริง ๆ คดีนี้ผู้เสียหายยื่นคำร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙ ก่อนมีการไต่สวนพยานนัดแรกในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ จึงเป็นการยื่นคำร้องภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด

จำเลยที่ ๘ ถึงที่ ๑๐ ที่ ๑๔ ที่ ๑๗ ที่ ๒๐ และที่ ๒๑ ให้การต่อสู้อีกว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ วรรคสอง กำหนดว่าการยื่นคำร้องขอเรียกค่าสินไหมทดแทนถือเป็นคำฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๘ วรรคสอง บัญญัติว่า ในกรณีไม่มีข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้สำหรับคดีอาญา และให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้สำหรับคดีกล่าวหาว่า ร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติเท่านั้น ดังนั้นศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงไม่สามารถนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งไปใช้ในคดีอาญาดังเช่นคดีนี้ และผู้ร้องทั้งห้าไม่มีสิทธิยื่นคำร้องเรียกค่าสินไหมทดแทน เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๘ วรรคสอง บัญญัติว่า กรณีไม่มีข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม เมื่อคดีนี้เป็นคดีอาญาย่อมสามารถนำมาตรา ๔๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องเกี่ยวกับการยื่นคำร้องขอเรียกค่าสินไหมทดแทนมาใช้บังคับได้ ทั้งมาตรา ๔๔/๑ วรรคสอง ได้กำหนดสถานะคำร้องขอเรียกค่าสินไหมทดแทนเป็นคำฟ้องคดีแพ่ง และมาตรา ๔๗ บัญญัติว่า คำพิพากษาคดีส่วนแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบของบุคคลในทางแพ่ง ดังนั้นผู้ร้องที่ ๕ จึงมีอำนาจยื่นคำร้องและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษา

จำเลยที่ ๗ ที่ ๑๐ ถึงที่ ๑๓ ที่ ๑๗ ที่ ๒๐ และที่ ๒๑ ให้การต่อสู้ในประการต่อมาว่า คำร้องของผู้ร้องทั้งห้าขาดอายุความ เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๑ วรรคสอง บัญญัติว่า ถ้าคดีอาญาใดได้ฟ้องต่อศาลและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลด้วยแล้วอายุความ

ซึ่งผู้เสียหายที่จะฟ้องคดีแพ่งย่อมสะดวกหยุดลงตามมาตรา ๙๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และความผิดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีอัตราโทษขั้นสูงถึงจำคุกตลอดชีวิต อายุความคดีส่วนแพ่งจึงมีกำหนดยี่สิบปีเท่ากับอายุความคดีอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๑) โจทก์ยื่นคำฟ้องคดีหมายเลขดำที่ อม. ๒๕/๒๕๕๘ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๘ ย่อมมีผลทำให้อายุความสำหรับฟ้องคดีแพ่งสะดวกหยุดลงและตามคำฟ้องบรรยายว่าเหตุเกิดระหว่างปี ๒๕๕๔ ถึง ๒๕๕๕ เมื่อนับถึงวันฟ้องคดีอาญายังไม่เกินยี่สิบปี การที่ผู้ร้องที่ ๕ ยื่นคำร้องในระหว่างพิจารณาคดีอาญาคดีของผู้ร้องที่ ๕ จึงไม่ขาดอายุความ

จำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๙ และที่ ๑๔ ให้การต่อสู้อีกประการหนึ่งว่า ผู้ร้องทั้งห้ากล่าวอ้างว่าจำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๙ และที่ ๑๔ กระทำผิดกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับอันเป็นการละเมิดต่อผู้ร้องทั้งห้าซึ่งล้วนแต่เป็นหน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหาย อันเป็นข้อพิพาทระหว่างรัฐกับเอกชน คดีจึงอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง เห็นว่า การโต้แย้งเรื่องเขตอำนาจศาลจะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๐ จะต้องยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก่อนวันสี่พฤษภาคมเพื่อให้ศาลทำความเห็นส่งไปให้อีกศาลหนึ่งพิจารณา แต่จำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๙ และที่ ๑๔ มิได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด ขัดต่อสู้เรื่องเขตอำนาจศาลจึงไม่อาจรับฟังได้

สำหรับข้อต่อสู้ของจำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๑๕ ที่ ๑๗ ที่ ๒๐ และที่ ๒๑ ว่า คำร้องของผู้ร้องทั้งห้าเคลือบคลุมนั้น เห็นว่า แม้คำร้องขอเรียกค่าสินไหมทดแทนจะมีสถานะเป็นคำฟ้องในคดีแพ่ง แต่ในการดำเนินคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใช้ระบบไต่สวน การพิจารณาคดีในระบบไต่สวน ศาลมีอำนาจในการค้นหาความจริงเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายหรือไม่ เพียงใด คู่ความจึงไม่อาจยกข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับวิธีพิจารณาขึ้นต่อสู้เพื่อเป็นเหตุให้ศาลยกฟ้องได้

ปัญหาต้องวินิจฉัยว่าจำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๑๕ ที่ ๑๗ ที่ ๑๘ ที่ ๒๐ และที่ ๒๑ ต้องรับผิดชอบต่อสู้คดีหรือไม่ สำหรับจำเลยที่ ๑๐ ที่ ๑๔ และที่ ๑๕ เป็นผู้ร่วมอยู่ในขบวนการวางแผนนำบริษัทต่างๆ และบริษัทมหาชนฯ เข้ามาทำสัญญาซื้อขายข้าวกับกรมการค้าต่างประเทศตั้งแต่ต้น

จึงต้องรับผิดชอบในความเสียหายจากการขายข้าวทั้ง ๔ สัญญา ปัญหาว่าผู้ร้องที่ ๕ เรียกค่าเสียหายสูงเกินจริงหรือไม่ ผู้ร้องที่ ๕ เรียกค่าเสียหายตามคำร้อง โดยใช้ราคาเฉลี่ยระหว่างราคาขายส่งข้าวในตลาดกรุงเทพมหานครของกรมการค้าภายในกับราคาของสมาคมโรงสีข้าวไทยลบด้วยราคาซื้อขายตามสัญญา แต่ข้อเท็จจริงได้ความจากทางใต้สวนว่า ราคาขายส่งข้าวในตลาดกรุงเทพมหานครของกรมการค้าภายในเป็นราคาซื้อขายกันภายใต้ข้อตกลงว่าผู้ขายต้องนำข้าวมาส่งมอบที่คลังสินค้าของผู้ซื้อที่กรุงเทพมหานคร แต่ข้าวในคดีนี้จัดเก็บอยู่ในคลังสินค้ากระจายตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ และยังได้ความอีกว่า คุณภาพของข้าวในคลังสินค้าของรัฐมักจะด้อยกว่าข้าวของเอกชนโดยเฉพาะข้าวปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ ซึ่งประสบอุทกภัยครั้งใหญ่ของประเทศ มีผลกระทบต่อคุณภาพข้าว ทำให้ต้องปรับปรุงก่อนนำออกขาย ค่าเสียหายที่ผู้ร้องที่ ๕ เรียกร้องจึงสูงเกินจริง เห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายโดยคำนึงถึงค่าปรับปรุงข้าว และค่าขนส่งนำไปหักออกจากค่าเสียหายด้วย ซึ่งในเรื่องค่าปรับปรุงข้าวได้ความว่า เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๗ สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยได้เสนอข้อมูลสำหรับใช้ในการคำนวณต้นทุนของการส่งออกข้าวต่อกรมการค้าต่างประเทศเพื่อส่งมอบตามสัญญาแบบรัฐต่อรัฐให้ COFCO และ BULOG รายการค่าปรับปรุงสำหรับข้าวขาว ๕ เปอร์เซนต์ ปีการผลิต ๒๕๕๖/๕๗ ต้นละ ๔๕๐ บาท ส่วนข้าวปีการผลิตใหม่ไม่มีค่าปรับปรุง แสดงว่าข้าวปีปัจจุบันอาจไม่จำเป็นต้องปรับปรุง สำหรับสัญญาที่ ๑ เป็นข้าวเก่าประกอบด้วยข้าวหลายปีการผลิต บางปีการผลิตมีอายุจัดเก็บหลายปี แม้ว่าผู้ร้องที่ ๕ ได้หักค่าเสื่อมในอัตราร้อยละ ๕ ตามจำนวนปีจัดเก็บออกจากค่าเสียหายที่เรียกร้องแล้วก็ตาม แต่เป็นค่าใช้จ่ายคนละส่วนกับค่าปรับปรุง ส่วนข้อที่ จำเลยที่ ๑๐ ต่อสู้ว่า การหักค่าเสื่อมร้อยละ ๕ ต่อปี สำหรับข้าวเก่าเป็นการคิดค่าเสียหายที่ไม่ถูกต้อง เพราะมิใช่หลักเกณฑ์ที่วงการค้าข้าวใช้ในการซื้อขายข้าวเก่านั้น เห็นว่า ผู้ร้องที่ ๕ หักค่าเสื่อมร้อยละ ๕ ต่อปีสำหรับข้าวเก่าเพื่อการคำนวณหาค่าเสียหายที่แท้จริงเท่านั้น ข้อต่อสู้ของจำเลยที่ ๑๐ ฟังไม่ขึ้น และแม้ว่าข้อสัญญาจะกำหนดการส่งมอบข้าวหน้าคลังสินค้า แต่ในการกำหนดค่าเสียหายทางละเมิด จำต้องกำหนดตามความเสียหายที่แท้จริง จะยึดถือข้อตกลงในสัญญาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาเป็นเกณฑ์ ในการคำนวณค่าเสียหายที่แท้จริง หาได้ไม่ ข้อเท็จจริงได้ความจากการใต้สวนว่า ตามยุทธศาสตร์ การระบายข้าวได้กำหนดเกณฑ์ราคาสำหรับกรณีขายทั่วไปโดยกำหนดให้เสนอราคาซื้อ/ขายเป็นราคา ณ หน้าคลังสินค้า และใช้ราคาเฉลี่ยขายส่งข้าวในตลาดกรุงเทพมหานครเฉลี่ยย้อนหลังเป็นเกณฑ์

หักด้วยค่าขนส่งตามระยะทางมาตรฐาน ซึ่งเป็นไปตามมติของคณะกรรมการดำเนินการรับจำนำข้าวเปลือก ทั้งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของวงการค้าข้าวซึ่งคิดค่าขนส่งตามระยะทางจากที่ตั้งคลังสินค้าถึงกรุงเทพมหานคร เมื่อคลังสินค้าที่เก็บข้าวตามสัญญาในฟองมีจำนวนมากกระจายอยู่หลายจังหวัดทั่วประเทศ จึงต้อง คำนึงถึงค่าเฉลี่ยของค่าขนส่งตามระยะทางนำไปหักออกจากค่าเสียหายด้วย ข้อพิจารณาอีกประการหนึ่ง ในการกำหนดค่าเสียหาย คือ ราคาขายส่งข้าวในตลาดกรุงเทพมหานครของกรมการค้าภายในโดยทั่วไป มักซื้อขายกันในปริมาณหนึ่ง ไม่ใช่ขายกันในปริมาณครั้งละหลายล้านตัน หากตกลงซื้อขายกันในปริมาณ หลายล้านตันราคาซื้อขายย่อมจะต้องลดลงอีก เมื่อคำนึงเหตุปัจจัยดังกล่าวเห็นสมควรกำหนดค่าเสียหาย ลดลงจากค่าเสียหายที่ผู้ร้องที่ ๕ เรียกร้อง ตามสัญญาฉบับที่ ๑ ลดลงอัตราตันละ ๗๐๐ บาท คิดเป็นค่าเสียหาย ๙,๗๑๗,๑๖๕,๑๗๗.๙๐ บาท สัญญาฉบับที่ ๒ ลดลงอัตราตันละ ๖๐๐ บาท คิดเป็นค่าเสียหาย ๑,๒๙๔,๑๐๙,๗๖๗.๘๗ บาท สัญญาฉบับที่ ๓ ลดลงอัตราตันละ ๖๐๐ บาท คิดเป็นค่าเสียหาย ๕,๖๙๔,๗๔๘,๑๑๖.๐๙ บาท และสัญญาฉบับที่ ๔ ลดลงอัตราตันละ ๖๐๐ บาท คิดเป็นค่าเสียหาย ๑๖๒,๖๖๕,๕๖๓.๓๐ บาท ข้อเท็จจริงยังได้ความจากการไต่สวนอีกว่า มีการชำระ เงินค่าข้าวไม่ครบถ้วนตามมูลค่าข้าวที่รับไป ตามสัญญาฉบับที่ ๑ จำนวน ๑๑๓.๖๔ บาท ฉบับที่ ๒ จำนวน ๔๓,๔๓๘,๑๒๓.๙๒ บาท ฉบับที่ ๓ จำนวน ๑,๓๘๐.๖๔ บาท และฉบับที่ ๔ จำนวน ๓๐.๓๐ บาท รวมค่าเสียหายทั้งสองกรณีจำนวน ๑๖,๙๑๒,๑๒๘,๒๗๓.๖๖ บาท จำเลยที่ ๑๐ ที่ ๑๔ และที่ ๑๕ จึงต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจำนวนดังกล่าวแก่ผู้ร้องที่ ๕ สำหรับอัตรา ดอกเบี้ยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๐๖ บัญญัติว่า ในกรณีนี้อันเกิดแต่มูลละเมิด ลูกหนี้ได้ชื่อว่า ผิดนัดมาแต่เวลาที่ทำละเมิด การที่จำเลยดังกล่าวกระทำละเมิดต่อผู้ร้องที่ ๕ ด้วยการนำ บริษัทกว้างตงฯ และบริษัทห่ายหนานฯ มาทำสัญญาซื้อข้าวกับกรมการค้าต่างประเทศในราคาต่ำกว่าท้องตลาด ส่งผลให้กรมการค้าต่างประเทศไม่อาจนำข้าวไปขายแก่บุคคลอื่นอีก ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายนับตั้งแต่วันที่ ทำสัญญาแล้ว ผู้ร้องที่ ๕ จึงมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยนับแต่วันที่ทำสัญญาแต่ละฉบับ แต่เมื่อผู้ร้องที่ ๕ เรียกร้องให้รับผิดชอบในดอกเบี้ยนับแต่วันที่รับมอบข้าวครั้งแรกของสัญญาแต่ละฉบับ จึงกำหนดให้จำเลยที่ ๑๐ ที่ ๑๔ และที่ ๑๕ รับผิดชอบในดอกเบี้ยนับแต่วันที่รับข้าวครั้งแรกของสัญญาแต่ละฉบับจนกว่าจะชำระเสร็จ แต่เมื่อคำนวณถึงวันยื่นคำร้องต้องไม่เกินจำนวนตามคำร้อง

สำหรับจำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๙ ที่ ๑๑ ถึงที่ ๑๓ ที่ ๑๗ และที่ ๑๘ มีสถานะเป็นพนักงานของบริษัทจำเลยที่ ๑๐ ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าจำเลยเหล่านี้ได้รับประโยชน์ในทางทรัพย์สินเพียงใด เมื่อพิเคราะห์ถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงในการกระทำความผิดของจำเลยแต่ละคนแล้ว เห็นสมควรกำหนดให้จำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๙ รับผิดชอบละ ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๑๑ ถึงที่ ๑๓ และที่ ๑๗ รับผิดชอบละ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และจำเลยที่ ๑๘ รับผิดชอบ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับแต่วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันรับมอบข้าวครั้งแรกตามสัญญาฉบับที่ ๔ จนกว่าจะชำระเสร็จ ส่วนจำเลยที่ ๒๑ บุตรของจำเลยที่ ๑๔ และจำเลยที่ ๒๐ ซึ่งเป็นกิจการในกลุ่มของจำเลยที่ ๑๐ แม้จะได้ความว่าได้มีการถอนเงินจากบัญชีของจำเลยที่ ๒๐ เพียงครั้งเดียว จำนวน ๗๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ไปซื้อแคชเชียร์เช็คชำระค่าข้าวให้กรมการค้าต่างประเทศตามสัญญาฉบับที่ ๒ แต่เมื่อพิจารณารายการธุรกรรมการเงินระหว่างจำเลยที่ ๒๐ กับจำเลยที่ ๑๐ ตลอดจนพฤติกรรมการประกอบธุรกิจแล้ว เห็นสมควรกำหนดให้จำเลยที่ ๒๐ และที่ ๒๑ ร่วมกันรับผิดชอบในค่าเสียหายตามสัญญาฉบับที่ ๒ โดยกำหนดค่าปรับปรุงข้าวและค่าขนส่งรวม ๖๐๐ บาทต่อตัน หักออกจากค่าเสียหายตามคำร้องแล้ว ให้จำเลยที่ ๒๐ และที่ ๒๑ รับผิดชอบจำนวน ๑,๒๙๔,๑๐๙,๗๖๗.๘๗ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันรับมอบข้าวครั้งแรกตามสัญญาฉบับที่ ๒ จนกว่าจะชำระเสร็จ

สำหรับจำเลยที่ ๑๙ และที่ ๒๒ ถึงที่ ๒๘ เมื่อฟังว่าไม่ได้ร่วมหรือสนับสนุนการกระทำความผิด จึงไม่เป็นการทำละเมิดต่อผู้ร้องที่ ๕ และไม่ต้องร่วมรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน

อนึ่ง ในระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๗ ให้ยกเลิกอัตราโทษในมาตรา ๑๕๑ และให้ใช้อัตราโทษใหม่ แต่กฎหมายที่แก้ไขใหม่ไม่เป็นคุณ จึงต้องใช้กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดบังคับแก่จำเลย

พิพากษาว่า จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ ถึงที่ ๖ มีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง, ๑๐, ๑๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ (เดิม) ประกอบมาตรา ๘๓ อันเป็นการกระทำความผิดเดียว

เป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ การกระทำของจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ ถึงที่ ๖ เป็นความผิดหลายกรรมต่างกันแยกตามรายสัญญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ จำเลยที่ ๑ กระทำความผิด ๒ กระทง จำคุกกระทงละ ๑๘ ปี รวมเป็นจำคุก ๓๖ ปี จำเลยที่ ๒ กระทำความผิด ๒ กระทง จำคุกกระทงละ ๑๘ ปี รวมเป็นจำคุก ๓๖ ปี จำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๖ กระทำความผิดคนละ ๔ กระทง จำคุกจำเลยที่ ๔ กระทงละ ๑๐ ปี รวมเป็นจำคุก ๔๐ ปี จำคุกจำเลยที่ ๕ กระทงละ ๘ ปี รวมเป็นจำคุก ๓๒ ปี จำคุกจำเลยที่ ๖ กระทงละ ๖ ปี รวมเป็นจำคุก ๒๔ ปี และจำเลยที่ ๒ มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ (เดิม) ประกอบมาตรา ๘๓ อันเป็นการกระทำความผิดเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ (เดิม) ประกอบมาตรา ๘๓ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ อีกกระทงหนึ่ง จำคุก ๖ ปี รวมโทษทุกกระทงแล้วเป็นจำคุกจำเลยที่ ๒ มีกำหนด ๔๒ ปี

จำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๑๒ ที่ ๑๔ และที่ ๑๕ มีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง, ๑๐, ๑๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ (เดิม) ประกอบมาตรา ๘๖ อันเป็นการกระทำความผิดเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ เป็นความผิดหลายกรรมต่างกันแยกตามรายสัญญา ให้เรียงกระทงลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ จำเลยที่ ๗ กระทำความผิด ๓ กระทง จำคุกกระทงละ ๔ ปี รวมเป็นจำคุก ๑๒ ปี จำเลยที่ ๘ กระทำความผิด ๒ กระทง จำคุกกระทงละ ๔ ปี รวมเป็นจำคุก ๘ ปี จำเลยที่ ๙ กระทำความผิด ๑ กระทง จำคุก ๔ ปี จำเลยที่ ๑๐ ปรับกระทงละ ๒๕๐,๐๐๐ บาท รวม ๔ กระทง เป็นเงิน

๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๑๑ ที่ ๑๒ ที่ ๑๔ และที่ ๑๕ กระทำความผิด ๔ กระทง จำคุก จำเลยที่ ๑๑ และที่ ๑๒ คนละกระทงละ ๔ ปี รวมเป็นจำคุกคนละ ๑๖ ปี จำคุกจำเลยที่ ๑๔ กระทงละ ๑๒ ปี รวมเป็นจำคุก ๔๘ ปี ให้นับโทษจำเลยที่ ๑๔ ต่อจากโทษจำคุกของจำเลยที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๓๓๓๑ - ๓๓๓๒/๒๕๕๗ และคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๓๓๓๓ - ๓๓๓๔/๒๕๕๗ ของศาลแขวงสมุทรปราการ จำคุกจำเลยที่ ๑๕ กระทงละ ๘ ปี รวมเป็นจำคุก ๓๒ ปี จำเลยที่ ๗ และที่ ๙ ยังมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ (เดิม) ประกอบมาตรา ๘๖ อันเป็นการกระทำความผิดเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ (เดิม) ประกอบมาตรา ๘๖ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ อีกกระทงหนึ่ง จำคุกจำเลยที่ ๗ และที่ ๙ มีกำหนดคนละ ๔ ปี รวมโทษทุกกระทงแล้ว จำคุกจำเลยที่ ๗ มีกำหนด ๑๖ ปี จำคุกจำเลยที่ ๙ มีกำหนด ๘ ปี

จำเลยที่ ๑๓ ที่ ๑๗ ที่ ๑๘ ที่ ๒๐ และที่ ๒๑ มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ (เดิม) ประกอบมาตรา ๘๖ อันเป็นการกระทำความผิดเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ (เดิม) ประกอบมาตรา ๘๖ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษ หนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ จำคุกจำเลยที่ ๑๓ ที่ ๑๗ ที่ ๑๘ และที่ ๒๑ คนละ ๔ ปี และปรับจำเลยที่ ๒๐ เป็นเงิน ๒๕,๐๐๐ บาท หากจำเลยที่ ๑๐ และที่ ๒๐ ไม่ชำระ ค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙ ข้อหาและคำขออื่นให้ยก ให้ยกฟ้องโจทก์ สำหรับจำเลยที่ ๑๙ และที่ ๒๒ ถึงที่ ๒๘

ให้จำเลยที่ ๑๐ ที่ ๑๔ และที่ ๑๕ ร่วมกันชำระเงินแก่ผู้ร้องที่ ๕ จำนวน ๑๖,๙๑๒,๑๒๘,๒๗๓.๖๖ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของต้นเงิน ๙,๗๑๗,๑๖๕,๒๙๑.๕๔ บาท นับแต่วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ ของต้นเงิน ๑,๓๓๗,๕๔๗,๘๙๑.๗๙ บาท นับแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ของต้นเงิน ๕,๖๙๔,๗๔๙,๔๖๖.๗๓ บาท นับแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ และของต้นเงิน ๑๖๒,๖๖๕,๕๙๓.๖๐ บาท นับแต่วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๕ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ โดยให้ จำเลยที่ ๗ ถึงที่ ๙ ร่วมรับผิดชอบคนละ ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้จำเลยที่ ๑๑ ถึงที่ ๑๓ และที่ ๑๗

ร่วมรับผิดชอบ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้จำเลยที่ ๑๘ ร่วมรับผิดชอบ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย
อัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับแต่วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๕ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ให้จำเลยที่ ๒๐
และที่ ๒๑ ร่วมรับผิดชอบเป็นเงิน ๑,๒๙๔,๑๐๙,๗๖๗.๘๗ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี
นับแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ให้ยกคำร้องของผู้ร้องที่ ๑ ถึงที่ ๔
และยกคำร้องของผู้ร้องที่ ๕ สำหรับจำเลยที่ ๑๙ และที่ ๒๒ ถึงที่ ๒๘ ค่าฤชาธรรมเนียม ให้เป็นพับ
คำขออื่นให้ยก.

นายธนฤกษ์ นิติเศรษฐี

นายชีพ จุลมนต์

นางพฤษภา พนมยันตร์

นายวิรุพห์ แสงเทียน

นางทัศนีย์ จันส์ัญชัย ธรรมเกณฑ์

นายไสลเกษ วัฒนพันธุ์

นายพิศล พิรุณ

นางนวลน้อย ผลทวี

นายอภิรัตน์ ลัดพลี